

המוסד לביטוח לאומי

קאזן
ודין חשבון
כספי

לשנת 2007

המוסד לביטוח לאומי
דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2007

דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2007

תוכן העניינים

1	דוח רואה החשבון המבקר
2	מאזנים
4	דוחות על הפעילות
5	דוחות על תזרימי המזומנים
7	באורים לדוחות הכספיים
31	רשימות לפי ענפים (בלתי מבוקרים)
41	דין וחשבון של אקטואר המוסד

דוח רואה החשבון המבקר למינהלת המוסד לביטוח לאומי

ביקרנו את המאזנים המצורפים של המוסד לביטוח לאומי (להלן - "המוסד") לימים 31 בדצמבר 2007 ו-2006 ואת הדוחות על הפעילות והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות מינהלת המוסד. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי מינהלת המוסד וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובכפוף למדיניות מינהלת המוסד כמתואר בבאור 1, מכל הבחינות המהותיות, את מצבו הכספי של המוסד לימים 31 בדצמבר 2007 ו-2006 ואת תוצאות פעולותיו ותזרימי המזומנים שלו לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים.

כמוסבר בבאור 1ב', הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים, בהתאם לתקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים הבאים:

1. לאמור בבאור 1ג' בדבר החלטת הנהלת המוסד לשקול את מדיניות המוסד לגבי חישוב קרנות הביטוח עם פרסום תקן בינלאומי בנושא וכן ליתרת הגרעון ליום 31 בדצמבר 2007 אשר מסתכמת באותו מועד בסך 107,969,074 אלפי ש"ח.

2. לאמור בבאור 1כ' לדוחות הכספיים, בדבר התאמה בדרך של הצגה מחדש של הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2006 על מנת לשקף בהם תיקון רישום חייבים דמי ביטוח והכנסות אחרות.

ליאון, אורליצקי ושות'
רואי חשבון

רואי חשבון

בני ברק,

14 בדצמבר 2008.

סכומים מדווחים

31 בדצמבר		באור	
2006	2007		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
-	162,631	5	התחייבויות שוטפות
184,885	278,686	11	ממשלת ישראל
3,140,157	3,175,077	12	זכאים אחרים
* 114,660	113,650	13	זכאים לגמלה
3,439,702	3,730,044		התחייבות בגין קרנות מיועדות
* 266,910	322,954	13	התחייבויות לזמן ארוך
2,381,780	2,257,070	14	התחייבות בגין קרנות מיועדות
2,648,690	2,580,024		זכויות עובדים בעת פרישה
214,478,318	231,010,800	15	קרנות הביטוח
6,000	6,000	16	התחייבויות תלויות
204,196	204,196	17	קרן מיועדת
***(102,085,996)	(107,969,074)		גרעון
118,690,910	129,561,990		

* סווג מחדש.

** הוצג מחדש - ראה באור 1כ'.

דוחות על הפעילות

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		באור	
2006	2007		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
			מחזור הפעילות
			הכנסות דמי ביטוח
22,883,201	24,008,247	א18	מעסיקים
2,277,996	2,254,441	ב18	לא שכירים
12,620,264	13,700,810	19	השתתפות תקציב המדינה
<u>37,781,461</u>	<u>39,963,498</u>		
			עלות הפעילות
36,155,885	37,691,098	20	גמלאות ותשלומים אחרים
6,250,472	16,468,540	21	גידול בקרנות הביטוח
<u>42,406,357</u>	<u>54,159,638</u>		
(4,624,896)	(14,196,140)		דעון נטו מפעילות
786,675	680,587	22	הוצאות מינהל
(5,411,571)	(14,876,727)		דעון נטו לפני הכנסות מימון ואחרות
5,074,773	8,669,398	23	הכנסות מימון, נטו
* 320,536	324,251	24	הכנסות אחרות, נטו
<u>5,395,309</u>	<u>8,993,649</u>		
(16,262)	(5,883,078)		דעון נטו לשנה
* (102,069,734)	(102,085,996)		יתרת דעון לתחילת השנה
<u>(102,085,996)</u>	<u>(107,969,074)</u>		יתרת דעון לסוף השנה

* הוצג מחדש - ראה באור כ1.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
** (16,262)	(5,883,078)
** 6,665,419	13,675,445
6,649,157	7,792,367
* (30,685)	(13,230)
10,663	9,390
* (56,442)	(33,002)
(1,446)	(1,302)
6,686,377	6,583,889
(13,550,000)	(14,250,000)
(6,941,533)	(7,704,255)
(9,704)	-
(9,704)	-
(302,080)	88,112
390,736	88,656
88,656	176,768

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

גרעון נטו לשנה

התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים

מפעילות שוטפת (א)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה

רכישת רכוש קבוע

תמורה ממכירת רכוש קבוע

עלויות פיתוח תוכנה

השקעה בפקדונות לזמן ארוך, נטו

פדיון איגרות חוב של ממשלת ישראל

השקעה באיגרות חוב של ממשלת ישראל

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים לפעילות מימון

אשראי לזמן קצר, נטו

מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון

עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

* סווג מחדש.

** הוצג מחדש - ראה באור 1'.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת -

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:
73,053	87,527	פחת והפחתה
(4,384)	186	הפסד (רווח) הון
245,319	(3,005,005)	שחיקה (שערוך) השקעות באיגרות חוב של ממשלת ישראל
(2,971)	(131,861)	קיטון בזכויות עובדים בעת פרישה
1,231	55,034	גידול בהתחייבות בגין קרנות מיועדות
6,250,472	16,468,540	גידול בקרנות הביטוח
6,000	-	גידול בהפרשה להתחייבויות תלויות
		שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:
* 30,867	(47,465)	קיטון (גידול) בחייבים דמי ביטוח
(13,921)	47,992	קיטון (גידול) בחובות הציבור
12,825	176,003	קיטון בחובות ממשלת ישראל
(43,640)	(95,219)	גידול בחייבים אחרים ורביית לקבל
68,027	25,820	גידול בזכאים לגמלה
42,541	93,893	גידול בזכאים אחרים
* 6,665,419	13,675,445	

* הוצג מחדש - ראה באור כ1'.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית**א. כללי**

1. המוסד לביטוח לאומי הוא תאגיד, כשיר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.
- המוסד לביטוח הלאומי הוקם בשנת 1954 ומעניק מאז הטבות וביטוח סוציאלי לתושבי מדינת ישראל על פי "חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995".
2. הגדרות:
 - א. המוסד - המוסד לביטוח לאומי.
 - ב. החוק - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.
 - ג. מדד - מדד המחירים לצרכן.
3. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים ולכללי חשבונאות מקובלים כמפורט להלן.

ב. בסיס ההצגה של הדוחות הכספיים

1. בחודש אוקטובר 2001 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 12 בדבר "הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים". בהתאם לתקן זה, ובהתאם לתקן חשבונאות מספר 17 שפורסם בחודש דצמבר 2002, הופסקה ההתאמה של הדוחות הכספיים לאינפלציה החל מיום 1 בינואר 2004. עד ליום 31 בדצמבר 2003, המשיך המוסד לערוך דוחות מותאמים בהתאם לגילוי דעת 36 של לשכת רואי חשבון בישראל. המוסד מיישם את הוראות התקן ולפיכך הופסקה, כאמור, ההתאמה החל מיום 1 בינואר 2004.
2. המוסד ערך את דוחותיו הכספיים בעבר על בסיס העלות ההיסטורית המותאמת למדד המחירים לצרכן. הסכומים המותאמים, כאמור, שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003 שימשו נקודת מוצא לדיווח הכספי נומינלי החל מיום 1 בינואר 2004. תוספות שבוצעו במהלך התקופה נכללו בערכים נומינליים.
3. סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני, אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים.
4. בדוחות הכספיים "עלות" משמעותה עלות בסכום מדווח.
5. מאזנים:
 - א. פריטים לא כספיים (בעיקר - רכוש קבוע) מוצגים בסכומים מדווחים.
 - ב. פריטים כספיים מוצגים במאזן בערכים נומינליים לתאריך המאזן.

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)
ב. בסיס ההצגה של הדוחות הכספיים (המשך)
6. דוחות על הפעילויות:

א. הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים (פחת) או מהפרשות הכלולות במאזן (כגון הפרשות לחופשה, הבראה וכד') נגזרות מהתנועה בין סכום מדוח ביתרת פתיחה לבין סכום מדוח ביתרת סגירה.

ב. יתר מרכיבי דוח רווח והפסד (כגון: הכנסות דמי ביטוח, הוצאות בגין גמלאות וכד') מוצגים בערכים נומינליים.

7. פרטים על מדד המחירים לצרכן

2005	2006	2007	
103.0	102.9	106.4	מדד המחירים לצרכן * בגין חודש דצמבר
2.39	(0.1)	3.4	שעור עליית המדד לשנה ב - %

* לפי בסיס ממוצע 2002.

ג. יישום תקני חשבונאות ממשלתיים חדשים אשר פורסמו על ידי המוסד הישראלי לתקינה חשבונאית ממשלתית:

ביום 1 בינואר 2007 נכנסו לתוקף לראשונה שמונה מבין תקני החשבונאות הממשלתית החדשים, המתבססים על תקני החשבונאות הבינלאומיים למגזר הציבורי. המוסד יישם בדוחות הכספיים את התקנים בדרך של "מכאן ולהבא", ומספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש, להלן פירוט התקנים החדשים הרלוונטים למוסד:

(1) תקן חשבונאות ממשלתי מספר 1, הצגת דוחות כספיים -

מטרת התקן היא לקבוע את אופן ההצגה של דוחות כספיים על בסיס מצטבר של ישויות ממשלתיות. התקן קובע כללים מנחים להצגת דוחות כספיים ומפרט הנחיות לגבי מבנה ודרישות מינימאליות לתוכן הדוחות הכספיים הערוכים על בסיס מצטבר. תקן 1 קובע, בין היתר, כי מערכת מלאה של דוחות כספיים הערוכים על בסיס מצטבר כוללת את הרכיבים הבאים: דוח על המצב הכספי; דוח על הביצוע הכספי; דוח על השינויים בנכסים נטו/הון עצמי; דוח על תזרימי המזומנים; וכן מדיניות חשבונאית ובאורים לדוחות הכספיים.

(2) תקן חשבונאות ממשלתי מספר 2, דוחות על תזרימי המזומנים -

מטרת התקן הינה לספק הנחיות ודרישות בדבר הדיווח על השינויים שחלו במזומנים ושווי המזומנים של ישות, באמצעות דוח על תזרימי המזומנים המסווג את תזרימי המזומנים במהלך התקופה לתזרימי מזומנים מפעילויות שוטפות, מפעילויות השקעה ומפעילויות מימון.

(3) תקן חשבונאות ממשלתי מספר 3, עודף או גרעון נטו לתקופה, טעויות מהותיות ושינויים במדיניות חשבונאית -

מטרת התקן היא לספק המלצות בדבר הסיווג הגילוי והטיפול החשבונאי לגבי פריטים מסויימים בדוחות הכספיים. התקן מפרט את הטיפול החשבונאי בשינויים באומדנים חשבונאיים, שינויים במדיניות החשבונאית ותיקון של טעויות מהותיות.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ג. (המשך)

(4) תקן חשבונאות ממשלתי מספר 9, הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין -

מטרת התקן היא לקבוע את הטיפול החשבונאי בדבר הכרה, מדידה, הצגה וגילוי, לגבי הכנסות הנובעות ממכירת סחורות, הספקת שירותים ושימוש שנעשה על ידי אחרים בנכסי הישות, המניב ריבית, תמלוגים ודיבידנדים.

(5) תקן חשבונאות ממשלתי מספר 14, אירועים לאחר מועד הדיווח -

מטרת התקן היא לקבוע מתי יש לבצע התאמה בדוחות הכספיים בגין אירועים לאחר מועד הדיווח וכן את הגילוי הנדרש מישות בדבר המועד בו אושרו הדוחות הכספיים לפרסום ובדבר אירועים לאחר מועד הדיווח.

(6) תקן חשבונאות ממשלתי מספר 17, רכוש קבוע -

מטרת התקן היא לקבוע את הטיפול החשבונאי ברכוש קבוע תוך התייחסות לעיתוי ההכרה בנכסים, קביעת ערכם בספרים וסכומי הפחת שיוכרו בהקשר אליהם (ראה פירוט לעניין אופן היישום בסעיף "רכוש קבוע" להלן).

ד. שימוש באומדנים

הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות שניתן להם גילוי בדוחות הכספיים וכן על נתוני הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ה. מזומנים ושווי מזומנים

כוללים פקדונות שנזילותם גבוהה שהתקופה עד למועד פדיונם, בעת השקעה בהם, אינה עולה על שלושה חודשים ואין למוסד מגבלות על השימוש בהם.

ו. הפרשה לחובות מסופקים

הפרשה לחובות מסופקים מחושבת בשיעור מסוים מסכום החובות בהתאם לאומדנים המחושבים לפי סוג החוב. על פי הערכת הנהלת המוסד הפרשה משקפת בצורה נאותה את ההפסד הגלום בחובות שגבייתם מוטלת בספק.

ז. השקעות באיגרות חוב של בנק ישראל

ההשקעות באיגרות חוב צמודות למדד המחירים לצרכן, ומוצגות בערך ליום המאזן בתוספת רבית שנצברה בהתאם לתנאי האג"ח.

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)
ח. רכוש קבוע

החל מיום 1 בינואר 2007 מיישם המוסד את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 17, בדבר "רכוש קבוע" (להלן - תקן 17). התקן קובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי של רכוש קבוע. על פי התקן, פריט רכוש קבוע, אשר כשיר להכרה כנכס, יימדד לראשונה בהתאם לעלות; כאשר נכס נרכש ללא עלות או בעלות סמלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד קבלתו. עלותו של פריט רכוש קבוע הינה סכום שווה ערך למחיר במזומן במועד ההכרה ברכוש קבוע. בהתאם, אם התשלום בגין הנכס נדחה מעבר לתנאי אשראי רגילים, ההפרש, בין הסכום שווה הערך למחיר במזומן לבין סך התשלום, מוכר כהוצאת ריבית לאורך תקופת האשראי.

לאחר ההכרה לראשונה, המוסד בחר להציג רכוש קבוע לפי עלותו בניכוי פחת נצבר, ובניכוי הפרשות לירידות ערך שנצברו.

תקן 17 דן בהגדרת סכום בר פחת של פריט רכוש קבוע, ערך השייר שלו, תקופת ההפחתה ושיטת הפחת. התקן קובע כי לצורך הפחתת הרכוש הקבוע יש להקצות את הסכום שהוכר לראשונה, בהתייחס לפריט רכוש קבוע, לחלקים משמעותיים שלו ולהפחית בנפרד כל חלק כזה, אולם ניתן לקבץ חלקים שונים של פריט רכוש קבוע בעלי אורך חיים שימושיים ושיטת פחת זהים.

על פי הוראות התקן, יש לסקור את ערך השייר, אורך החיים השימושיים ושיטת הפחת של כל נכס לחוד בכל שנת כספים. אם חל שינוי בדפוס החזוי של צריכת ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס, יש לשנות את שיטת הפחת ולטפל בשינוי זה כשינוי אומדן חשבונאי.

- (1) שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות, או משך החיים המוערך של השיפורים, כנמוך שבהם.
- (2) ריהוט וציוד משרדי שנרכש עד ליום 31 בדצמבר 1998 נרשם כהוצאה במועד הרכישה.
- (3) עלות הנכסים אשר במימון רכישתם השתתפו גורמי חוץ מוצגת לאחר ניכוי סכום ההשתתפות.
- (4) הפחת מחושב בשיטת הפחת השווה על בסיס משך השימוש המשוער בנכסים.
שיעורי הפחת הם כדלקמן:

%	
2	מבנים
33-20	מחשוב וציוד היקפי
6	ריהוט וציוד משרדי
15	כלי רכב
10	שפורים במושכר

- (5) ליישום לראשונה של התקן לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
- (6) המוסד בוחן כל תקופת דיווח את הצורך בחישוב הפרשה לירידת ערך בהתאם להוראות תקן חשבונאות מס' 15 (ראה יח להלן).

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)**ט. נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה**

- (1) החל מיום 1 בינואר 2000 עלויות פיתוח תוכנות לשימוש עצמי שהינם בשלב פיתוח היישומים מהוונות לרכוש הקבוע ומוצגות בניכוי פחת שנצבר החל ממועד הפעלת התוכנה.
 - (2) ההפחתה מחושבת על בסיס הקו הישר על פני משך החיים השימושיים המשוער. אומדן משך החיים ושיטת ההפחתה נבחנים בתום כל שנת דיווח, כאשר השפעת השינויים באומדן, מטופלת באופן של מכאן ולהבא. שיעור הפחת הינו 20%.
 - (3) החל מיום 1 בינואר 2007, מיישם המוסד את תקן חשבונאות מספר 30 בדבר נכסים בלתי מוחשיים (להלן - התקן), של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. התקן מסביר את הטיפול החשבונאי בנכסים בלתי מוחשיים ומגדיר כיצד למדוד את ערכם בספרים של נכסים אלה, תוך פירוט הגילויים הנדרשים.
- המוסד מייין תוכנות ועלויות פיתוח תוכנה בעלות מופחתת של 114,811 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2006 מסעיף "רכוש קבוע" לסעיף "נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה".

י. זכאים לגמלה

הזכאויות לגמלה למבוטחים מחושבות על ידי אקטואר המוסד עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח ובגין השנים הקודמות לה וטרם שולמו עד לתאריך המאזן, וכן עבור אומדן תביעות שטרם הוגשו אולם תיווצר בגין זכאות לתקופה שלפני תאריך המאזן.

הזכאויות לגמלה חושבו בגין קצבאות המשולמות לפי חוק הביטוח הלאומי בלבד.

יא. התחייבות בגין קרנות מיועדות

התחייבויות אלו מתייחסות לפעולות בקרנות באמצעותן מממן המוסד על פי החוק פעולות מיוחדות בתחומים - שרותים לנכים, סיעוד, נפגעי עבודה, פעולות מיוחדות ופתוח שירותים לילדים בסיכון.

התחייבות בגין הקרנות המיועדות כוללת התחייבויות המוסד בגין הסכמים שנחתמו ואשר מחייבים את המוסד בתשלומים העומדים לפירעון לאחר תאריך המאזן.

(לגבי הקרן לקידום תוכניות סיעוד ראה באור 13 ו-17).

יב. התחייבויות לזכויות עובדים בעת פרישה, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שטרם נוצלו

התחייבויות המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו לפצויי פרישה מכוסות בעיקרן על ידי ההפרשה לזכויות עובדים בעת פרישה ובחלקן על ידי הפקדות שוטפות בקופת פנסיה. החבות האקטוארית של המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו מחושבת על ידי אקטואר המוסד. הפרשה זו כוללת גם את ההתחייבות לפצויי פרישה ולפדיון ימי מחלה. ההתחייבויות בגין ימי חופשה שלא נוצלו על ידי העובדים מכוסות על ידי הפרשות בדוחות הכספיים. חלקו של משרד האוצר במימון התחייבויות אלה חושב על פי השיעור הממוצע של השתתפותו בהוצאות המינהל ונרשם במסגרת נכסי המוסד.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)**יג קרנות הביטוח**

קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח לתאריך המאזן כלפי אלה מהמבוטחים או תלויים שלגביהם נוצרה עד ליום המאזן עילה לזכאות בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.

הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה". מאידך אין המאזן כולל בצד הנכסים את ייחולי המוסד להכנסות מדמי ביטוח שהמבוטחים יהיו חייבים בעתיד בעד השנים שלאחר שנת הדוח.

קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, סיעוד, נכות כללית ונפגעי עבודה המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד. המוסד אינו מחשב קרן בענף ילדים. כמו כן המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים שהוגדרו על ידו כקצרי מועד.

הועדה הבינלאומית לתקינה חשבונאית למגזר הציבורי (IPSASB) של הפדרציה הבינלאומית של רואי החשבון (IFAC) בוחנת כיום את נושא התקינה החשבונאית בנוגע לקרנות ביטוח בגופים של ביטוח סוציאלי במגמה לפרסם תקן בינלאומי בנושא.

כאשר יפורסם תקן בינלאומי תשקול הנהלת המוסד את מדיניותה באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח.

בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ביטוח לאומי, ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים. לפיכך החל מהדוחות הכספיים לשנת 2000 נרשם חלק האוצר בקרן הבטוח בענף סיעוד במסגרת נכסי המוסד.

בהתאם לסעיף 32(ב) לחוק ביטוח לאומי, ישפה אוצר המדינה את המוסד, לפי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים שהיו נכים קודמים ליום 1 באפריל 1984. החל מהדוחות הכספיים לשנת 2006 נרשם חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות כללית במסגרת נכסי המוסד.

קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד. (ראה באור 15).

יד. הכרה בהכנסות**1. הכנסות דמי ביטוח**

(א) הכנסות דמי ביטוח נרשמות על בסיס מצטבר כמפורט להלן:

- הכנסות ממעסיקים בגין עובדים שכירים - על פי דיווחי המעסיקים בהתאם לשכר העובדים. כאשר לא התקבל דיווח נרשם החיוב על פי קביעת המוסד.
- הכנסות מלא שכירים - על פי חיובי המוסד בהתאם לשומת המס האחרונה של המבוטח או בהתאם לשיעור המינימלי הקבוע בחוק.

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)**יד. הכרה בהכנסות (המשך)****1. הכנסות דמי ביטוח (המשך)**

(ב) הכנסות דמי ביטוח מוצגות בתוספת שיפוי מהאוצר כמפורט להלן:

- על פי הוראות סעיף 339 לחוק משפה משרד האוצר את המוסד בגין הפחתת דמי ביטוח כפי שנקבעה בסעיף 338 לחוק, בשעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומעובדים לא שכירים.
- על פי הוראות סעיף 32 (ג) לחוק (בתוקף מיולי 2002) מקציב האוצר למוסד מדי חודש סכומים בשעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומעובדים לא שכירים בחודש שלגביו מחושב התשלום. החל משנת 2003 מתקבל שפוי האוצר רק על פי הוראות סעיף 32 (ג).

2. השתתפות תקציב המדינה

הכנסות מהשתתפות תקציב המדינה נרשמות על בסיס מצטבר. סעיף 32 לחוק מחייב את אוצר המדינה להשתתף בתקציב המוסד לבטוח לאומי בענפים: ילדים, זקנה ושאיירים, נכות, סיעוד ואמהות.

השתתפות הממשלה לפי סעיף 32 בשנת 2007 הינה:

- (א) בענף ילדים שיעור של 191.8% (שנה קודמת – 177.44%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף.
- (ב) בענף זקנה ושאיירים שיעור של 16.37% (שנה קודמת – 15.78%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף.
- (ג) בענף נכות כללית שיעור של 12.64% (שנה קודמת – 12.37%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף ו-50% מתשלומי קצבת "נכה קודם".
- (ד) בענף סיעוד - כיסוי תשלומים לזכאים לגמלת סיעוד שאינם זכאים לקצבת זקנה על פי החוק מאחר ועלו לארץ לאחר גיל הזכאות.
- (ה) בענף אמהות – החל משנת 2007 כיסוי תשלומים שהוציא המוסד למתן מענק אשפוז בסכום השווה ל-151.6 מליון ש"ח.

טו. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין:

החל מיום 1 בינואר 2007, מיישם המוסד את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 9, בדבר "הכנסות מעסקאות חליפין" (להלן: "תקן 9"), הקובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי, לגבי הכנסות הנובעות ממכירת סחורות, הספקת שירותים ושימוש שנעשה על ידי אחרים בנכסי המוסד, המניב ריבית, תמלוגים ודיבידנדים.

הכנסות מריבית, תמלוגים או דיבידנדים, הנובעות משימוש שעושים אחרים בנכסי המוסד מוכרות בתנאי שסכום ההכנסות ניתן למדידה באופן מהימן, וצפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו למוסד. הכנסת ריבית מוכרת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

באור 1 - כללי דיוח ומדיניות חשבונאית (המשך)**טז. גמלאות ותשלומים אחרים**

גמלאות ותשלומים אחרים כוללים הוצאות על פי החוק בלבד ואינם כוללים גמלאות הממומנות ע"י אוצר המדינה על פי סעיף 9 וסעיף 284 לחוק ועל פי חוקים אחרים.

תשלומים בעין כוללים בעיקר הוצאות בגין שיקום, סיוע משפטי, דמי קבורה, הוצאות ריפוי נפגעי עבודה, הסעת יולדות, תשלומים לקופות גמל ותשלומים לספקי שרותי סיעוד.

תשלומים אחרים על פי החוק כוללים בעיקר הוצאות בגין מפעלים מיוחדים, מחקרים (סעיף 36 לחוק), הקרן לפיתוח שרותים לנכים (סעיף 220 לחוק), פעולות למניעת תאונות (סעיף 36 לחוק), שיפוי שרות התעסוקה (סעיף 30 לחוק), פיתוח שרותי סיעוד (סעיף 237 לחוק), פעולות מיוחדות למניעת תאונות בעבודה (סעיף 149 לחוק) ופיתוח שרותים לילדים בסיכון (סעיף 74 לחוק).

יז. הוצאות מינהל

1. הוצאות המינהל הן הוצאות תפעוליות הכרוכות בביצוע הפעילות השוטפת של המוסד.

2. הוצאות המינהל מוצגות בניכוי חלקם היחסי של הממשלה וקופות החולים, הנובע מביצוע חוקים שונים בדבר מתן גמלאות ומביצוע חוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד - 1994 (להלן: חוק ביטוח בריאות), כמפורט להלן:

א. על פי הוראות סעיף 9(ב) לחוק נושאת הממשלה בחלק יחסי מהוצאות המינהל כפי שהיו בפועל, הנובעות מביצוע הסכמים בדבר מתן גמלאות בשיעור הקבוע בחוק.

ב. על פי הוראות סעיף 15(ג) לחוק ביטוח בריאות, נושאות קופות החולים בחלק יחסי מהוצאות המינהל בשיעור שנקבע בתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הוצאות המוסד), התשנ"ה - 1995. השתתפות קופות החולים מוגבלת לתקרה של 1% מתקבולי דמי ביטוח בריאות (לא כולל הוצאות שמייחסים באופן ישיר).

יח. ירידת ערך נכסים

המוסד מיישם את תקן חשבונאות מספר 15 - ירידת ערך נכסים (להלן: "התקן"). התקן קובע נהלים שעל תאגיד ליישם כדי להבטיח שנכסיו במאזן (שלגביהם חל התקן) לא יוצגו בסכום העולה על סכום בר-ההשבה שלהם, שהינו הגבוה מבין מחיר המכירה נטו לבין שווי השימוש (הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימושו). התקן חל על כל הנכסים במאזן, למעט מלאי בניינים למכירה, נכסי מס ונכסים כספיים (פרט לנכסים כספיים שהם השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות בנות). כמו כן קובע התקן את כללי ההצגה והגילוי לגבי נכסים שחלה ירידה בערכם. כאשר ערכו של נכס במאזן עולה על הסכום בר-ההשבה שלו, יש להכיר בהפסד מירידת ערך בגובה הפער בין ערכו הפנקסני של הנכס לסכום בר-ההשבה שלו. הפסד שהוכר כאמור יבוטל רק אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת סכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר ההפסד האחרון מירידת ערך.

באור 1 - כללי דיוח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יט. גילוי ההשפעה של תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 4 - השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ.

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 5 - עלויות אשראי.

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 19 - הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים.

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 20 - גילוי בדבר צדדים קשורים.

תקן חשבונאות מספר 23 - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (מסים והעברות).

הנהלת המוסד לביטוח לאומי בוחנת את ההשלכות האפשריות של יישום התקנים כאמור לעיל, אולם אין באפשרותה, בשלב זה, להעריך את השפעתם, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

כ. הצגה מחדש

הדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006 תואמו בדרך של הצגה מחדש על מנת לשקף תיקון רישום חייבים דמי ביטוח והכנסות אחרות. השפעת ההצגה מחדש על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2006 הינה כדלקמן:

1. מאזנים

ליום 31 בדצמבר 2006		
אלפי ש"ח		
המדווח בדוחות כספיים אלה	השפעת ההצגה מחדש	כפי שדווח בעבר
3,439,869	(482,042)	3,921,911
(102,085,996)	(482,042)	(101,603,954)

חייבים דמי ביטוח
יתרת גרעון ליום
31 בדצמבר 2006

2. דוחות על הפעילויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006		
אלפי ש"ח		
המדווח בדוחות כספיים אלה	השפעת ההצגה מחדש	כפי שדווח בעבר
320,536	(482,042)	802,578

הכנסות אחרות, נטו

באורים לדוחות כספיים

באור 2 – מזומנים ושווי מזומנים

31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
73,662	160,387
13,901	8,047
1,093	8,334
<u>88,656</u>	<u>176,768</u>

מזומנים בבנק ישראל *
מזומנים בקופה ובנקים אחרים
פקדונות לזמן קצר

* שיעור הרבית הינו 6%.

באור 3 – חייבים דמי ביטוח

31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
** ,*6,172,464	6,649,741
(3,210,638)	(3,445,094)
2,961,726	3,204,647
** (967,930)	(1,009,080)
1,993,896	2,195,567
** ,*1,837,195	1,829,560
(590,632)	(748,404)
1,246,563	1,081,156
** (491,300)	(434,400)
755,263	646,756
243,849	240,573
* 445,562	403,614
1,299	824
<u>3,439,869</u>	<u>3,487,334</u>

מעסיקים, נטו (1)

בנכוי הפרשה לחובות מסופקים

חלק החובות השייכים לקופות חולים (1)(2)

סה"כ מעסיקים

לא שכירים, נטו (1) א'

בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

חלק החובות השייכים לקופות החולים (2)

סה"כ לא שכירים

חוב דמי ביטוח המוסדר ע"י כרטיסי אשראי

המחאות לגביה

חובות דמי בטוח אחרים

סה"כ חייבים דמי בטוח

* סווג מחדש.

** הוצג מחדש - ראה באור 1כ'.

- (1) א. יתרות הזכות קוזזו מיתרות החובה. הסכומים כוללים הפרשי הצמדה וקנסות על פיגור בתשלום דמי בטוח על פי סעיף 364 לחוק.
ב. יתרת חובות המעסיקים כוללת הפרשה בגין חובות דצמבר על סך של 2,972,674 אלפי ש"ח, כולל חלק החובות השייכים לקופות החולים, (בסך 925,951 אלפי ש"ח) העומדים לגביה ב-15 בינואר 2008 (שנה קודמת - 2,753,805 אלפי ש"ח).

- (2) בהתאם לחוק ביטוח בריאות (ובעבר לפי חוק מס מקביל שתוקפו היה עד ליום 31 בדצמבר 1995) גובה המוסד עבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח. סכומים אלו אינם שייכים למוסד והוא מחויב להעבירם לקופות החולים עם הגביה.

31 בדצמבר		
2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
782,317	818,234	חובות הציבור בגין גמלאות (1)
1,245,419	1,452,904	חובות תאגידים בפירוק (2)
2,027,736	2,271,138	
(1,695,389)	(2,022,458)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
332,347	248,680	
481,635	525,892	פיצוי מצד שלישי (3)
(96,596)	(105,178)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
385,039	420,714	
717,386	669,394	

- (1) יתרות החייבים במספר ענפי גמלאות אינן כוללות הפרשי הצמדה אשר נרשמים רק בעת גביית החוב בפועל.
על פי מדיניות מנהלת המוסד נמחקו בשנת הדוח כ-18 מיליוני ש"ח (שנה קודמת כ-14 מיליוני ש"ח) חובות אבודים, מחובות הציבור.
- (2) חוב מעבידים בגין תשלומי שכר עבודה וסוציאליות ששולמו ע"י המוסד לעובדי תאגידים בפירוק.
- (3) פיצוי מצד שלישי משקף תביעות של המוסד כנגד חברות ביטוח וגורמים נוספים עבור גמלאות אשר משולמים לזכאים על ידי המוסד.

א. יתרות לזמן קצר

31 בדצמבר		
* 2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		משרד האוצר
4,492	22,279	בגין החזר תשלומי גמלאות (1)
(8,096)	(185,996)	בגין הקצבות האוצר
(28,962)	(53,244)	בגין שיפוי האוצר
(20,797)	(13,776)	מס הכנסה בגין ניכויים ומע"מ
(53,363)	(230,737)	סך יתרות לזכות משרד האוצר
(16,709)	(15,338)	משרד הבטחון (2)
74,725	83,444	סכומים לקבל (3)
4,653	(162,631)	

ב. יתרות לזמן ארוך

492,790	499,941	סכומים לקבל (3)
2,464,858	2,552,200	חלק האוצר בקרן הבטוח בענף סיעוד (4)
270,000	246,600	חלק האוצר בקרן הבטוח בענף נכות (4)
3,227,648	3,298,741	

* סווג מחדש.

- (1) המוסד מבצע תשלומי גמלאות שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלה מתבצעים על פי חוקים והסכמים שונים. על פי סעיף 9 וסעיף 248 לחוק הביטוח הלאומי ממומנים תשלומים אלה על ידי אוצר המדינה ומשרד הבטחון. תשלומי הגמלאות בשנת 2007 מסתכמים בכ-8 מיליארד ש"ח. החזרי תשלומי הגמלאות כוללים השתתפות משרד האוצר בהוצאות מינהל בסך 232 מליוני ש"ח.
 - (2) משרד הביטחון - היתרה הינה בגין גמלאות (דמי אבטלה למשוררי צבא קבע, דמי לידה לחיילות משוחררות ותגמולי מילואים) המשולמות על פי חוק על ידי המדינה. גמלאות אלו שולמו על ידי המוסד על חשבון משרד הביטחון. תשלומי הגמלאות בשנת 2007 מסתכמים בכ-750 מליוני ש"ח.
 - (3) סכומים לקבל בגין חלקם של משרדי ממשלה בהתחייבויות המוסד. בעיקר חלקו של משרד האוצר בהתחייבויות המוסד לזכויות עובדים בעת פרישה, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שטרם נוצלו.
 - (4) חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושאינם. החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000 נרשם חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד במסגרת נכסי המוסד.
- חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות - בהתאם לסעיף 32(ב) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו, בשעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים שהיו נכים קודמים ליום 1 באפריל 1984. החל מהדוחות הכספיים לשנת 2006 נרשם חלקו של האוצר בקרן הביטוח בענף נכים במסגרת נכסי המוסד.

באור 6 – חייבים אחרים

31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
31,227	30,909
5,820	6,739
20,987	43,093
58,034	80,741

מפרעות והלוואות לעובדים*
הוצאות מראש
אחרים

* המפרעות לא צמודות, אינן נושאות רבית ועומדות לפירעון בתקופה של 6-36 חודשים.

באור 7 – פקדונות בבנק

פקדונות למתן הלוואות לעובדי המוסד בבנק "יהב" לעובדי המדינה. הפקדונות נושאים רבית והצמדה מעבר למרווחי הרבית שסוכמו בין המוסד לבנק.

באור 8 – איגרות חוב של ממשלת ישראל

א. המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו ע"י בנק ישראל (להלן: האיגרות) (ראה סעיפים (1), (3) להלן).
האיגרות המונפקות הן משני סוגים, בתנאים המפורטים להלן. ההשקעה בתקופת הדוח מתחלקת שווה בין שני הסוגים.
האיגרות צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות רבית צמודה (המשולמת אחת לשישה חודשים).

ב. התנאים :

- (1) איגרות חוב מסוג "עיבל": איגרת ל-20 שנה הנושאת רבית צמודה למדד המחירים לצרכן בשיעור שנתי של 5.5% כשמדד הבסיס הוא המדד אשר פורסם בחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה התשיעית.
- (2) אגרות חוב מסוג "גריזים": איגרת ל-17 שנה הנושאת רבית צמודה למדד המחירים לצרכן בשיעור שנתי של 5% כשמדד הבסיס הוא המדד המתיחס לחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה השישית. איגרת זו הונפקה עד ליום 31 במרס 1990.
- (3) החל מיום 1 באפריל 1990 מונפקת במקומה של איגרת מסוג "גריזים", איגרת חדשה הנושאת רבית צמודה למדד המחירים לצרכן כשמדד הבסיס הוא המדד המתיחס לחודש ההשקעה. הרבית על איגרת זו נקבעת על פי מועד ההנפקה בשיטה שהוסכמה עם משרד האוצר והיא מותאמת לרבית על איגרות חוב המונפקות על ידי הממשלה באותו חודש. (שיעור הרבית ליום 31 בדצמבר 2007 - 3.51%).

באור 8 – איגרות חוב של ממשלת ישראל (המשך)

31 בדצמבר		ג
2006	2007	ההרכב :
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
60,249,535	65,687,458	"עיבל"
49,801,270	55,213,768	איגרת ברבית משתנה
106,504	-	"גריזים"
<u>110,157,309</u>	<u>120,901,226</u>	
31.12.2007		ד. פירעונות
7,993,718		שנת 2008 *
7,005,716		שנת 2009
7,133,790		שנת 2010
7,585,592		שנת 2011
91,182,410		שנים 2012 - 2027
<u>120,901,226</u>		

* כולל רבית שנוצרה ליום 31 בדצמבר 2007 בסך 1,167,362 אלפי ש"ח (31 דצמבר 2006 - 1,094,561 אלפי ש"ח).

באור 9 – רכוש קבוע

הרכב הרכוש והפחת שנוצבר בגינו, לפי קבוצות עקריות, והתנועה בהם בשנת 2007, הינם:

י ת ר ה לגמר השנה אלפי ש"ח	תנועה במשך השנה		י ת ר ה לתחילת השנה אלפי ש"ח	
	גדיעות	תוספות		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
884,566	16,939	2,522	898,983	העלות :
8,761	-	1,275	7,486	קרקע ובניינים
163,522	-	2,335	* 161,187	שיפורים במושכר
10,147	3,428	3,776	9,799	מחשבים וציוד היקפי
47,635	-	3,322	44,313	כלי רכב
<u>1,114,631</u>	<u>20,367</u>	<u>13,230</u>	<u>1,121,768</u>	רהוט וציוד משרדי
212,001	7,818	17,827	201,992	פחת שנוצבר:
4,195	-	717	3,478	קרקע ובניינים
145,736	-	12,051	* 133,685	שיפורים במושכר
2,283	2,973	1,782	3,474	מחשבים וציוד היקפי
15,832	-	2,773	13,059	כלי רכב
<u>380,047</u>	<u>10,791</u>	<u>35,150</u>	<u>355,688</u>	רהוט וציוד משרדי
<u>734,584</u>			<u>766,080</u>	עלות מופחתת

* סווג מחדש.

א. כלי רכב, מחשבים וציוד היקפי, ריהוט וציוד משרדי מוצגים בניכוי החלק שמומן על ידי משרד האוצר וקופות החולים שעלותו המופחתת מסתכמת בכ-9 מליון ש"ח.

ב. חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה טרם נרשמו על שם המוסד בלשכת רישום המקרקעין.

באור 10 – נכסים בלתי מוחשיים – עלויות פיתוח תוכנה

א. הרכב:

י ת ר ה לגמר השנה אלפי ש"ח	תנועה במשך השנה		י ת ר ה לתחילת השנה אלפי ש"ח	
	גדיעות	תוספות		
	אלפי ש"ח			
197,828	28,478	33,002	193,304	העלות
102,392	8,287	32,186	78,493	פחת שנצבר
95,436			114,811	עלות מופחתת

ב. העלויות מוצגות בניכוי החלק שמומן על ידי משרד האוצר וקופות החולים שעלותו המופחתת מסתכמת בכ-26 מליון ש"ח.

באור 11 – זכאים אחרים

31 בדצמבר		
2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
101,743	130,467	קופות חולים
(55,075)	-	מס בריאות (1)
46,668	130,467	שרותים רפואיים לנפגעי עבודה (2)
24,198	33,008	ספקים ונותני שרותים
45,289	46,395	עובדים בגין שכר
59,796	60,363	הפרשה לחופשה
2,047	2,047	מוסדות אשפוז
6,887	6,406	שונים
138,217	148,219	
184,885	278,686	

(1) בהתאם לחוק ביטוח בריאות (ובעבר לפי חוק מס מקביל שתוקפו היה עד ליום 31 בדצמבר 1995) גובה המוסד עבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח. סכומים אלו אינם בבעלות המוסד ועם גבייתם הוא מחויב להעבירם. בתום כל שנת דיווח נערכת התחשבות סופית על פי סכומי הגבייה השנתיים.

(2) על פי הסכמים עם קופות החולים נותנות הקופות שרותים רפואיים לנפגעי עבודה. המוסד מעביר לקופות החולים מקדמות על חשבון השרותים שנתנו. בשנת 2003 נחתם הסכם חדש עם קופות החולים שתחולתו רטרואקטיבית משנת 2000. תהליך ההתחשבות עם קופות החולים לשנים 2006-2007 בעקבות ההסכם שנחתם טרם הסתיים.

באורים לדוחות כספיים

באור 12 – זכאים לגמלה

31 בדצמבר		
2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
25,657	26,277	גמלאות עומדות לפרעון
		זכאויות לגמלה לפי ענפים
116,300	118,000	זקנה ושאים
597,900	612,900	נכות כללית
744,400	793,500	נפגעי עבודה
5,300	5,400	נפגעי תאונות
208,000	208,900	אימהות
27,000	35,100	ילדים
183,200	139,700	אבטלה
251,800	301,000	סיעוד
980,600	934,300	פשיטת רגל
3,114,500	3,148,800	
3,140,157	3,175,077	

א. הזכאויות לגמלה למבוטחים מחושבות עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח והשנים הקודמות לה אשר טרם שולמו עד לתאריך המאזן, וכן עבור אומדן תביעות שטרם הוגשו אולם תיווצר בגינן זכאות לתקופה שלפני תאריך המאזן. על פי תיקון מספר 60 לחוק הביטוח הלאומי מיום 17 בדצמבר 2002 שונה פרק הזמן שבמהלכו ניתן להגיש תביעות למוסד כך שתקופת קבלת גמלה וטרואקטיבית בחלק מהגמלאות ירדה מארבע שנים לשנה אחת.

ב. הזכאויות חושבו לקצבאות המשולמות על פי החוק בלבד.

ג. החישובים והאומדנים נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד ומבוססת על נתונים סטטיסטיים המרוכזים במוסד.

באור 13 – התחייבות בגין קרנות מיועדות

א. **הרכב :**

31 בדצמבר		
2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
197,114	215,431	קרן פתוח שרותים לנכים
110,573	122,043	קרן קידום תכניות סיעוד
33,375	36,506	קרן מפעלים מיוחדים
14,058	17,122	קרן מנוף לנפגעי עבודה
26,450	45,502	קרן פתוח שרותים לילדים בסיכון
381,570	436,604	
114,660	113,650	בניכוי התחייבויות שוטפות
266,910	322,954	

באור 13 – התחייבות בגין קרנות מיועדות (המשך)

- ב.** על פי החוק, מחויב המוסד לממן באמצעות קרנות פעולות מיוחדות בתחומים: שרותים לנכים, סיעוד, נפגעי עבודה ופעולות מיוחדות. במסגרת חוק תכנית ההבראה לכלכלת ישראל, אושר ביום 1 ביוני 2003 תיקון מספר 61 לחוק הבטוח הלאומי שהגדיר את הסכומים המקסימליים שהמוסד יכול להתחייב בהם מדי שנה בגין הפעילות בכל אחת מהקרנות. קודם התיקון הסכום המקסימלי של המימון הוגדר בחוק כאחוז מאומדן הגביה.
- ג.** תיקון 61 לחוק מסדיר פעולות מיוחדות במסגרת קרן נוספת - הקרן למימון פעולות לפיתוח שרותים לילדים בסיכון.

באור 14 – זכויות עובדים בעת פרישה

א. הרכב :

31 בדצמבר		
2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,381,780	2,257,070	התחייבות לפנסיה, פצויי פרישה ומחלה

- ב.** החבות האקטוארית של המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו מחושבת על ידי אקטואר המוסד. חישובים אלה מבוססים על לוחות דמוגרפיים אשר השימוש בהם אושר על ידי הממונה על שוק ההון באוצר וכוללים עדכון של נתוני התמותה לשנת 2007.

שיעור ההיוון ששימש בסיס לחישוב ההתחייבות לפנסיה, פיצויי פרישה ומחלה הינו 5% בהתאם לשיעור החשואה על נכסי המוסד.

באור 15 – קרנות הביטוח

א. הרכב :

31 בדצמבר		
2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
123,472,820	134,169,300	זקנה ושארים
60,008,003	64,072,400	נכות כללית
19,932,223	21,003,000	נפגעי עבודה
11,065,272	11,766,100	סיעוד
214,478,318	231,010,800	

- ב.** קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח בסוף שנת הדיווח כלפי אלה מהמבוטחים או תלוייהם שלגביהם נוצרה עד יום המאזן עילה לזכאות בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה, ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.

הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה". מאידך אין המאזן כולל בצד הנכסים את ייחולי המוסד להכנסות מדמי ביטוח שהמבוטחים יהיו חייבים בעתיד בעד השנים שלאחר שנת הדוח.

באור 15 – קרנות הביטוח (המשך)**ב. (המשך)**

קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, סיעוד, נכות כללית ונפגעי עבודה המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד. המוסד אינו מחשב קרן בענף ילדים. כמו כן המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים שהוגדרו על ידי כקצרי מועד.

לענין בחינה מחדש של מדיניות המוסד באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח ראה ביאור 1'.

ג. בקרנות הביטוח כלולות תוספות להוצאות מינהליות הקשורות בתשלומי הגמלאות בעתיד. מדי שנה נאמדות תוספות אלה על יסוד חלוקת ההוצאות המינהליות בענפי הביטוח.

ד. קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית על ידי אקטואר המוסד.

ה. במסגרת חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל מיום 1 ביוני 2003, אושר תיקון מספר 61 לחוק הביטוח הלאומי, בו הוחלט על הקפאת סכומי הקצבאות בתקופה שמיום 1 ביוני 2003 ועד ליום 31 בדצמבר 2005 (במידה ושיעור עליית המדד לא עלה על 5%). כמו כן נקבע, כי החל מיום 1 בינואר 2006 תבוטל הצמדת הקצבאות אשר הייתה נהוגה בעבר לשכר הממוצע, וסכום הקצבאות יעודכן לפי שיעור עליית מדד המחירים בלבד.

בעקבות ביטול הצמדת הקצבאות לשכר הממוצע שונה שיעור הרבית המשמש להיוון והועמד החל משנת 2003 על 5% בכל הענפים פרט לענף סיעוד. חישוב אומדן הקרן בענף סיעוד נערך לפי שיעור היוון של 3% מאחר שקצבת סיעוד משולמת בהתאם לתעריפי הטיפול בפועל ולתיקון החוק. בנוגע לביטול הצמדת הקצבאות לשכר הממוצע אין השלכה על קצבת סיעוד.

ו. חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד ובענף נכות כללית מוצג במסגרת נכסי המוסד.

הבסיסים ששמשו לאומדן קרנות הביטוח הינם כדלקמן :

1. שיעור הרבית להיוון הינו כדלקמן:
בענפים זקנה ושארים, נכות כללית ונפגעי עבודה - 5% בהתאם לשיעור התשואה על נכסי המוסד.
בענף סיעוד - 3% (שיעור תשואה על השקעות המוסד - 5% ושיעור גידול ראלי בשכר - 2%).

2. שיעורי הגריעה ששימשו בבסיס החישוב הינם -
בענפים זקנה ושארים ונפגעי עבודה - נתוני התמותה לאוכלוסייה הכללית על פי אומדן לשנת 2001.
בענף נכות כללית - נתוני התמותה על פי אומדן לתחילת שנות ה-90 בהתאם לנתונים פנימיים הנמצאים בשימוש המוסד.
בענף סיעוד - נתוני הגריעה על פי אומדן המבוסס על נתוני המוסד לשנים 2000-1999.

באור 16 – התחייבויות תלויות

כנגד המוסד מתנהלות תביעות משפטיות בתחומים שאינם במסגרת הפעילות הרגילה של המוסד, שסכומן המצטבר נאמד בכ-26 מליוני ש"ח. לדעת הנהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכון הקיים למוסד בגין תביעות אלו מסתכם בכ-6 מליון ש"ח. בהתאם לכך נרשמה הפרשה בדוחות הכספיים בגין תביעות אלו.

באורים לדוחות כספיים

באור 17 - קרן מיועדת

א. הרכב :

31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
204,196	204,196

יתרת הקרן לקידום תוכניות סיעוד

ב. (1) ביום 10 בינואר 2000 אושר תיקון מספר 36 לחוק המתקן את סעיף 237 לחוק. על פי סעיף זה מממן המוסד פעולות המיועדות לפיתוח שרותים קהילתיים למוגבלים בתפקודם ושרותים הניתנים במוסדות סיעודיים, ובלבד שסך ההקצאה השנתית לפעולות אלה לא תעלה בשנת הכספים על 10% מאומדן הגביה השנתית (בשנים 1988 - 1986, 20% של דמי ביטוח סיעוד לאותה שנה. על פי התיקון סכומים מההקצאה לשנת כספים פלונית שלא נוצלו באותה שנת כספים יתווספו לסכום ההקצאה בשנה שלאחריה. יתרת הקרן נשאה רבית והצמדה בהתאם לתשואה על השקעות המוסד בתקופה האמורה.

(2) ביום 1 ביוני 2003 במסגרת חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל, אושר תיקון מספר 61 לחוק הביטוח הלאומי המתקן את סעיף 237 לחוק. על פי התיקון הסכום הכולל של התחייבות המוסד בשנת כספים פלונית למימון הפעילות כאמור, לרבות ההתחייבות לגבי שנות הכספים הבאות, לא יעלה על 30 מליון ש"ח. כמו כן מגביל התיקון את האפשרות להעברת כספים שנצברו בקרן משנת כספים אחת לשניה בהתאם לתקרות שנקבעו בסעיף 237(א)(2).
התיקון לחוק הוחל בשנת 2003 ואינו מתייחס לטיפול בסכומים שנצברו בקרן בגין כספי הקצאות שלא נוצלו עד תחילת שנת 2003. בהתאם לכך החליטה הנהלת המוסד להשאיר בעינה את יתרת הקרן המיועדת לקידום תכניות הסעוד.

באור 18 - הכנסות דמי ביטוח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
21,567,554	22,487,809
1,564,502	1,681,285
23,132,056	24,169,094
(248,855)	(160,847)
22,883,201	24,008,247

א. מעסיקים
הכנסות דמי ביטוח ממעסיקים
שיפוי האוצר

בניכוי הוצאות הפרשה לחובות מסופקים

לא שכירים	
2,088,864	2,229,370
112,479	124,002
2,201,343	2,353,372
76,653	(98,931)
2,277,996	2,254,441

הכנסות דמי ביטוח מלא שכירים
שיפוי האוצר

שינוי בהפרשה לחובות מסופקים

באור 18 – הכנסות דמי ביטוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח

ג דמי ביטוח בריאות

11,242,757	12,224,166
------------	------------

דמי ביטוח בריאות על פי דיווחים למוסד
(לפני הפרשה לחובות מסופקים)

12,558,455	13,455,845
------------	------------

גביית דמי ביטוח בריאות (כולל 1,348,379 אלפי ש"ח בגין דמי ביטוח בריאות מגמלאות, שנה קודמת - 1,352,168 אלפי ש"ח)

11,212,612	12,013,431
------------	------------

הקצבה לסל הבריאות לקופות החולים

- (1) דיווחי המעסיקים וחיובי הלא שכירים כאמור בבאור ויד' כוללים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות. הכנסות דמי ביטוח כוללות הכנסות בגין ביטוח לאומי בלבד.
- (2) על פי סעיף 15 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 גובה המוסד מהמבוטחים גם דמי ביטוח בריאות בדרך שבה הוא גובה דמי ביטוח לאומי, ומעבירם לקופות החולים.
- (3) על פי סעיף 13(א)(5) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 מימון עלות סל הבריאות לקופות החולים יושלם מתקציב המדינה כפי שיקבע מידי שנה בחוק התקציב השנתי. ההקצבה כאמור מועברת על ידי משרד הבריאות באמצעות המוסד לביטוח לאומי המקצה את ההקצבה לקופות החולים.

באור 19 – השתתפות תקציב המדינה

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,776,293	1,927,486
537,591	579,342
597,177	655,878
-	151,555
9,705,417	10,382,439
3,786	4,110
12,620,264	13,700,810

זקנה ושירים
נכות כללית
סיעוד
אמהות
ילדים
הענקות מטעמי צדק

- ב. במסגרת חוק תוכנית ההבראה לכלכלת ישראל, אישר ביום 11 בינואר 2007 תיקון מספר 90 לחוק הקובע בסעיף 32(ג2) כי אוצר המדינה ישפה את המוסד על הוצאות שהוציא למתן מענק אשפוז בסכום השווה ל-151.6 מליון ש"ח. הסכום יעודכן מעת לעת בשעור העדכון כהגדרתו בלוח ב'1.

באורים לדוחות כספיים

באור 20 – גמלאות ותשלומים אחרים

א. הרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
30,581,296	31,393,253
* 5,229,048	5,887,832
* 345,541	410,013
<u>36,155,885</u>	<u>37,691,098</u>

הוצאות בגין גמלאות
תשלומים בעין
תשלומים אחרים על פי חוק

* סווג מחדש.

ב. פיצול לפי ענפים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
13,696,151	13,964,388
7,251,600	7,617,475
2,728,831	3,130,848
2,829,705	2,887,177
18,816	15,481
2,825,949	3,326,623
4,852,864	4,865,030
1,936,421	1,711,740
3,918	159,587
11,630	12,749
<u>36,155,885</u>	<u>37,691,098</u>

זקנה ושירים
נכות כללית
סיעוד
נפגעי עבודה
נפגעי תאונות
אמהות
ילדים
אבטלה
פשיטת רגל ופרוק תאגיד
הענקות מטעמי צדק

באור 21 – גידול בקרנות הביטוח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,241,931	10,696,480
2,040,890	4,087,797
706,944	1,070,777
1,260,707	613,486
<u>6,250,472</u>	<u>16,468,540</u>

זקנה ושירים
נכות כללית *
נפגעי עבודה
סיעוד *

* בניכוי חלקו של האוצר, ראה באור (4)5

באורים לדוחות כספיים

באור 22 – הוצאות מינהל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2006	2007	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
* 714,354	719,597	שכר ונילוות
(11,907)	(136,332)	הפרשה לזכויות עובדים בגין מחלה, חופשה ופנסיה
6,000	-	הפרשה להתחייבויות תלויות מחשוב
* 36,715	105,257	שכר דירה ואחזקת מבנים
115,124	115,387	פחת
87,138	78,651	הוצאות משרדיות
56,220	57,231	אחרות
128,222	132,578	
<u>1,131,866</u>	<u>1,072,369</u>	
(343,564)	(388,267)	בנכוי :
(1,627)	(3,515)	השתתפות גורמי חוץ
<u>(345,191)</u>	<u>(391,782)</u>	הכנסות שונות
<u>786,675</u>	<u>680,587</u>	

* סווג מחדש.

באור 23 – הכנסות מימון, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,237,961	5,596,191
(247,436)	3,005,006
84,248	68,201
<u>5,074,773</u>	<u>8,669,398</u>

מרבית על השקעות באיגרות חוב
מהפרשי הצמדה על השקעות באגרות חוב
מרבית בנק, עמלות ורביית מוסדות, נטו

באור 24 – הכנסות אחרות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2006	2007
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
* (6,370)	-
311,448	308,112
11,074	16,325
4,384	(186)
<u>320,536</u>	<u>324,251</u>

התאמת יתרות (1)
פיצוי צד שלישי (2)
תאגיד בפרוק (3)
רווח (הפסד) הון

* הוצג מחדש - ראה באור 1'כ.

- (1) במהלך שנת 2006 נסתיים תהליך של התאמה ו"טיוב" של הנתונים הקיימים בספרי העזר של המוסד ביחס לנתוניו בספרי החשבונות כתוצאה ממהלך זה נזקפו לדוח על הפעילויות סך של כ-6 מיליוני ש"ח.
- (2) פיצוי צד שלישי - הכנסות, לפי סעיף 328 לחוק, מחברות ביטוח ואחרים, בגין פיצוי על גמלה ששולמה למבוטח, כולל עדכון הפרשה לחובות מסופקים בסך 8.5 מיליוני ש"ח (שנה קודמת - סך 49 מיליוני ש"ח - הקטנה).
- (3) תאגיד בפירוק - הכנסות לפי סעיף 369 לחוק, ממעסיקים בגין תשלומים ששולמו ע"י המוסד לעובדיהם, או בגינם, לאחר פשיטת רגל של המעביד, בניכוי הפרשה לחובות מסופקים בסך 198 מיליוני ש"ח (שנה קודמת - 146 מיליוני ש"ח)

באור 25 – אירועים לאחר תאריך המאזן

במסגרת חוק ההסדרים 2008 אושרו תיקונים אשר השלכותיהם על פעילות המוסד בשנים הבאות מהותית.

להלן פרוט תיקוני החקיקה העיקריים ואומדן הנהלת המוסד להשפעה על פעילותו -

אומדן חשינוני
במונחים שנתיים
(באחוזים מההוצאה
בענף במיליוני ש"ח)

	א. כללי
לפי מספר המקבלים	<p>(1) דחיה הדרגתית של גיל הזכאות לקצבת זקנה לגיל 67 לגברים ולגיל 64 לנשים, ובמקביל התאמת גיל הזכאות בגמלאות אחרות.</p> <p>(2) בחודש ינואר 2008 פג תוקפה של הוראת השעה בדבר הפחתה של 4% מקצבאות.</p>
	ב. זקנה
כ-500 מיליון ש"ח	<p>(1) העלאת קצבאות הזקנה מ-16.2% מהסכום הבסיסי ל-16.5% ממנו החל באפריל 2008 תוך התאמה מקבילה אצל מקבלי השלמת הכנסה.</p> <p>(2) תוספת של 1% לקצבת הזקנה המשולמת לבני 80 ומעלה, תוך התאמה מקבילה למקבלי השלמת הכנסה.</p>
	ג. אבטלה
	<p>מימון ענף אבטלה - בחוק ההסדרים לשנת 2008 הווארכה הוראת השעה של מימון הגרעון בענף אבטלה מענף ילדים עד ליום 31 בדצמבר 2009.</p>
	ד. גבייה ודמי ביטוח
2008 - 3,370 מיליון ש"ח במחירי 2008	(1) הפחתת דמי הביטוח הלאומי המוטלים על המעסיק במהלך מדורג מיולי 2005 עד 2009.
2009 - 3,880 מיליון ש"ח במחירי 2008	(2) הפחתת שיעור השיפוי למעסיק מ-0.69 ל-0.67
	(3) הפחתת שיעור דמי הביטוח בלוח י' למבוטח שאינו עובד ואינו עצמאי עם הכנסה מעל ל-60% מהשכר הממוצע לפי חוק ל-7% במקום 11.05%
כ-60 מיליון ש"ח	(4) דמי ביטוח בריאות - הופחת שיעור החיוב של קופות החולים בגין הוצאות מינהליות. ההפחתה החלה ביום 1 בפברואר 2008. שיעור החיוב מגביית ביטוח בריאות ירד מ-1% ל-0.5%.

רשימות לפי ענפים
ליום 31 בדצמבר 2007
(בלתי מבוקר ובערכים נומינליים)

רשימה א':

(אלפי ש"ח - בערכים נומינלים)

קרנות, עתודות וגרעונות הענפים ליום 31.12.07

קרנות, עתודות וגרעונות הענפים ליום 31.12.07

הענף	הפרשה לזכויות עובדים (2)	קרן הביטוח	עתודה/ גרעון ליום 31.12.07	יתרת נכסי הענף ליום 31.12.07 (1)
זקנה ושאיירים	398,840	134,169,300	(86,975,043)	47,593,097
נכות כללית	430,451	63,825,800	(55,463,325)	8,792,926
סיעוד	102,711	9,213,900	(8,755,255)	561,356
נפגעי עבודה	305,198	21,003,000	(17,502,326)	3,805,872
נפגעי תאונות	11,938		2,158,398	2,170,336
אמהות	103,306		202,633	305,939
ילדים	393,744		57,351,236	57,744,980
אבטלה	-		-	-
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	10,085		799,884	809,969
הענקות מטעמי צדק	857		6,995	7,852
סה"כ	1,757,130	228,212,000	(108,176,803)	121,792,327

פרוק התנועה ביתרות הענפים ליום 31 בדצמבר 2007

הענף	יתרת נכסי הענף ליום 31.12.05 *	העברת יתרות בין הענפים	עודף שוטף לשנת 2007	יתרת נכסי הענף ליום 31.12.07
זקנה ושאיירים	44,551,555		3,041,542	47,593,097
נכות כללית	7,160,800	4,000,000	(2,367,874)	8,792,926
סיעוד	(319,614)	2,900,000	(2,019,030)	561,356
נפגעי עבודה	3,249,208	1,500,000	(943,335)	3,805,873
נפגעי תאונות	1,828,316		342,020	2,170,336
אמהות	(1,154,773)	2,700,000	(1,239,288)	305,939
ילדים	55,193,328	(12,431,569)	14,983,220	57,744,980
אבטלה	(5,018)	1,331,569	(1,326,551)	-
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	812,887		(2,918)	809,969
הענקות מטעמי צדק	5,836		2,015	7,851
סה"כ	111,322,525	0	10,469,801	121,792,327

* הוצג מחדש

(1) קרן הביטוח והפרשה לזכויות עובדים בתוספת העתודה או הגירעון

(2) הפרשה לפנסיה ומחלה בניכוי חלק האוצר

רשימה ב': הכנסות, הוצאות ועודפים של הענפים לשנת 2007

(אלפי ש"ח - בערכים נומינלים)

הכנסות

הענף	דמי ביטוח	השתתפות תקציב המדינה	ריבית	הפרשי הצמדה	שונות	סה"כ הכנסות לשנת 2007
זקנה ושאיירים	11,795,862	1,927,486	2,244,277	1,184,287	29,741	17,181,652
נכות כללית	4,225,669	579,342	430,964	213,374	47,438	5,496,788
סיעוד	443,403	655,878	36,040	10,648	398	1,146,367
נפגעי עבודה	1,590,685	-	189,387	94,722	230,535	2,105,329
נפגעי תאונות	210,312	-	96,795	52,137	-	359,245
אמהות	1,981,453	151,555	6,155	(2,491)	-	2,136,672
ילדים	5,437,494	10,382,439	2,652,126	1,451,161	-	19,923,219
אבטלה	485,713	-	(31,170)	(22,903)	-	431,640
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	84,217	-	39,839	21,039	16,325	161,420
הענקות מטעמי צדק	7,879	4,110	1,971	1,039	-	14,999
סה"כ הכנסות	26,262,687	13,700,810	5,666,384	3,003,013	324,437	48,957,331

הוצאות

הענף	גמלאות	תשלומים אחרים ע"פ החוק	חובות אבודים	הוצאות מינהל	סה"כ הוצאות	עודף (גרעון) 2006*	2007
זקנה ושאיירים	13,660,051	269,639	34,698	146,506	14,110,894	1,262,800	3,070,758
נכות כללית	6,726,926	841,139	49,410	206,007	7,823,482	(2,542,607)	(2,326,694)
סיעוד	1,846	3,128,729	273	28,780	3,159,628	(1,701,726)	(2,013,261)
נפגעי עבודה	2,392,166	473,614	21,396	135,430	3,022,606	(1,061,303)	(917,277)
נפגעי תאונות	15,481	-	-	1,453	16,934	253,576	342,310
אמהות	1,802,701	1,523,689	233	41,104	3,367,727	(1,051,326)	(1,231,055)
ילדים	4,791,292	44,185	29,552	54,688	4,919,718	12,527,798	15,003,501
אבטלה	1,688,470	11,474	11,797	46,450	1,758,191	(1,563,305)	(1,326,551)
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	154,182	5,374	31	3,959	163,546	122,378	(2,126)
הענקות מטעמי צדק	12,749	-	-	197	12,946	1,199	2,054
סה"כ הוצאות	31,245,864	6,297,843	147,390	664,574	38,355,672	6,247,484	10,601,659

* הוצג מחדש

* ללא הפרשה לזכויות עובדים

רשימה ג': תקבולים ותשלומים של הענפים לשנת 2007

(אלפי ש"ח - בערכים נומינלים)

תקבולים

הענף	דמי ביטוח	השתתפות תקציב המדינה	ריבית	שונים	סה"כ תקבולים	סה"כ תקבולים כולל הפרשי הצמדה	
						2006	2007
זקנה ושאירים	11,809,972	1,907,538	2,211,139	34,702	15,963,350	17,025,431	16,321,581
נכות כללית	4,229,111	562,931	424,601	61,149	5,277,792	5,469,149	4,973,006
סיעוד	443,650	658,802	35,507	2,408	1,140,368	1,149,917	947,488
נפגעי עבודה	1,592,840	-	186,591	200,293	1,979,724	2,064,671	1,877,703
נפגעי תאונות	210,208	-	95,366	-	305,574	352,331	336,569
אמהות	1,981,855	151,555	6,065	-	2,139,474	(2,234)	1,725,244
ילדים	5,447,144	10,570,453	2,612,966	-	18,630,563	19,931,979	19,773,829
אבטלה	483,527	-	(30,710)	-	452,817	(20,540)	282,901
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	83,779	-	39,251	-	123,030	18,868	135,357
הענקות מטעמי צדק	7,887	4,157	271	-	12,315	12,439	11,619
סה"כ תקבולים	26,289,973	13,855,436	5,581,047	298,552	46,025,007	48,717,333	46,385,297

תשלומים

הענף	גמלאות	תשלומים אחרים ע"פ החוק	תשלומי מינהל	סה"כ תשלומים	
				2006	2007
זקנה ושאירים	13,667,802	269,698	167,882	14,105,381	13,794,435
נכות כללית	6,713,020	818,411	236,642	7,768,073	7,436,992
סיעוד	1,846	3,072,312	33,156	3,107,313	2,755,705
נפגעי עבודה	2,348,291	410,469	149,743	2,908,503	2,881,138
נפגעי תאונות	15,381	-	1,667	17,048	14,799
אמהות	1,801,806	1,521,310	47,309	3,370,425	2,866,627
ילדים	4,785,227	30,323	63,240	4,878,789	4,842,771
אבטלה	1,732,515	9,232	53,542	1,795,289	1,997,185
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	200,513	5,374	4,554	210,441	156,105
הענקות מטעמי צדק	12,749	-	227	12,976	11,870
סה"כ תשלומים	31,279,150	6,137,129	757,962	38,174,238	36,757,627

גבייה עבור קופות חולים (חוק ביטוח בריאות)

(אלפי ש"ח)

2006	2007	
12,558,455	13,455,845	ביטוח בריאות
(130,353)	(130,599)	הוצאות מינהל ומועצת הבריאות
12,428,102	13,325,246	סה"כ להעברה לקופות החולים

הערה: התקבולים והתשלומים הינם הסכומים שהתקבלו בפועל וכמזומן בשנת המאזן.

רשימה ד': עודפים וגרעונות לפי הענפים לשנת 2007

(אלפי ש"ח - בערכים נומינלים)

1. עודף (גרעון) של ההכנסות על הוצאות

הענף	העברה בין הענפים	עודף (גרעון) שוטף לשנת 2007	גידול (קטון) בהפרשה לזכויות עובדים	גידול בקרנות ביטוח	עודף (גרעון) כולל	עודף (גרעון) מצטבר ליום 31.12.2007	עודף (גרעון) מצטבר ליום 31.12.2006
זקנה ושירים		3,041,542	(29,216)	10,696,480	(7,625,722)	(86,975,043)	(79,349,321)
נכות כללית	4,000,000	(2,367,874)	(41,181)	4,087,797	(6,414,491)	(55,463,325)	(53,048,834)
סיעוד	2,900,000	(2,019,030)	(5,770)	613,486	(2,626,746)	(8,755,255)	(9,028,508)
נפגעי עבודה	1,500,000	(943,335)	(26,059)	1,070,777	(1,988,054)	(17,502,326)	(17,014,271)
נפגעי תאונות		342,020	(290)		342,310	2,158,398	1,816,087
אמהות	2,700,000	(1,239,288)	(8,233)		(1,231,055)	202,633	(1,266,312)
ילדים	(12,431,568)	14,983,220	(20,281)		15,003,501	57,351,236	54,779,303
אבטלה	1,331,568	(1,326,551)	-		(1,326,551)	-	(5,018)
פשיטת רגל ופירוק תאגיד		(2,918)	(793)		(2,126)	799,884	802,010
הענקות מטעמי צדק		2,015	(38)		2,054	6,995	4,942
סה"כ הכנסות	0	10,469,801	(131,861)	16,468,540	(5,866,880)	(108,176,803)	(102,309,922)

2. עודף (גרעון) שוטף של תקבולים על תשלומים

הענף	כולל ריבית (1)	שוטף (2)	כולל	מצטבר ליום 31.12.07	מצטבר ליום 31.12.06
זקנה ושירים	1,857,969	(353,170)	2,920,050	36,938,699	34,018,649
נכות כללית	(2,490,280)	(2,914,881)	(2,298,924)	(7,261,259)	(4,962,335)
סיעוד	(1,966,945)	(2,002,453)	(1,957,396)	(9,711,793)	(7,754,397)
נפגעי עבודה	(928,779)	(1,115,370)	(843,832)	(4,898,855)	(4,055,023)
נפגעי תאונות	288,526	193,160	335,283	3,061,949	2,726,666
אמהות	(1,230,950)	(1,237,015)	(1,233,184)	(6,952,995)	(5,719,811)
ילדים	13,751,774	11,138,808	15,053,190	109,358,656	94,305,466
אבטלה	(1,342,473)	(1,311,763)	(1,363,013)	(23,341,605)	(21,978,593)
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	(87,411)	(126,662)	(68,543)	1,286,559	1,355,102
הענקות מטעמי צדק	(661)	(932)	(537)	(8,403)	(7,866)
סה"כ הכנסות	7,850,770	2,269,722	10,543,094	98,470,953	87,927,858

(1) העודף לא כולל תקבולים מהצמדה וממכירת נדל"ן.

(2) העודף לא כולל תקבולים מהצמדה, מריבית וממכירת נדל"ן.

רשימה ה': ביצוע התקציב המינהלי לשנת 2007

(אלפי ש"ח)

2006		2007		הסעיף	
הוצאות בפועל	עודף / גרעון	הוצאות בפועל	תקציב מעודכן		
756,407	33,415	747,210	780,625	777,550	סה"כ כח אדם 4.11
724,236	22,965	704,295	727,260	731,110	שכר ונלוות
4,728	4,631	8,056	12,687	9,110	כ"א חיצוני
13,063	1,730	13,615	15,345	15,030	תרבות ורווחה
5,023	972	5,591	6,563	5,870	הדרכה
318	47	363	410	330	מיון והערכה
9,039	3,070	15,290	18,360	16,100	תחום לקוחות
156,844	32,141	154,962	187,103	170,080	סה"כ לוגיסטיקה 4.11
13,922	2,899	15,023	17,922	16,100	סה"כ רכב הובלות 4.12
97,017	21,282	93,457	114,739	106,470	סה"כ הוצאות דיור 4.13
43,805	5,661	44,683	50,344	44,510	סה"כ שירותי משרד 4.13
2,100	2,299	1,799	4,098	3,000	סה"כ חקירות
28,864	2,845	29,037	31,882	31,600	סה"כ בטחון
7,461	677	9,877	10,554	9,440	סה"כ הסברה 4.11
12,792	836	13,821	14,657	14,420	סה"כ גמלאות 4.11
4,265	1,760	3,168	4,928	5,200	סה"כ גביה 4.11
52,962	6,267	47,725	53,992	50,730	סה"כ כספים 4.11
12,090	2,613	10,687	13,300	13,080	סה"כ הוצאות משפט 4.11
401	143	497	640	740	סה"כ מחקר 4.11
108,605	33,428	103,951	137,379	121,150	סה"כ תמ"מ 4.11
2,550	5,441	1,859	7,300	15,010	סה"כ שונות
(1,581)	(11,756)	11,756			סה"כ הכנסות
1,141,660	107,810	1,134,550	1,242,360	1,209,000	סה"כ

רשימה ו': תקבולי ותשלומי הענפים לעומת התקציב לשנת 2007

(אלפי ש"ח - בערכים נומינלים)

תקבולים

הענף	התקציב המאושר	תקציב מעודכן	תקבולים	עודף / גרעון (1)	אחוז הביצוע	תקבולים בשנת 2006
זקנה ושארים	15,694,000	15,959,300	15,963,350	4,050	100	15,200,411
נכות	5,016,500	5,264,400	5,277,792	13,392	100	4,961,798
סיעוד	1,016,000	1,135,100	1,140,368	5,268	100	1,055,109
נפגעי עבודה	1,860,000	1,992,300	1,979,724	(12,576)	99	1,865,929
נפגעי תאונות	310,000	310,300	305,574	(4,726)	98	278,325
אמהות	1,856,000	1,990,900	2,139,474	148,574	107	1,819,480
ילדים	19,034,800	18,668,900	18,630,563	(38,337)	100	17,611,101
אבטלה	486,000	453,200	452,817	(383)	100	415,520
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	122,000	131,040	123,030	(8,010)	94	121,152
הענקות מטעמי צדק	11,700	12,000	12,315	315	103	11,547
סה"כ	45,407,000	45,917,440	46,025,007	107,567	100	43,340,372

תשלומים

הענף	התקציב המאושר	תקציב מעודכן	תשלומים	עודף / גרעון (1)	אחוז הביצוע	תשלומים בשנת 2006
זקנה ושארים	13,920,010	13,927,913	13,937,499	9,586	100	13,628,831
נכות	7,601,686	7,527,971	7,531,431	3,460	100	7,159,060
סיעוד	2,883,921	3,072,010	3,074,157	2,147	100	2,720,803
נפגעי עבודה	2,782,025	2,753,713	2,758,760	5,047	100	2,731,261
נפגעי תאונות	14,048	15,380	15,381	1	100	13,516
אמהות	3,181,857	3,323,381	3,323,116	(265)	100	2,820,492
ילדים	4,787,155	4,813,663	4,815,549	1,886	100	4,777,862
אבטלה	1,917,970	1,741,245	1,741,747	502	100	1,940,058
פשיטת רגל ופירוק תאגיד	153,105	205,900	205,887	(13)	100	151,772
הענקות מטעמי צדק	12,000	12,720	12,749	29	100	11,630
סה"כ	37,253,777	37,393,896	37,416,276	22,380	100	35,955,285

(1) לא כולל תקבולים מהצמדה.

רשימה ז': תשלומי גמלאות על פי חוקים והסכמים אחרים לשנת 2007

(אלפי ש"ח - בערכים נומינלים)

(אלפי ש"ח - בערכים נומינלים)

א. גמלאות במימון משרד האוצר

2006	2007	
1,164,091	1,188,589	השלמת הכנסה ז"ש
2,623,342	2,418,314	הבטחת הכנסה
351,417	352,922	נפגעי איבה
221,746	214,301	דמי מזונות
4,501	5,380	מתנדבים
155,520	157,138	מענקי לימודים למשפחות חד הוריות
31,170	32,251	אסירי ציון וחסידי אומות עולם
2,077	2,092	נפגעי עירוי דם
87,045	101,972	פיצויים לנפגעי הקרנות
3,956	4,399	תגמול ליתום עקב אלימות במשפחה
2,373,437	2,293,555	גימלאות ז"ש מיוחדות
644,887	683,835	ניידות
3,385	3,435	נכות עולים
2,255	2,323	סיעוד לעולים
-	239,347	פוליו
681	15,595	שונות
7,669,510	7,715,448	

ב. גמלאות במימון משרד הביטחון

2006	2007	
838,494	736,738	תגמולי מילואים
20,140	16,289	אבטלה למשוחררי צבא קבע
143	143	דמי לידה חיילות
858,777	753,170	

המוסד לביטוח לאומי

הדו"ח של האקטואר

לשנת 2007

**המוסד לביטוח לאומי
לשכת האקטואר**

הדו"ח השנתי של האקטואר לשנת 2007

עמוד	תוכן העניינים	
2	הקדמה ושאלות	1
2	הנושאים העיקריים של הדו"ח	2
3	השינויים העיקריים בדו"ח לעומת שנה קודמת	3
3	הגדרת המונחים	4
3	מטרת דו"ח האקטואר	5
3	כללים חשבונאיים מקובלים ומתאימים למוסד	6
4	הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח – לוחות גריעה	7
4	הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח – שיעור הריבית לחישוב ההיוון	8
5	הוצאות מנהליות- הבסיסים הטכניים לחישוב קרנות הביטוח ועוד	9
5	העברה כספית מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף ביטוח אחר – סעיף 28 לחוק – ועוד	10
5	הסבר ללוחות 0-8 שבדו"ח (ובייחוד ללוח מס' 0 = סיכום של כל הענפים)	11
8	ענף ביטוח זקנה ושאיירים (זו"ש) (ראו לוח 1)	12
9	ענף ביטוח סיעוד (ראו לוח 2)	13
10	ענף ביטוח נכות (ראו לוח 3)	14
11	ענף ביטוח נפגעי עבודה (ראו לוח 4)	15
11	ענף ביטוח אמהות (ראו לוח 5)	16
12	ענף ביטוח ילדים (ראו לוח 6)	17
12	ענף ביטוח אבטלה (ראו לוח 7)	18
13	ענף ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד (פש"ר) (ראו לוח 8)	19
13	חשבון מימון הענקות מטעמי צדק ענף ביטוח תאונות וענף ביטוח שרות מילואים	20
13	ס י כ ו מ - לענפי ביטוח של המוסד	21
14	הגדרת המונחים	22
15	נספה מס' I. אירועים לאחר תאריך המאזן	23
15	נספה מס' II. חלוקת נתונים לענפי המוסד, ולמוסד וגו"ח – ההשלכות על דוחות הכספיים ועל דו"ח האקטואר	24
18	זכויות פנסיה של עובדי וגמלאי המוסד (זפע"ג להלן)	25

תרשימים

- X	תרשימים עמוד	תרשים מס:
- 1		3 - 1
- 2		7 - 4

לוחות

- X	לוחות עמוד	לוח מס:
- 1		0
- 2		0.2007
- 3		1
- 4		2 – רק חלק מ"ל
- 5		3 – לפי דוחות כספיים
- 6		4
- 7		5
- 8		6
- 9		7
- 10		8
- 11		9
- 12		00.2007

המוסד לביטוח לאומי לשכת האקטואר

הדו"ח השנתי של האקטואר לשנת 2007

1. הקדמה ושאלות

הדו"ח לשנת 2007, להוציא שינויים קטנים, נשאר במתכונת דומה לזו של הדו"ח הקודם. לפני קריאת הדו"ח חשוב להבין שהגדרת כללים חשבונאיים מקובלים למוסד משפיעה בצורה מכרעת על מרכיבי הדו"ח האקטוארי. כבר הדגשתי את זה בעבר ואני חוזר ומדגיש את זה שוב. הכללים החשבונאיים הקשורים בנושאים אקטואריים לא שונו במשך עשרות שנים, והדיון המעמיק בהגדרתם נראה לי דחוף וחשוב כפי שציינתי לא פעם בפורומים שונים.

כדי לקבל תמונה יותר ברורה של הכתוב בדו"ח אני ממליץ לכל קוראי הדו"ח הנוכחי, לעיין בפעם נוספת גם בהסברים לדו"ח של שנת 2000 (ובדוחות שבאו אחריו), שם השתדלתי להדגיש ולהסביר בצורה מפורטת ומעמיקה את רב הנקודות הרגישות הקשורות להגדרת מטרות הדו"ח, ולהגדרות המונחים הבסיסיים אשר בדו"ח. השאלות והאתגרים הקשורים לנושאי הדו"ח שניסיתי להציב אז למנהלה ולכל עובדי המוסד (כמבצע החוק), למועצת המוסד (כנציגי המבוטחים) ולשר (כנציג הכנסת – הגוף המכתוב את תנאי החוק), עומדים לפני הגורמים הנ"ל גם היום. במכוון, אין בדו"ח "כותרת עיתונאית". בכל זאת, הנני מרכז מספר נושאים בנספח מס' II, ומוסיף כמה "שאלות" המבליטות נקודות מסוימות.

- 1.1 מה הסכום של ההוצאות ה"מנהליות" של המוסד? (ראו בדו"ח ובנספח מס' II).
- 1.2 מה "העלות" של גידול בקצבאות זו"ש אם יהיה? (ראו סעיף 12).
- 1.3 למה יש קפיצה בהתחייבויות של ענף סיעוד? (ראו סעיף 13).
- 1.4 אירועים אחרי תאריך המאזן – איזה לכלול בדוחות הכספיים? (ראו נספח מס' I).
- 1.5 אפשרויות להעברת כספים בין הענפים – בנוסף לסעיף 28 של החוק? (ראו נספח מס' II).
- 1.6 מה יקרה בפנסיה תקציבית בעתיד? (ראו סעיף 25).

2. הנושאים העיקריים של הדו"ח

- 2.1 העלאת השאלה של משמעות הדו"חות הכספיים ("גילוי נאות"). - התוצאה = המשך בדיקת מדיניות המוסד לגבי הגדרת "התחייבויות" המוסד. (לדעתי, יש לקדם את הנושא מיד, ותקוותי שלא יהיה מאוחר מדי.)
- 2.2 הערכת המצב הקיים והצעת הדרכים לשיפור המצב בעתיד. - המסקנה = מצד אחד, לפי המדדים לטווח ארוך, המצב הכספי של המוסד ממשיך להיות גרוע, אפילו לאחר השינוי הגדול בבסיס לחישובים – קרנות הביטוח מסתכמות בכ- 228 מיליארד ש"ח, והגרעון האקטוארי עומד על גובה של כ- 106 מיליארד ש"ח. הגרעון האקטוארי גדל ב- 3.0% ריאלי, ושיעור הכיסוי האקטוארי נשאר כ- 53%.

מצד שני, לפי המדדים לטווח קצר, הצעדים שנקטה הממשלה במסגרת התוכנית הכלכלית לשיפור המצב הכלכלי במדינה, ממשיכים לגרום לשיפורים במצבו הכספי של המוסד:

 - עודף התקבולים על התשלומים מהווה 21% מסה"כ התשלומים (נרשמה עליה במדד לעומת מצבו בשנה הקודמת כאשר אותו היחס עמד על 18%).
 - תקבולי דמי ביטוח מהווים 70% מהתשלומים (האחוז המקביל בשנה שעברה: 70%), כלומר המוסד ברובו "עצמאי".
 - יש כסף בקופה להמשך תשלומי קצבאות ל- 3.2 שנים (לעומת 3.1 שנים – לפני שנה).

- אבל, יש להדגיש, שהנתונים הוורודים האלו, הנובעים מהורדת התשלומים ומעליה בתקבולים, כנראה יהיו הרבה פחות וורודים בעתיד. הסיבות לכך: צפי לירידה משמעותית בתקבולי דמי ביטוח (בעקבות הקטנת שיעורי דמי ביטוח הנגבים ממעבידים) ולבלימת הירידה בתשלומים, הירידה אשר נוצרה בחלקה מהקטנה לזמן קצר בחלק מקצבאות ומהקפאה זמנית של קצבאות מסוימות. לא ברור כמה זמן יחזיק מעמד החוק המטיב עם ענף ילדים והביטול של הצמדת הקצבאות לשכר.

- 2.3 כפי שצוין לעיל במסגרת תוכנית החירום הכלכלית הממשלה נקטה במספר צעדים שרובם נועדו לשפר את מצבו הכספי של המוסד. אך שינויי החוק האחרים (שגם הם הוכתבו ע"י הממשלה) כמו הגדלת שיעורי הקצבאות בחלק מענפי הביטוח והקטנת שיעורי דמי ביטוח הנגבים ממעבידים, יכולים בתנאים מסוימים לנטרל את ההשפעה החיובית של הצעדים הנ"ל או אפילו לגבור עליהם.
- 2.4 יש לציין שההקפאה הזמנית של גמלאות המוסד וביטול הצמדתן לשכר מביאים לשחיקת הגמלאות ביחס לשכר (במקרה והשכר במשק עולה), אך לא ביחס למדד המחירים לצרכן. (ראו להלן, ובפרט סעיף 12.6).
- 2.5 יתכן שההצמדה לשכר (אולי באופן חלקי?) תוחזר בעתיד. ואם לא, אז יעשו ניסיונות להגדיל את הקצבאות בצורה אחרת (כמו שכר נעשה בעבר כאשר הוכנסו השערוכים בחישוב קצבאות נפגעי עבודה). הצעדים הראשונים בכיוון הזה נעשו כאשר הוגדלו הקצבאות בענף זו"ש על ידי הגדלת האחוזים המגדירים את רכיבי הקצבאות כחלק מהשכר הקובע. כמובן שהחזרת הצמדת הגמלאות לשכר, אם לא יהיה שינוי בכללים החשבונאיים המקובלים, תחזיר את הגלגל אחורה להידרדרות במצבם הכספי של הענפים הבעייתיים. (ובמקרה של החזרת ההצמדה לשכר, הצעד של הגדלת הקצבה כחלק משכר ממוצע במשק [במקום תוספת "חז" פנמיית/AD HOC] יכול להוליד בעיות עתידיות.)

- 2.6 באמצע שנת 2004 הופעל שינוי החוק לגבי הגדלת גיל פרישה לגברים ולנשים, השפעתו של השינוי על קרנות הביטוח התצטרך ותעצם במשך השנים, אך גם בשנת הדו"ח הנוכחי היא עדיין לא משמעותית בהיבט הכללי.
- 2.7 על המחוקק להחליט לגבי כיוון תפקוד המוסד בעתיד. (וברור, שתהיה השפעה לא מבוטלת של יועצים על המחוקק).
- התוצאה ומתי <= (בידי הכוחות המחליטים) ?

3. השינויים העיקריים בדו"ח לעומת שנה קודמת

- 3.1 השיפורים והשינויים אשר הכנסתי לתהליך העבודה השנה, הם:
- 3.1.1 השנה לא הכנסתי שינויים עקרוניים לתוך הדו"ח, אלא הוכנסו מספר שיפורים קטנים.
- 3.1.2 להמחשת חוסר העצמאות של ענפי הביטוח וחוסר האיזון בין תשלומים ותקבולים כרוב ענפי המוסד, הבאתי בסוף הדו"ח את תרשים 1 של העברות כספים בין הענפים משנת 1992. הגרף הדומה הובא גם בדו"חות קודמים, אך מאחר והשנה הועברו כספים לענפי ביטוח סיעוד ואמהות (לשימוש מדי), ולענפים נכות כללית ונפגעי עבודה (לשימוש עתידי), עדכנו השנה היה חשוב.
- 3.1.3 תרשים 2. (המשך של דו"חות קודמים), מציג את הגידולים הריאליים בקצבאות זקנה בסיסיות לפי שנות הזכאות במשך השנים 1987 - 2007. לדעתי, יש לפקפק בדברים המופיעים בעיתונים ובמקומות אחרים - ש"בזמן האחרון חלה שחיקה טראית בקצבאות הזקנה". (ראו סעיף 12.6).
- 3.1.4 להמחשת ההשפעה של השינויים שהוכנסו (והמוצעים לאחרונה?) בענף זו"ש: הגדלת אחוזי זכאות לגמלה והחזרת הצמדות גמלאות זקנה לשכר ממוצע במשך (זהו בלי להתחשב בירידות בשכר), הבאתי בהסברים על מצבו של ענף זו"ש את הטבלה המתאימה.
- 3.1.5 אדגיש שלא שיניתי את הריבית על ההשקעות אשר גם השנה עומדת על כ-5%, וזה המספר שהשתמשי בו. (ראו סעיף 6.3).
- 3.1.6 הוספתי נספח מס' I. שבו ריכזתי כמה אירועים שבאו לאחר תאריך המאזן, (ועל הבנתם/השלכתם).
- 3.1.7 הוספתי נספח מס' II. שבו ריכזתי כמה נושאים לגבי חלוקת הנתונים בדוחות הכספיים לפי ענפי הביטוח של המוסד, ועוד.

4. הגדרת המונחים

- 4.1 לא הכנסתי שינויים בהגדרת המונחים המופיעים כבר שנים רבות בדו"חות המוסד ומביא כאן רשימה של המונחים המוגדרים בסוף הדו"ח. אבל ראו נספח מס' II. לגבי "דמי ביטוח", ו"הוצאות מנהליות" - ומשמעותם בדוחות הכספיים.
- 4.2 גירעון אקטוארי; דמי ביטוח; החוק; התחייבות; זכאים לגמלה; יתרת נכסי הענף; שיעור כיסוי אקטוארי; סבסוד צולב; קרנות ביטוח; רשימות לפי ענפים; שיעור כיסוי קופתי.

5. מטרת דו"ח האקטואר

- 5.1 בהתאם לסעיף 31 (א) של החוק ניתן להלן דו"ח של אקטואר המוסד לשם צירופו למאזן ודין וחשבון כספי לשנת 2007 המוגש ע"י מנהלת המוסד למועצה ולשר האחראי על המוסד.
- 5.2 למרות שהצירוף הזה נעשה בהתאם לחוק, החוק אינו מגדיר את תוכנו של דו"ח האקטואר המוסד, אולם ישנן שתי נקודות ברורות:
- 5.2.1 מטרת דו"ח האקטואר היא צירופו לדו"ח הכספי של המוסד,
- 5.2.2 וייעודו של המאזן והדו"ח הכספי הוא מועצת המוסד והשר.
- 5.3 דו"ח האקטואר השנתי אינו דו"ח אקטוארי מלא (דו"ח מלא יוגש לשר ולמועצה [לפי סעיף 24 לחוק] עם תום כל שלוש שנות כספים). לדעתי, מטרת דו"ח האקטואר השנתי, בין היתר, הן:
- 5.3.1 לספק מידע להכנת מאזן ודו"ח כספי, לפי צרכיו של מי שמכין הדוחות האלו,
- 5.3.2 לספק מידע מהיבטים אקטואריים למועצה ולשר לצורך קבלת החלטות בטיפול עתידי בנושאים החשובים למבוטחי המוסד, קרי כמעט לכל אוכלוסיית מדינת ישראל.
- 5.4 שתי ההשלכות המיידיות נובעות מהגדרתי של המטרה:
- 5.4.1 לא ניתן להתחמק מהגדרת דרישותיו של הדו"ח הכספי. בלי ההגדרה הזאת, אי אפשר לספק מידע לאותה מטרה בדו"ח האקטואר! כי דרישותיו של הדו"ח הכספי יקבעו איך להגדיר את ההתחייבויות האקטואריות (קרנות הביטוח וה"זכאים לגמלה") לאותה מטרה.
- 5.4.2 הדרך לחישוב ההתחייבויות האקטואריות צריכה להיקבע בהתחשב בכך שיש לספק מידע שיבהיר את מצבו הכספי של המוסד ויעזור לקבלת החלטות העתידיות ע"י הגורמים המוסמכים.
- 5.4.3 שתי המטרות הנ"ל קובעות גם את הגדרת הבסיס לחישובים! (ראו להלן).

6. כללים חשבונאים מקובלים ומתאימים למוסד

- 6.1 כבר שנים אני חוזר ומדגיש שהגדרת כללים חשבונאים מקובלים למוסד משפיעה בצורה מכרעת על מרכיבי הדו"ח האקטוארי. קיימת הגדרה של המוסד כ"אגוד, כשיר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית". לפי באור י"ג של הדוחות הכספיים הנוכחיים, "כאשר יפורסם תקן בינלאומי תשקול הנהלת המוסד את מדיניותה באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח." בדו"חות האקטואר, כבר שנים, יש ההוספה שהנהלה ערה לייחודיות של המוסד - כתאגיד מיוחד, כמוסד שלטוני העוסק והמטפל **בביטוח סוציאלי** - וטרם נקבעו כללים חשבונאים מקובלים לגבי דרך ההצגה בדוחות הכספיים של קרנות ביטוח ונושאים **חשבונאים אחרים** בגופים כאלו. (ראו להלן ובנספח מס' I. לדו"ח לשנת 2000). כפי שצוין בבאור 1 לדו"ח הכספי, יש אקשן. אבל בינתיים לא התקבלו החלטות בכל הנושאים, ולכן, הדו"ח האקטואר נשאר במתכונת דומה לזו שמלפני שנה.
- 6.2 בהעדר בקשה/המלצה לשינויים מן המועצה ו/או מן השר, כנראה השיטה הנוכחית מקובלת. חשוב להדגיש שמתחילת 2006 הוכנס שינוי לתקנות ההיוון שבשימושו של המוסד - הריבית להיוונים בתקנות ההיוון מוגדרת בהתחשבות ב"ריבית שוק", אבל בדוחות הכספיים, המוסד ימשיך להשתמש לחישובי התחייבויות בריבית ממוצעת אשר הוא מקבל על השקעותיו ("הריבית המיוחדת לנכסי המוסד"). (ראו סעיף 8 [בפרט סעיף 8.3] להלן).

- 6.3 כפי שכתוב בבאור 1ב. לדו"ח הכספי, החל משנת 2004 הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים להשפעת השינויים בכוח הקניה הכללי של המטבע הישראלי. להפסקה הזאת לא הייתה השלכה מהותית על הנתונים המדווחים של המוסד. אבל כדאי להדגיש את המשמעות של הנתונים בדוחות הכספיים האלו: הנכסים (וכידוע, רוב נכסי המוסד מושקעים באג"ח המיוחדות של הממשלה) מוצגים בערכם "הרשום" – בסביבה של ריבית ריאלית לעתיד (בערכים ריאליים, בלי התחשבות באינפלציה [חיובית/שלילית] עתידית), בלכך, גם ההתחייבויות מוצגות בהתאם.
- 6.4 כמו כן, למרות הדוחות, לדעת, העולם ימשיך לחשוב במונחים של שינויים ריאליים: תהיה ריבית שוק לאג"ח צמודה וריבית אחרת לאג"ח לא צמודה, ניתוחים יתייחסו לשינויים ריאליים וכו'. לכן, להלן אני ממשיך עם הגישה של הדוחות הקודמים ומדבר במונחים ריאליים לפי הצורך.

7. הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח – לוחות גריעה

- 7.1 גם השנה, כמו בשנים הקודמות, "אומדני ההתחייבויות העתידיות" (קרי קרנות הביטוח) לא חושבו בהתאם לערכים המופיעים בתקנות ההיוון הצמודות לחוק (כפי שהיה נהוג בלשכת האקטואר בשנים שלפני השינוי). נראה לי חשוב שהשינויים בתחולות החיים של האוכלוסיות השונות והשינויים בתנאי ההשקעות של כספי המוסד יעודכנו לצורך חישוב הקרנות בתדירות האפשרית גם בתקופות שבין עדכוני התקנות.
- 7.2 לדעתי, בדו"ח אקטוארי (או חשבונאי), בשביל לעמוד במטלת מטרות הדו"ח (גם לספק מידע למאזן הכספי וגם לספק מידע לקבלת החלטות עתידיות), חשוב שאומדני ה"התחייבויות" יחושבו לפי ההערכות המתאימות למטרה. לכן, בהתחשב בשתי המטרות של דו"ח האקטואר אשר הגדרתי בס' 5 לעיל, המידע שיסופק ע"י האקטואר צריך להתבסס על תחזית ריאלית, כך שהשימוש בטבלאות תמותה מעודכנות בחישוב קרנות הביטוח הוא רצוי ואפילו הכרחי.
- 7.3 גם בשנת 2007 הסתפקתי בשימוש בלוחות אשר עודכנו לצורך הכנת הדו"ח של שנת 2001, ובין הסיבות לכך:
- 7.3.1 העיון בפרסומים האחרונים של לוחות תמותה שלמים לישראל של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (לשנים 1996-2000, וכו' עד 2002-2006) לא העלה שישנם שינויים דרסטיים בשיעורים.
- 7.3.2 הלמ"ס שינתה את שיטת החישובים בפרסומים האחרונים והמספרים שלנו היו מבוססים על השיטה הקודמת. יש אי-התאמה בין השיטות וטרם הוכח שהשיטה החדשה אכן נכונה. סך הקרן בענף זו "ש המחושב לפי השיעורים המעודכנים בהתאם לנתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה היה יותר גדול בכ- 0.6% לסכום הקרן המחושב לפי השיעורים בהם השתמשתי משנת 2001. לכן החלטתי בינתיים לא לשנות את הלוח.
- 7.3.3 עדכון הלוחות לשנת הדו"ח לא היה משנה בצורה משמעותית (שווה התייחסות) את הקרנות בכל ענפי הביטוח (כולל ענף סיעוד שהלוחות בשבילו עודכנו רק לאחרונה על סמך נתוני המוסד) חוץ מענף נכות כללית. ושם, הגידול המתמיד והמשמעותי במספר מקבלי קצבאות נכות בשנים האחרונות גורם לשינויים בדפוס אוכלוסיית הנכים ועם זה לשינויים בלוחות הגריעה. לצערי, מחוסר הזמן (שלי ושל המתכנתים) לא הסתיימה השנה בניית לוח גריעה חדש לנכים. אך עלי לציין שנשלחה הזמנת העיבודים לצורך בניית הלוח למתכנתים, התקבל מהם החומר הראשוני אשר נמצא בתהליכי הבדיקה המתקדמים.
- 7.4 מומלץ לקרא נספח מס' I. לדו"ח לשנת 2001, ונספח מס' II. לדו"ח לשנת 2000.

8. הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח – שיעור הריבית לחישוב ההיוון

- 8.1 עד שנת 2003 במשך שנים רבות השיעור הזה עמד על 3% והיה מורכב משני חלקים: ריבית על השקעות המוסד (5% - לפי ההנחה) ושיעור גידול ריאלי בשכר (2% - לפי ההנחה). השכר היווה בסיס לחישוב הקצבאות. לפי תיקוני החוק הנובעים מהתוכנית הכלכלית אשר פורסמו באמצע שנת 2003 תבטל החל מ- 1.1.2006 ההצמדה של קצבאות המוסד לשכר. בהתאם לכך ובהנחה שהנכסים ימשיכו לשאת ריבית של כ- 5% לשנה, השתמשתי בריבית לחישוב קרנות הביטוח בשיעור של:
- 8.1.1 5% לשנה – בענפים: זו"ש, נכות כללית ונפגעי עבודה.
- 8.1.2 3% לשנה – בענף סיעוד. המשכתי והיוונתי את הקצבאות בענף לפי 3% ריבית כי רוב תשלומי הענף הם תשלומים לנתני שירות, והנחת שחברות ספקי שירות יעלו את התעריפים בהתאם לעלויות השכר בסקטורים מקבילים במשק. ההנחה הזאת נראית לי הגיונית.
- ההשפעה של ביטול הצמדה לשכר על מאזן המוסד היא חיובית (בתנאי שהשכר הממוצע במשק ימשיך לעלות ולא ירד במשך תקופה ממושכת) ובהחלט מהותית.
- 8.2 כידוע, רוב נכסי המוסד מושקע באג"ח מיוחדות של הממשלה וזאת הסיבה לכך שנכסי המוסד נושאים בממוצע ריבית כה גבוהה (5% לשנה). ברור שאם תחליט הממשלה לבטל את התנאים המיוחדים להשקעות המוסד, או המוסד ישנה את מדיניותו לגבי השקעותיו והכסף יועבר לשוק החופשי, יגדל מיד הגרעון האקטוארי (ראו ההסברים המפורטים בנספח II. לדו"ח לשנת 2000). יתר מזה, העברת הסכומים הגדולים לשוק יכולה מצידה להשפיע על תנאי ההשקעה בו ולהוריד עוד יותר את הריבית על ההשקעות.
- 8.3 לאחרונה, היה שינוי בהצגה של התחייבויות של קרנות הפנסיה הוותיקות בארץ. בעבר, הוצגו ההתחייבויות, ואפילו גירעונות, לפי ריבית על הנכסים הקיימים. עכשיו, מצייגים גם ערך של ההתחייבויות (וגם של הנכסים) לפי ריבית "השוק" המתאימה. וזה מדגיש בפעם נוספת את החשיבות של הגדרת כללים חשבונאים מקובלים ומתאימים עבור המוסד.
- האם כדאי להעלות את השאלות:
- 8.3.1 האם להלאים את המוסד (כמו קרנות הפנסיה הוותיקות)? מה באמת המשמעות של הגדרת המוסד כ"תאגיד, כשיר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית"??
- 8.3.2 האם יש תקן חשבונאי בינלאומי למגזר הממשלתי לגבי ריבית היוון? האם הוא מתאים/יתאים למוסד או יש לבצע בו התאמה?

9. הוצאות מנהליות – הבסיסים הטכניים לחישוב קרנות הביטוח ועוד

- 9.1 מכיוון שאין מרווח ביטוח בלוחות הגריעה בקרנות הביטוח יש להוסיף תוספות עבור ההוצאות המנהליות הקשורות בתשלומי הגמלאות. מדי שנה נאמדות התוספות האלה על יסוד חלוקת ההוצאות המנהליות בענפי הביטוח בהתאם למקורותיהן (ההוצאות הקשורות בגבייה, בטיפול בתביעות ובתשלום גמלאות).
- 9.2 בשנים האחרונות פותחו שיטות חדשות של פיצול הוצאות מנהליות. כפי שמפורט בסעיף 28.1 ובתתי-סעיפים לדו"ח לשנת 2000, חלוקת ההוצאות המנהליות בין גורמי חוץ לבין המוסד הנדרשת להכנת הדו"ח הכספי של המוסד, עברה את ביקורת המבקרים בלי הערות המצביעות על בעייתיות רצינית כלשהי של הנושא. גם הצגת ההוצאות המנהליות עברה את ביקורת המבקרים בלי הערות המצביעות על בעייתיות רצינית. הדברים נכונים גם לגבי הדו"ח הכספי הנוכחי. (עם זאת, לדעתי, בעתיד יהיה סיווג חדש בדו"ח הכספי, עם השלכות כספיות ריאליות).
- 9.3 בהתאם לשיטה הנ"ל חושבו באגף התקציבים ההוצאות המנהליות עבור תשלומי גמלאות, וגורמי תוספת עבור הוצאות מנהליות לקרנות הביטוח עודכנו בהתאם.
- 9.4 מסיבות טכניות, כבר עשרות שנים, מקובל בלשכת האקטואר לייחד את ההוצאות שאינן קשורות לגבייה ולהעמיס אותן על התחייבויות. אם נוסף להתחייבויות את ההוצאות המנהליות הקשורות בתשלומי הגמלאות בלבד, זה לא ישנה מהותית את התמונה הכוללת והבעיות יראו רק "טיפה" פחות גדולות. ונזכיר שרמת הכיסוי הקופתי, שבעבר היה המדד העיקרי ששימש את המוסד, אינה מושפעת מחישוב ההתחייבויות! (אבל ראו נספח מס' II).
- 9.5 ההתחייבויות האחרות ("זכאים לגמלה") עודכנו בהתאם.

10. העברה כספית מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף ביטוח אחר – סעיף 28 לחוק – יעוד

- 10.1 לפי סעיף 28 לחוק, יתנהל חשבון נפרד לכל ענף ולא יועבר סעיף, זכות או חובה, מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף ביטוח אחר אלא בהסכמת המועצה ובאישור השר.
- 10.2 אם בעבר הרחוק העברות הכספיים בין הענפים היו נדירות, בשנים האחרונות הן מתרחשות כמעט בכל שנה, וזה "כדי לשמור על רמת נזילות סבירה" בענפי הביטוח השונים. אין התחשבות בין הענפים אחרי ההעברה. ההעברה היא בדרך כלל מענף ילדים לענפים אחרים, אבל גם קרה שהעברה הייתה מענף אחר. (ראו להלן, תרשים 1, וסעיף 20). מהתרשים ניתן לראות:
 - 10.2.1 משנת 1992 הועברו מענף ילדים לענפים אחרים כ- 69.3 מיליארד ₪ (במחירי סוף שנת הדו"ח), ואם נתחשב בריבית על ההשקעות ייצא שעד עכשיו ענף ילדים "תרם" כ- 99 מיליארד ₪ לענפים בעייתיים.
 - 10.2.2 לאור זה שהענף מסוגל לממן את הגמלאות של ענפים אחרים קשה להסביר, ע"י שיקולים כלכליים, את הקיצוץ בקצבאות ילדים, שבוצע במסגרת התוכנית הכלכלית. ברור שיש הסברים אחרים לקיצוץ. ברור שיש ושיהיה כססוד צולב לענפים האחרים של המוסד.
- 10.3 הצורה הזו של ההעברות הכספיות בין ענפי הביטוח מערערת את המדיניות של ניהול חשבון נפרד לכל ענף וענף. (ההסברים המפורטים ניתנו בנספח מס' III. לדו"ח לשנת 2000).
- 10.4 בסוף שנת 2005 התרוקנו הקופות של ענפי ביטוח אבטלה ואימהות. בסוף שנת 2006, הצטרף ענף סיעוד לקבוצה של ענפים שאין להם כסף בקופה. השנה, אין ענף עם יתרה שלילית בדו"ח. כמוכּוּן, הבעיה של "אין כסף" שוב נפתרה בהעברת כספים מענף ילדים (על סמך סעיף 28 של החוק). אבל בשונה משנים קודמות, השנה, העברת הכספים בין הענפים הייתה לא רק בסוף, אלא גם במשך השנה.
- 10.5 יש לציין שהעברת הכספים בענף אבטלה, לכאורה, מכסה גם את ההוצאות המנהליות של הענף ובתוכם התחייבויות לגבי זכויות פנסיה של עובדי וגמלאי המוסד. (לדעתי, בעתיד יהיה סיווג חדש בדו"ח הכספי, [לדוגמא, לגבי רשימה א', והשלכותיה החשבונאיות]).
- 10.6 כבר העליתי את השאלה: האם בזמן העברת הכספים לענף ספציפי חייבת מועצת המוסד להתחשב בקריטריון של שיעור הכיסוי הקופתי (שנקבע על ידיה) ולהעביר לענף את הסכום שסיפק להעלאת שיעור הכיסוי הקופתי לרמה הנדרשת לענף (העברת הכספים המסיבית האחרונה בתחילת שנת 1999 בוצעה בניסיון לשמור על רמות הכיסוי, [ויותר], או אפשר להסתפק רק בסגירת הגרעון המינימאלי הכספי שנוצר (כפי שנהוג לעשות בענף אבטלה בעקבות החוק) או אומץ שיטה אחרת? (לסוף 2006, היו ענפים עם קופה במצב שלילי. לכאורה, היו העברות פנימיות/בין ענפיות [בלי העברה רשמית לפי סעיף 28ב, עבור תשלומי הענפים]). לסוף 2007, אין בעיה כזאת. אבל ברור שיהיה צורך להעביר עוד כספים לענפים בעייתיים.
- 10.6.1 בניסף להעברת כספים בין הענפים על סמך סעיף 28, יש אפשרות של פעולות חשבונאיות אחרות להעביר כספים בין ענפי המוסד, (וגם בין גורמי חוץ והמוסד). (ראו נספח מס' II).

11. הסבר ללוחות 0-8 שבדו"ח (ובייחוד ללוח מס' 0 = סיכום של כל הענפים)

- 11.1 כמו שנעשה בשנים קודמות אני מציג את כל הסכומים שבדו"ח במונחים "נומינליים" (גם אלה שמתייחסים לסוף שנה וגם אלה שמתייחסים לפעילות הכספית במשך שנה), ולא במונחים מתואמים לסוף שנת הדו"ח הנוכחית. ההצגה הזאת לא משפיעה בצורה מהותית על רוב המדדים, שהם היחסים של הסכומים. אך בהשוואה בין הסכומים יש תמיד לזכור שמדובר בסכומים נומינליים. כל נתוני הלוחות מבוססים על נתוני הדוחות הכספיים הפורסמים, לפי שנת דוח, ואין התייחסות להצגה מחדש של שנים קודמות.
- 11.2 חלק מן הנתונים להלן הם אינדיקטורים (מדדים). חלק מן הנתונים מייצגים את מצב המוסד בנקודת זמן (בסוף שנת הדו"ח, הנתונים בשורות א'-ד'), והנם "מאזניים", וחלק מן הנתונים מייצגים את מצבו הכספי של המוסד בתקופת זמן (במשך שנת הדו"ח, הנתונים ה'-י"ב), ומתייחסים לתזרים המזומנים בתקופה הזאת, והנם "תזרימיים".
הנתון י"ג, "שיעור הכיסוי הקופתי", הנו שילוב של נתון "מאזני" ו"תזרימי".
הנתונים י"ד-ט"ז מתייחסים להשתתפות האוצר.
הנתונים י"ז-י"ח מתייחסים להעברות בין ענפי המוסד.
בסוף בנתון י"ט מופיעים שיעורי הגידול הריאלי של מספר נתונים משנה לשנה.

הנני ממשיך את מדיניות הלשכה ומציג את הנתונים התזרימיים על בסיס מזומן ולא על בסיס מצטבר ("תקבולים" ולא "הכנסות", "תשלומים" ולא "הוצאות"). וזאת כדי להמשיך את סדרת הנתונים של העבר וגם כדי להדגיש את חשיבות המזומנים. חשוב לציין, שלמרות שהדוחות הכספיים בנויים היום לפי בסיס מצטבר ולא לפי בסיס מזומן (לגבי ענפי סיעוד ונכות כללית, וכמו כן לגבי ההתחייבויות האקטואריות של עובדי וגמלאי המוסד, ראו להלן), ההתחשבות עם גורמי חוץ היא לפי בסיס מזומן.

כבר שנים הנני מדגיש: אין לייחס חשיבות יתר לערך המוחלט של המדדים. חשובים השינויים במדדים משנה לשנה אשר מראים את כיוון ההתפתחות העתידית.

עכשיו, לאור השינויים השותפים והמתוכננים של הממשלה, הנני צריך להזהיר מלתת יותר מדי משקל גם לשינויים משנה לשנה! (את השאלות: מה משמעות/מטרת המדדים? מה באמת מטרת הדוחות הכספיים? - נשאר למי שרוצה לשאול.)

הנתונים, כמו בעבר, הם מהרשימות (לפי ענפי הביטוח) המפרטות מידע כספי לפי הענפים ומצורפות למאזן ולדוח הכספי. הרשימות הן בלתי מבוקרות לשנים 1999-2007. (לדעתי, בעתיד יהיה סיווג חדש בדו"ח הכספי, [לדוגמה, לגבי רשימה א', והשלכותיה החשבונאיות]. ראו נספח מס' II.)

11.3 להלן תיאור לוח 0, הלוח המסכם לכל ענפי המוסד (יתר הלוחות מתארים בהתאם את הנתונים לפי ענף).

11.3.1 בענף סיעוד, המספרים מתייחסים רק לסכומים שבמזומן המוסד. (ראו פירוט להלן, בסעיף 13.)

11.3.2 בענף נכות כללית, המספרים הנם "לפי דוחות הכספיים". (ראו פירוט להלן, בסעיף 14.)

11.3.3 כדי שלא לעוות את התמונה בשנים הקודמות, הצגתי בלוח גם נתוני ענף שירות מילואים, אף שהיום הענף הזה לא נכלל בין ענפי המוסד.

11.4 בשורות א' של הלוחות מוצגות "יתרות נכסי הענף" (מרשימה א').

יש לזכור שבשנים האחרונות חלו שינויים חשבונאים בהכנת המאזן, ולכן גם ברשימות, לעומת הדוחות הקודמים. (ההסברים המפורטים ניתנו בנספח מס' IV. לדו"ח לשנת 2000.)

11.4.1 בסוף שנת 2007 נרשמה עליה ריאלית של 5.4% ב"יתרת נכסי המוסד", והיתרות הסתכמו בכ - 121.8 מיליארד ₪.

11.5 בשורות ב' של הלוחות מוצגות ה"התחייבויות" לתשלומים העתידיים, קרי קרנות הביטוח (מרשימה א').

בלוחות 1-4; וביתר הלוחות, מכיוון שאין קרן ביטוח, מופיע אפס.

11.5.1 סה"כ קרנות הביטוח עלה ב- 4.2% לעומת השנה הקודמת. וזה למרות המשך התהליך של דחיית גיל פרישה לקצבת זקנה ובביטול הצמדות של קצבאות לשכר ממוצע במשק. נזכיר ששינוי הריבית בחישוב הקרנות החל משנה 2003 הוריד בצורה משמעותית את ערכן של הקרנות.

11.5.2 יתכנו שינויים מהותיים בעתיד הקרוב, אם תשונה מדיניות השקעות של המוסד ו/או ישונו הכללים החשבונאים המקובלים.

11.5.3 כמו כן, במקרה שיהיו שינויים (גידולים) "חד פעמיים" בקצבאות (בלתי מתוכננים מראש בחוק ולכן לא מוצגים בהתחייבויות הצפויות), יתכנו שינויים מהותיים בעתיד. (ראו סעיף 12.)

11.6 בשורות ג' של הלוחות מוצגים "הגירעונות האקטואריים".

11.6.1 הגירעון האקטוארי גדל השנה ריאלית ב - 3.0% לעומת השנה הקודמת. נזכיר שבשנת 2003 בעקבות שינוי הריבית בחישוב הקרנות והקטנתן בהתאם, נרשם צמצום דרסטי בגרעון האקטוארי של כ - 22%. (ראו סעיף 14.)

11.7 בשורות ד' של הלוחות מוצגים "שעורי הכיסוי האקטוארי".

11.7.1 שיעור הכיסוי האקטוארי נשאר השנה בכ - 53%.

11.7.2 יש להזכיר כי הכנסת השיטה החדשה של עדכון הבסיס לחישובים משנת 2000 הפכה את סדרת המדדים משנים שקודמות לה, ללא-רלוונטיות ויש להתחיל מחדש את השוואת המדדים הנ"ל משנת 2000 עד 2003 (בסיס ישן). באותו הגיון, יש סדרה חדשה של המדדים המתחילה משנת 2003 (בסיס חדש), בה שונתה הריבית בחישובים.

11.8 בשורות ה' של הלוחות מוצגים התשלומים (כולל מינהל) (מרשימה ג').

11.8.1 שני הגורמים העיקריים המשפיעים על גובה התשלומים הנם: אוכלוסיית מקבלי הקצבאות (וזה מושפעת ממספר הזכאים המצטרפים, ממספר מפסיקי קבלת הגמלאות, מאפיון הזכאות, וכו') וגובה הקצבה. הקפאת רוב גמלאות המוסד לתקופה מוגבלת והקטנה זמנית של חלק מהן כבר נתנו את אותותיהן: בשנת 2004 התשלומים ירדו ריאלית ב - 2.9% (בשנה הזאת נעשה קיצוץ בקצבאות ילדים). בשנת 2005 עלו התשלומים במקצת (ב - 0.1% ריאלית). בשנת 2006 עלו התשלומים ב - 3.8% ריאלית, בעיקר בגלל עליות במספר זכאים לגמלאות, אך גם שינוי שיטת התשלומים בענף סיעוד והגדלת קצבאות בענף זו"ש תרמו את חלקם לעניין. השנה חלה עליה נוספת של כ - 3.2% ריאלית בתשלומים, וזה בעיקר בגלל עליות במספר זכאים לגמלאות, והשינויים בענפי סיעוד, נכות כללית ואמהות.

11.8.2 ברור שהשינויים בענפים מסוימים משפיעים על מדדים כלליים של כלל ענפי הביטוח. לכן, התייחסות לכל הענפים ביחד מסתירה את הבעיות הקיימות ברוב ענפי הביטוח. והמצב שמציג הלוח הכללי מדגיש שהסכסוך הצולב בין הענפים הוא גדול מאוד.

11.9 בשורות ו' של הלוחות מוצגים עודפי התקבולים (ללא הפרשי הצמדה) על התשלומים (מרשימה ג').

11.9.1 העודף השוטף ממשיך לגדול גם השנה וזה בגלל השינוי בשיטת עדכוני הגמלאות.

11.9.2 יש לזכור שחלק לא מבוטל של התקבולים הוא ריבית על נכסי המוסד. (הנכסים צוברים ריבית של כ - 5% לשנה בגלל ההשקעות המיוחדות של כספי המוסד). השנה כמו בשנה שעברה, שיעור הגידול הריאלי בנכסי המוסד עבר את 5%, ז"א, גם התקבולים ללא תקבולי ריבית היו השנה יותר גבוהים מהתשלומים.

11.9.3 ובכל זאת כדאי לציין שהפקדת נכסי המוסד בכנק ישראל יוצרת לגבי המוסד תלות פיננסית חמורה במצבה של קופת המדינה. ברגע שהעודפים השוטפים ייהפכו לגירעונות ובשביל לממן את הגמלאות נצטרך "לנגוס" בנכסים (לפדות את האג"ח המיוחדות) תיווצר בעיה רצינית לאוצר! ההתחייבות של הממשלה לעמוד מאחורי האג"ח המיוחדות לא תעזור אם לא יהיה מספיק כסף בקופת המדינה לתשלומי אגרות החוב של המוסד!

- 11.10 בשורות ז' של הלוואות מוצגים היחסים בין העודף השנתי לתשלומים.
 11.10.1 העודף השוטף ממשיך לגדול והיווה 21% מהתשלומים. יש לזכור שלפני תחילת ההפעלה של התוכנית להבראת המשק, המדד הזה במשך הרבה שנים לא עלה על 10%. יש לציין שהשפעתה החיובית על המאזן של העלייה הגדולה לישראל מתחילת שנות ה-90 תלך ותעלה בהדרגה מאחר והעלייה הצטמצמה מאוד לאחרונה. (ראו פרוט בענף זו"ש להלן).
- 11.11 בשורות ח' של הלוואות מוצגים תקבולי דמי ביטוח (מרשימה ג').
 11.11.1 חלק מדמי ביטוח ממומנים על ידי האוצר, לפי שיקולים מקרו-כלכליים, (עידוד המשק). מנקודת מבט של המוסד, אין משמעות לעובדה שחלק מדמי הביטוח ממומנים על ידי האוצר (כל עוד האוצר משלם את חלקו למוסד בזמן). אבל מנקודת מבטו של האוצר, ברור שזאת הוצאה מקופת המדינה. כמו כן, מנקודת מבטם של מבוטחים, אינו נכון להתעלם מהעובדה שחלק מדמי ביטוח אכן ממומן ע"י האוצר. השמעת השירה, "שילמתי עבור הביטוח כל חיי ומגיע לי", אינה מוצדקת. – האוצר השתתף בעבר וישתתף בעתיד במימון הגמלאות. (כדאי לזכור שמשמעות "האוצר" היא = משלמי מיסים, ונטל המס מחולק באופן פרוגרסיבי, משקל יותר גדול על "העשירים"). (ראו נספח מס' II).
- 11.12 בשורות ט' של הלוואות מוצגים היחסים בין דמי הביטוח לתשלומים אשר מבטאים את מידת העצמאות הפיננסית של המוסד. (ראו נספח מס' II).
 11.12.1 המדד עלה בצורה מתונה בשנים האחרונות והשנה נשאר בגובה של השנה הקודמת כ-70%.
 11.12.2 גם פה לא מבוטלת ההשפעה החיובית של העלייה הגדולה לארץ בשנות ה-90, ומאחר והעלייה הזו נעצרה לאחרונה, ההשפעה הזאת תלך ותקטין. אך יש לקוות שהשינויים הרציניים אשר הוכנסו לחוק בשנים 2003 ו-2004 (ביטול הצמדת הקצבאות לשכר במשק והגדלת גיל הזכאות לקצבת זקנה) ישמרו על היציבות הכספית של המוסד.
- 11.13 בשורות י' של הלוואות מוצגת השתתפות תקציב המדינה (מרשימה ג').
 11.14 בשורות י"א של הלוואות מוצג חלק השתתפות תקציב המדינה בתשלומים.
 11.14.1 הנתון מבטא את הכנסות המוסד מתקצוב המדינה (ללא הרווחים מהריבית המיוחדת וללא השיפוי הנכלל ב"דמי הביטוח") באחוזים מהתשלומים. (ראו נספח מס' II).
 11.14.2 כפי הצפוי, (ראו הדו"ח לשנה הקודמת), המדד ימשיך לגדול ועומד ברמה של 35%.
- 11.15 בשורות י"ב של הלוואות מוצגים תקבולים מריבית (מרשימה ג'). (ראו נספח מס' II).
 11.16 בשורות י"ג של הלוואות מוצגים שיעורי "הכיסוי הקופתי".
 11.16.1 המדד הזה היה חשוב בעבר, אבל יש לזכור שחשוב להתייחס לשינוי המגמתי במדד ולא רק לערכו האבסולוטי. יש להזכיר שהוועדה שקבעה את הטווח (המינימום והמקסימום) לשיעור הכיסוי הקופתי לענפי הביטוח השונים, (2-1 או 3-6 שנות כיסוי, לענפים השונים), עשתה זאת מלפני כ-20 שנה. מאז חלו שינויים באוכלוסיית המבוטחים ובתנאי החוק. לדעתי, הגיע הזמן להקים וועדה חדשה.
 11.16.2 הקמת וועדה חדשה חשובה היום יותר מתמיד כי בזמן האחרון גם במינהלה וגם במועצת המוסד לא מקפידים על שמירת הכללים שנקבעו ע"י וועדת כהנא: בחלק גדול של הענפים במשך שנים נמצא שיעור הכיסוי הקופתי מתחת לרמת המינימום שקבעה הוועדה, וההחלטות לגבי סכומי ההעברה לענפים הבעייתיים (ר' ס' 10) לא מתחשבות בטווח שנות הכיסוי שנקבע ע"י הוועדה אלא מסתפקות בסגירת הגירעונות בלבד.
 11.16.3 היום ישנו עיוות מסוים במדד, אשר למעשה אמור להיות נמוך יותר וזה בגלל ההקטנה הזמנית של גובה הקצבאות.
- 11.17 בשורות י"ד של הלוואות מוצג חלק השתתפות תקציב המדינה בדמי הביטוח.
 11.17.1 הנתון מבטא את מידת השתתפות האוצר (ללא השיפוי ב"דמי הביטוח" וללא הריבית המיוחדת) באחוזים מתקבולי "דמי ביטוח". (ראו נספח מס' II).
- 11.18 בשורות ט"ו של הלוואות מוצגת הערכה של השפעת הריבית המיוחדת.
 11.18.1 הנתון מהווה ההפרש בין הכנסות מריבית בשנת הדו"ח לבין האומדן של הכנסות מריבית של 3.5% (ריבית שוק) על ההשקעות ומבטא את ההערכה של השפעת הריבית המיוחדת של האג"ח המיוחדות.
- 11.19 בשורות ט"ז של הלוואות מוצג סה"כ השתתפות המדינה בתשלומים.
 11.19.1 הנתון מבטא את מידת השתתפות האוצר (כולל הקצבות האוצר והרווחים מהריבית המיוחדת, אבל לא השיפוי ב"דמי הביטוח") באחוזים מהתשלומים. (ראו נספח מס' II).
 11.19.2 כפי הצפוי, (ראו הדו"ח לשנה הקודמת), המדד ימשיך לגדול ועומד ברמה של 40%. (ראו נספח מס' II).
- 11.20 בשורות י"ז ו-י"ח של הלוואות מוצגות ההעברות בין-ענפיות (מרשימה א').
 11.20.1 כמובן, בסה"כ ענפי המוסד הנתון הוא אפס.
- 11.21 בשורות י"ט מופיעים שיעורי הגידול הריאלי של מספר נתונים משנה לשנה.
 11.21.1 הנתונים מבטאים את השינוי הריאלי מדצמבר של השנה הקודמת עד דצמבר של שנת הדו"ח עבור יתרת נכסי הענף, קרנות הביטוח והגירעון האקטוארי.
 11.21.2 הנתונים מבטאים את השינויים הריאליים המחושבים לפי המדדים הממוצעים של השנה שקדמה לשנת הדו"ח ושל שנת הדו"ח עבור תשלומים ותקבולים.
- 11.22 סיכום כללי, כמעט לכל ענף, לסוף שנת הדו"ח: המצב בינתיים דורש שיפור אבל, כפי שצוין לעיל, ב-2, המחוקק מבצע שינויים, מהותיים, ואת השפעתם כבר רואים ונראה בעתיד.
- 11.23 כבשנים קודמות, הלוח 0.2007 מרכז את הנתונים של כל הענפים, לפי ענף, עבור שנת הדו"ח.
- 11.24 השנה הוספת לוח 00.2007, הכולל את השינויים המפורטים בנספח מס' II.

12. ענפי ביטוח זקנה ושארים (זו"ש) (ראו לוח 1)

- 12.1 כבר מתחילת שנות ה-90 נשמרת היציבות במצבו הכספי של הענף. נזכיר שמנקודת מבט של דמי ביטוח ותשלומים, ענף זקנה ושארים הוא הגדול ביותר בין ענפי הביטוח של המוסד. אבל חשיבותו היחסית יורדת! משנת 2002 לשנת הדו"ח, חלק הענף ירד מ-43.6% ל-39.1% מכלל נכסים של המוסד! כמו כן, משנת 1998 לשנת הדו"ח, חלק הענף ירד מ-64.3% ל-58.8% מכלל קרנות הביטוח של המוסד! עם זאת, שמירה על מאזנו החיובי של הענף נשארת חשובה מאוד.
- 12.1.1 תרומה לא קטנה ליציבות "לכאורה" של המצב בענף הביאה העלייה הגדולה לארץ של תחילת שנות ה-90 כאשר קצבאות של העולים ה"קנים" מומנו מקופת משרד האוצר והעולים ה"צעירים" שילמו דמי ביטוח לקופת המוסד. ברור שהשפעתה החיובית של עליית שנות ה-90 – תלך ותרד עם התרחבות מעגל העולים (אשר כבר התחילה) המצטרפים למקבלי קצבאות לפי חוק המוסד לביטוח לאומי.
- 12.1.2 גם כאן, השמעת השירה, "שילמתי עבור הביטוח כל חיי ומגיע לי", אינה מוצדקת. – ישנן האוכלוסיות שלא שילמו "כל החיים".
- 12.1.3 ניתן לשאול, למה לא הוסיף האוצר הקצבה מיוחדת עבור העולים האלו, (שלא שילמו מספיק שנים עבור הקצבה שלהם), כמו שהקציב עבור המתחילים בענף זו"ש בתחילת דרכו של המוסד?
- 12.2 בדו"ח לשנת 2006 סקרתי את השינויים בחוק המל"ל אשר הטיבו וייטיבו את מצבו הכספי של ענף זו"ש, ואת השינויים אשר לא הטיבו ולא ייטיבו את מצבו הכספי של ענף זו"ש. (ראו סעיף 12 בדו"ח לשנת 2006).
- 12.3 המדדים התזרימיים מצביעים על המשך היציבות הכלכלית של הענף: תקבולי דמי ביטוח עלו ריאליית משנה שעברה ב-4.2%, (אבל חשוב לזכור שהגדלת גיל פרישה עוד תוקפת). התשלומים עלו ריאליית רק ב-1.7%.
- 12.4 שיעור הכיסוי הקופתי נשאר השנה ברמה של השנה הקודמת: 3.3 שנות כיסוי.
- 12.5 אבל המדדים המאזניים מצביעים על התחלה של בעיות ביציבות הכלכלית של הענף: שיעור הכיסוי האקטוארי ירד ל-35%. הגידול הריאלי ביתרת נכסי הענף היה רק 2.8% (פחות מ-5% הצפויים בגלל ריבית על השקעות), יש גידול ריאלי של 5.1% בקרן הביטוח. יש לשים לב שהגידול כולל את האירוע של גידול בקצבאות בזו"ש (אירוע אחרי תאריך הדו"ח) שהתחיל ב-1.4.2008. (ראו נספח מס' I). בטבלה הבאה, ניתן לראות את ההשפעה של השינויים השונים על הגידול בקרן הביטוח של הענף. כמו כן, הנני מציג השפעה של שינויים אפשריים.

שינוי בקרן הביטוח (לפי הגדרתה)	סיבת השינוי בקרן הביטוח לסוף שנת 2007
1.3%	דמוגרפיה של גמלאי זו"ש לסוף שנת 2007 מול הדמוגרפיה של גמלאי זו"ש לסוף שנת 2006 ¹
2.8%	עדכון הקצבה הבסיסית לפי הצמדה למדד (קצבה בסיסית לפי 16.2% משכר בסיסי)
1.8%	שינוי בקצבת זקנה הבסיסית ² ל-16.5% משכר בסיסי בגיל פרישה, ו-16.5% מגיל 80.
2.4%	שינוי בקצבת זקנה הבסיסית ³ ל-16.5% משכר בסיסי בגיל פרישה, ו-17.5% מגיל 80.
0.60%	תוספת העמסה עבור הוצאות מנהליות ⁴
134.2	קרן ביטוח במאזן, במיליארדי ש"ח
2.1%	אפשרות של שינוי בקצבת זקנה הבסיסית ⁵ ל-16.5% משכר בסיסי בגיל פרישה, ו-17.5% מגיל 70.
16.6%	חישובים לפי שיעור ריבית היוון של 3% לשנה במקום 5% לשנה ⁶

ברור שעלות שינוי כשמדברים במונחים "תקציביים", אינה נותנת את התמונה המלאה. השלכות השינויים לטווח הארוך הנם הרבה יותר מהותיות. ועוד לא לקחתי בחשבון שינויים עתידיים הצפויים - באוכלוסיה (שיקפוץ מיד עם גמר דחיית גיל הפרישה, וימשיך לגדול אחר כך), בשכר בסיסי (אם תהיה חזרה להצמדה לשכר) ... ולא נדבר על השינויים העלולים להיכנס בענפים אחרים בעקבות השינויים בענף זו"ש. והשלכות השינויים ברורה לגבי אינדיקטורים אחרים, כמו הגרעון האקטוארי.

12.5.1 לדעתי, אם רוצים להגדיל את הקצבאות בצורה זמנית (לתקופה קצרה) עדיף לעשות את זה בלי לנגוע באחוזים מהשכר הקובע אלא להוסיף לקצבה סכום חד-פעמי אותו קל יותר לבטל בעתיד. גם אם יוחלט בעתיד לחזור ולהצמיד קצבאות לשכר, (אפילו באופן חלקי), ההצמדה לא תחיל אוטומטית מקצבאות שחושבו על יסוד הבסיס ה"בעייתי". ברור שהנושא מורכב וההחלטות הן בידי המחוקק. כדאי לשקול טוב טוב את הצעדים הנועדים ליצור הרגשה של "ביטחון סוציאלי" אצל מקבלי קצבאות, ולא לנהל את המערכת באופן חפז ולהכניס שינויים רבים וסותרים.

12.5.2 יש לזכור שבכל האמור לעיל מדובר במונחים ריאליים (או לחילופין, באינפלציה של אפס אחוז). ברור שהמספרים ישתנו במקביל לשינויים במדדי מחירים. בשנה הבאה, יהיה קפיצה בקצבה הבסיסי בגלל העליה במדד. ואם במקרה בעתיד תהיה דפלציה, תהיה עלייה

¹ בין השינויים: הצטרפות של גמלאים חדשים, פטירות, הזדקנות של האוכלוסיה השורדת, שינויים במצב משפחתי וכו'
² רק חלק מהשינוי של 1.4.2008. ז"א, לו הייתה עליה ל-16.5% בכל הגילים, העלות הייתה 1.8% מהקרן בלי השינוי הזה
³ גם חלק מהשינוי של 1.4.2008. ז"א, העלות של הגידול בקצבה הבסיסית ל-17.5% מגיל 80, היא 2.4% מהקרן בלי השינוי הזה. ז"א, סה"כ עלות בגלל השינוי $(= -1.018 * 1.024) = 4.24\%$ מהקרן בלי השינוי
⁴ לפי הנתונים המדווחים של המוסד (ראו נספח מס' II)
⁵ ז"א, במקרה שתהיה קצבה בסיסית של 17.5% כבר מגיל 70, תהיה עליה של עוד כ-2.1% בקרן הביטוח
⁶ ז"א, במקרה שתהיה שוב הצמדה לשכר ויהיה גידול ריאלי של 2% בשכר, או לחילופין, אם תמשיך להיות הצמדה למדד, אבל נעשה היוונים לפי "ריבית שוק" של 3% במקום 5%, העליה בקרן הביטוח תהיה כ-16.6% מהקרן בלי השינוי הזה

ריאלית בתשלומים, (בגלל אי-הקטנה של הקצבה הבסיסית [בגלל תנאי הצמדה]), וירידה נומינלית בנכסי המוסד, (שאכן מוקטנים עם מדד שלילי). כמו כן, יש לזכור שבכל האמור אין התייחסות לאנשים שעדיין לא מקבלים קצבה ויצטרפו אל המערכת לאחר שיוכנסו בה השינויים בהם דובר לעיל. וגם הקרן אינה מתייחסת אליהם.

- 12.6 הבאתי בתרשים 2. את הגידול הריאלי בקצבאות זקנה בסיסיות לפי שנות הזכאות במשך השנים 1987 - 2007. מהתרשים רואים בבירור שהיו תנודות חדות בשינויי קצבאות זקנה גם בעבר (למעשה היו תנודות כאלו לאורך כל התקופה), וזה בגלל כללי הצמדת הקצבאות לשכר ולמדד המחירים במשק (שגם תנודותיו במשך התקופה תרמו לתופעה). אך במשך כל התקופה, עלו הקצבאות ריאלית והעליה הרב-שנתית הממוצעת עמדה בערך על 1.5%. בדיוק לפני הפעלת תוכנית החרום הכלכלית נרשמה עליה חדה מאוד בקצבאות, ואפשר היה לצפות מראש שלאחר גידול כזה, גם בלי שינויי החוק, עליות הקצבאות יתמתנו, (כמו שהיה בשנים 1989-1992, אחרי הגידולים החדים בשנים 1987-1988). ברור שההקטנה המלאכותית של הקצבאות והקפאתן הזמנית החריפו את התהליך הטבעי הצפוי. אך לדעתי, אין מדובר ב"שחיקה נוראית" של הקצבאות, אותה ציינו כלי התקשורת (ואחרים), כי לא הוגן לדבר על השחיקה בהשוואה לקצבה שבדיוק לפני זה הוקפצה כה משמעותית. יש להסתכל על התהליך ועל הממוצעים המאפיינים אותו. עובדה, שבשנים 2004-2007 נרשמו עליות ריאליות בשיעורי הקצבאות, גם בגלל ביטול של הקטנת הקצבאות שבוצעה בעבר וגם בגלל הגדלת שיעור הקצבה הבסיסית.
- 12.7 עלי להעיר, שאם הקצבאות יעודכנו רק למדד המחירים והעדכון יהיה רק בתחילת כל שנה, אכן תהיה שחיקה ריאלית בגמלאות במשך כל שנה שיש בה אינפלציה. לכן, הייתי ממליץ להפעיל שיטת הצמדה אחרת, אם התופעה של שחיקה ריאלית אינה רצויה.

13. ענף ביטוח סיעודי (ראו לוח 2)

- 13.1 לפי סעיף 32 לחוק, ממנן משרד האוצר חלק מגמלאות סיעוד (לתושבים שלא מבטחים לפי חוק בענף זו"ש). עד שנת 2000 כללה קרן הביטוח גם את ההתחייבות כלפי הזכאים הנ"ל. החל משנת 2000 שיטת החשבונאות שונתה :
- 13.1.1 בפאסיב של המאון, המוסד מציג את כל התחייבויות הענף (כולל חלק האוצר). באקטיב של המאון, המוסד מציג את כל "נכסי" הענף, כולל את התחייבויות האוצר כ"נכס" למוסד.
- 13.1.2 ברשימה א' של הדוחות הכספיים, המוסד מציג את ההתחייבויות רק כלפי הגמלאות הממומנות ע"י המוסד (ואת נכסי המוסד כנגדם). השנה, הנני מציג בדו"ח האקטואר את הניתוח בלוח 2 – "רק חלק מל"ל" רק לפי השיטה של הרשימות. (בלוח 0 כלולים נתונים).
- 13.2 ניתן לראות מלוח 2 – "רק חלק מל"ל" שענף ביטוח סיעוד אשר נקלע לקשיים כספיים מיום היווסדו, לא מצליח להתרומם בכוחות עצמו. כדי לשפר את מצבו הכספי של הענף בוצעו בהסכמת מועצת המוסד ובאישור השר מספר פעמים העברות כספיים אל הענף מענף ילדים. ההעברות האלו שיפרו את מאונו הכספי של הענף, אבל השיפורים הנם זמניים בלבד. הגירעון השוטף עולה בהרבה על תקבולי הריבית וגודל בקצב מסחרר. (ראו בדו"ח לשנת 2006 ושנים קודמות).
- 13.3 בדו"ח לשנת 2006 סקרתי את השינויים בחוק המל"ל אשר הטיבו וייטיבו את מצבו הכספי של ענף סיעוד, ואת השינויים אשר לא הטיבו ולא ייטיבו את מצבו הכספי של ענף סיעוד. (ראו סעיף 13 בדו"ח לשנת 2006).
- 13.3.1 מתרשים 1. ניתן לראות שבמשך השנים ענף סיעוד קבל מעל 11.9 מיליארד ש"ח נומינלי, וקרוב ל- 22.3 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית. בקופת הענף יש כ- 0.6 מיליארד ש"ח כאשר התחייבויותיו מהווים כ- 9.2 מיליארד ש"ח. מרשימה א' של הדוחות הכספיים, הגרעון המצטבר של הענף הוא כ- 8.8 מיליארד ש"ח. לפי שיטת החשבונאות, המספר ברשימה א' כבר כולל את ההעברות האלו כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא מעל 31 מיליארד ש"ח. (הכל רק שאלה של חשבונאות). במילים פשוטות, כל נכסי הענף הקיימים, הנם מה שנשאר מן ההעברות מענף ילדים. (ומקור הכספים בענף ילדים גם ברור - השתתפות האוצר).
- 13.4 השנה, יש קצת כסף בקופת הענף, אבל רק בגלל ההעברה של 2.9 מיליארד ש"ח (פלוס ריבית) מענף ילדים. הגרעון האקטוארי שוב קרוב ל- 9 מיליארד ש"ח. הוועדה שדנה בנושא של שיעור הכיסוי הקופתי לא יכלה להתייחס לענף סיעוד. (הענף נוסד אחרי שהוועדה סיימה את פעילותה! לכן בכלל לא ברור שהטווח של 3-6 שנים "מתאים" לענף סיעוד שמתפתח וגדל).
- 13.5 העלאת התעריפים השנה ע"י ספקי השירות הוסיפה את תרומתה לגידול בתשלומים והצדיקה (בפעם נוספת) את התחשבות בשיעור עלית השכר בחישוב הקרן. (3% ריבית במקום 5%).
- 13.6 כבר בדו"ח האחרון, הקרן גדלה ביותר מ- 17%, והציגה את הגידול בתשלומים העתידיים. הגרעון השוטף ממשיך לגדול גם השנה.
- 13.7 השנה, היה גידול בקרן הביטוח בגלל הגידול הצפוי במספר המקבלים. בנוסף, ניתן לראות מהטבלה הבאה, באחוזים :
- 13.7.1 יש גידול של קרוב ל- 50% בתלות הכי גבוה! ז"א, יש העברה/החמרה של תלות גם אצל גמלאים קיימים וגם אצל מקבלי קצבה חדשים.
- 13.7.2 יש הבדל בהתפלגות של מבוטחי המוסד ומבוטחי האוצר: בתוך מבוטחי האוצר יש יחסית יותר זכאים עם תלות נמוכה (שעור זכאות=1). בתוך מבוטחי המוסד, יש יחסית יותר עם תלות יותר גבוה (שעור זכאות יותר גבוה). ז"א, כדי להבין את משמעות של התוצאות הכספיות, לא מספיק להתייחס רק למספר המבוטחים אלא יש לעיין באפיון זכאותם.
- 13.7.3 כמעט ואין מבוטחי האוצר המקבלים רק "חצי קצבה" (תלות= 0.5, 0.75, 0.84). המשמעות היא : אם תהיה שינוי בתנאי החוק להגדיל את רף הזכאות ל"חצי קצבה", ההשפעה תהיה רק במבוטחי המוסד, ולא במבוטחי האוצר.

יחס 2007 ל 2006		לסוף 2007		לסוף 2006		שיעור זכאות / תלות
מזימון האוצר	מזימון המוסד	מזימון האוצר	מזימון המוסד	מזימון האוצר	מזימון המוסד	
91.1	110.7	0.2	2.9	0.2	2.7	0.5
79.6	95.7	0.1	1.9	0.2	2.1	0.75
129.6	138.4	0.1	1.4	0.1	1.1	0.84
99.6	100.7	68.9	51.9	70.4	54.0	1
91.5	93.4	19.3	25.2	21.5	28.2	1.5
150.5	146.6	11.3	16.7	7.7	11.9	1.68
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ
101.7	104.7	29,825	98,611	29,318	94,174	סה"כ זכאים - גמלאים

13.8 גם כאן, השמעת השירה, "שילמתי עבור הביטוח כל חיי ומגיע לי", אינה מוצדקת. כל אוכלוסיית מקבלי הקצבאות לא שילמה כל החיים". (הענף התחיל לגבות דמי ביטוח רק בשנת 1980 ולשלם קצבאות בשנת 1986). אף אחד לא שילם מספיק! אפילו בשיטה התקציבית, הבעיות ברורות.

13.9 ניתן לשאול, למה לא הוסיף האוצר הקצבה מיוחדת לקופת הענף בהתחלת דרכו, (כפי שעשה בענף זו"ש)?

13.10 הבעיה הקיימת בענף זו"ש לגבי העולים החדשים תופיע בענף סיעוד בפניגור של כ-15 שנה! ואז, המימון של המצטרפים הסיעודיים ששילמו דמי ביטוח במשך תקופות קצרות בלבד יהיה על המוסד, ולא על האוצר! וגם לגבי המצטרפים הנ"ל, ניתן לשאול למה האוצר לא הקציב סכומים בשבילם, הרי הם בפירוש לא שילמו "כל החיים"?

13.11 קל מאוד לטעון בשם האוכלוסייה הסיעודית שהיא החלשה והנוקפת ביותר. קל מאוד לטעון בשם האוכלוסייה הסיעודית שזה אכזרי לא לטפל בה כראוי. קל מאוד להגדיל את ההטבות למקבלי הקצבה, (או ע"י הגדרתם כנוקקים לקצבה יותר גבוהה בגלל מצבם, ו/או ע"י ביטול מבחן הזכאות מגיל מסוים, ו/או קבלת קצבה בכסף במקום תשלום בעין ו/או ...) וע"י כך להחמיר את המצב הכספי של הענף. אבל בלתי הגיוני להתייחס לענף סיעוד כענף ביטוחי (אפילו במקצת) בתנאים הקיימים היום. (ראו נספח 1 בדו"ח לשנת 2006).

13.12 ראו נספח מס' II. להתייחסות ספציפית לענף.

13.13 בשונה ממה שנעשה להערכה שבסעיף 12.5 עבור ענף זו"ש, לא הערכתי אומדן אחר בריבית אחרת. ניתן להתייחס להתחייבות הקיימת כהערכה למצב שבו יש המשך של הצמדה לשכר ויהיה גידול ריאלי של 2% בשכר, או לחילופין, למצב שבו יהיה 0% גידול ריאלי בשכר אבל נעשה היוונים לפי "ריבית שוק" של 3% במקום 5%.

13.14 המצב דורש נקיטת הצעדים המידיים והמתאימים לטיפול בבעיה. ברור שבסופו של דבר לא יהיה מנוס מהכנסת שינויים בתנאי החוק.

14. ענף ביטוח נכות (ראו לוח 3)

14.1 כבר תקופה ארוכה תשלומי הענף עולים על התקבולים. עודף התקבולים על התשלומים היה שלילי והווה 32% מהתשלומים. בלי ההעברה המיוחדת מענף ילדים, ההידרדרות במצבו הכספי של הענף נמשכת, והירידה הריאלית בנכסים הייתה ב-24.3%.

14.2 אינני חוזר על כל הכתוב לגבי הענף בדו"חות הקודמים, ורק מדגיש כמה נקודות:

14.2.1 מתרשים 1. ניתן לראות שבמשך השנים ענף נכות כללית קבל מעל 18.0 מיליארד ש"ח נומינלי, וקרוב ל-30.7 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית. בקופת הענף יש כ-8.8 מיליארד ש"ח כאשר התחייבויותיו מהווים כ-64 מיליארד ש"ח. מרשימה א' של הדוחות הכספיים, הגרעון המצטבר של הענף הוא כ-55.5 מיליארד ש"ח. לפי שיטת החשבונאות, המספר ברשימה א' כבר כולל את ההעברות האלו כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא מעל 86 מיליארד ש"ח. (הכל רק שאלה של חשבונאות). במילים פשוטות, כל נכסי הענף הקיימים, הנם מה שנשאר מן ההעברות מענף ילדים. (ומקור הכספים בענף ילדים גם ברור - השתתפות האוצר.)

14.3 התשלומים עלו השנה ריאלית ב-3.9% והעלאת גיל פרישה תרמה את חלקה למצב.

14.3.1 ההגדלה ההדרגתית של גילי פרישה מאמצע שנת 2004 תאריך את תקופות הזכאות לגמלאות נכות וכתוצאה מכך יתארכו תקופות תשלומי קצבאות.

14.3.2 ובנוסף, מספר הזכאים לקצבת נכות יגדל בעתיד בגלל המבוטחים שיהפכו להיות נכים בתקופה שבין גיל הפרישה הישן לבין גיל הפרישה החדש, וגם הם יגדילו את ההוצאות ובעקבות כך את הגירעון.

14.4 גם כאן, השמעת השירה, "שילמתי עבור הביטוח כל חיי ומגיע לי", אינה מוצדקת. ברור שהמבוטחים אשר מקבלים ויקבלו תוספת בקצבה לא שלמו עבור ההטבות הנ"ל. הדור הבא (של משלמי מסים לקופת האוצר ולא "מבוטחי" המוסד) ישלם. יש להגדיר את הענף יותר כמתקיים מ"תשלומי העברה" ופחות כ"ביטוח".

14.5 השינוי היחיד (בין שינויי החוק של התקופה האחרונה) שיעל לטובתו של הענף (וגם זה בתנאי הצמיחה הכלכלית) הוא ביטול הצמדת הגמלאות לשכר הממוצע במשק. את השפעת הצעד הזה על מאזן הענף מבטא הדו"ח של שנת 2003 אז בפעם הראשונה קרן הביטוח חושבה לפי 5% ריבית ולא לפי 3%, כפי שהיה בשנים שלפני 2003 (ר' ההסבר בסעיף 8.1.1). הדבר גרם לירידה ריאלית של 11.5% בקרן הביטוח, במקביל, כמעט באותו השיעור ירד הגרעון האקטוארי. השנה (כאשר הקרן חושבה שוב לפי 5%) עלתה קרן הביטוח ב-3.3% לעומת השנה הקודמת והגירעון האקטוארי עלה "רק" ב-1.4%. (בלית העברה של 4 מיליארד ש"ח (פלוס ריבית), העליה בגרעון האקטוארי הייתה קרוב ל-8.7%.)

14.6 השיעור הכיסוי הקופתי (שכבר מסוף שנת 2002 ירד מתחת לרמת המינימום הנדרשת) שווה ל- 1.1 שנות כיסוי, (ושוב, רק בגלל ההעברה של 4 מיליארד ₪ [פלוס ריבית]). ברור שתוך שנים מעטות תתרוקן קופת הענף אם לא יינקטו הצעדים המתאימים לשיפור המצב. וכאן מדובר בענף השני בגודלו (לפי התחייבויותיו) אחרי הענף ז"ש!

14.7 כפי שכבר הוזכר, גם בענף הזה, כמו בענף סיעוד, ישנן הקצבאות הממונות ע"י האוצר. (חוץ מהקצבות שהם חלק מדמי ביטוח). ההתחשבות עם האוצר תמשיך להיות כפי שהייתה, לפי שיטת תזרימי המזומנים.

14.8 בדומה להערכה שבסעיף 12.5 עבור ענף ז"ש, הנה אומדן להשפעה של האפשרויות הבאות: במקרה שתהיה שוב הצמדה לשכר ויהיה גידול ריאלי של 2% בשכר, או לחילופין, אם תמשיך להיות הצמדה למדד, אבל נעשה היוונים לפי "ריבית שוק" של 3% במקום 5%, העליה בקרן הביטוח תהיה כ- 18% מהקרן בלי השינוי הזה

סיבת השינוי בקרן הביטוח לסוף שנת 2007	שינוי בקרן הביטוח (לפי הגדרתה)
קרן ביטוח במאזן, במיליארדי ₪	63.8
חישובים לפי שיעור ריבית היוון של 3% לשנה במקום 5% לשנה	18%

14.9 ברור שיש צורך בטיפול כללי לטווח ארוך!

15. ענף ביטוח נפגעי עבודה (ראו לוח 4)

15.1 בלי ההעברה המיוחדת מענף ילדים, ההידרדרות במצבו הכספי של הענף נמשכת, והירידה הריאלית בנכסים הייתה כ-23.0%.

15.2 אינני חוזר על כל הכתוב לגבי הענף בדו"חות הקודמים, ורק מדגיש כמה נקודות:

15.2.1 מתרשים 1. ניתן לראות שבמשך השנים ענף נפגעי עבודה קבל מעל 7.8 מיליארד ₪ נומינלי, וקרוב ל- 15.1 מיליארד ₪ במונחים ריאליים, כולל ריבית. בקופת הענף יש כ- 3.8 מיליארד ₪ כאשר התחייבויותיו מהווים כ- 21 מיליארד ₪. מרשימה א' של הדוחות הכספיים, הגרעון המצטבר של הענף הוא כ- 17.5 מיליארד ₪. לפי שיטת החשבונאות, המספר ברשימה א' כבר כולל את ההעברות האלו כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא מעל 33 מיליארד ₪. (הכל רק שאלה של חשבונאות). במילים פשוטות, כל נכסי הענף הקיימים, הנם מה שנשאר מן ההעברות מענף ילדים. (ומקור הכספים בענף ילדים גם ברור - השתתפות האוצר).

במילים פשוטות, הענף שמנוהל מכמה אפיונים כביטוחי, כבר מזמן פשט רגל.

15.2.2 ע"י התוכניות הכלכליות של השנים האחרונות, המחוקק מקטין את חלק של דמי ביטוח של המעסיק, (קרי, של כל דמי ביטוח בענף [ודרך אגב, ההקטנה תשפיע באופן דומה על ענף פש"ר ועל ענף ילדים]) מסיבות/טענות שונות. בשנת 2006, תקבולי דמי ביטוח ירדו ביותר מ- 10% (ריאלי) משנה שלפניה! מכיוון שתהליך ההקטנה טרם נגמרה, צפיתי ירידה נוספת בשנת הדו"ח, (בדומה לענפי פש"ר וילדים). לפי הנתונים, לכאורה, היה גידול ריאלי של 4.3%. לפי הסברים שקבלתי, השנה, היה שינוי (שיפור), בחלוקת דמי הביטוח לענפים השונים ולכן התוצאות הלא צפויות. התופעה מדגישה את חשיבות של כל הפעולות הנפרדות במוסד, והאינטראקציה ביניהם (העברה לענפים אחרים [של המוסד ו/או של ג"ח], השפעה על שיפוי האוצר, חלוקת הוצאות מנהליות, וכו'). (ברור שאם במקרה יש לשנות את הנתונים, יש השפעה על הניתוח והמדדים המחושבים בדו"ח האקטואר).

15.3 גם המדדים האחרים מצביעים על בעייתיות המצב:

15.3.1 התשלומים עולים על התקבולים ב- 32% (כאשר לפני שנה המדד הזה עמד על 35% ולפני שנתיים על 27%).

15.3.2 הקפאת הקצבאות וביטול הצמדתן לשכר נתנו את אותותיהם החיוביות: התשלומים הריאליים נשארים יציבים כבר כמה שנים. אבל הדברים האלו הנם רק "אמת חלקית" והצגתם מטעה.

15.3.3 שיעור הכיסוי הקופתי אשר מוזמן ירד מתחת לרמת המינימום אשר נקבעה ע"י מועצת המוסד: 3 שנות הוצאה, עלה השנה ל-1.3 שנות כיסוי, רק בגלל ההעברה של 1.5 מיליארד ₪ (פלוס ריבית) מענף ילדים. בלי ההעברה, השיעור היה רק כ- 0.7. ז"א, חישוב מתמטי הוא נכון, אבל רק "אמת חלקית".

15.3.4 בעקבות הקפאת הקצבאות וביטול (משנת 2006) הצמדת הגמלאות לשכר הממוצע במשק, חושבה קרן הביטוח לפי 5% ריבית שנתית (ראו לעיל, סעיף 8.1.1). קרן הביטוח עלתה משנה קודמת ב-1.9% ריאלי, והעליה הריאלית בגירעון האקטוארי היא 0.1%- (שגם זה, הנה רק חישוב מתמטי/ "אמת חלקית").

15.3.5 ראו נספח מס' II. לגבי הוצאות מנהליות.

15.4 בדומה להערכה שבסעיף 12.5 עבור ענף ז"ש, הנה אומדן להשפעה של האפשרויות הבאות: במקרה שתהיה שוב הצמדה לשכר ויהיה גידול ריאלי של 2% בשכר, או לחילופין, אם תמשיך להיות הצמדה למדד, אבל נעשה היוונים לפי "ריבית שוק" של 3% במקום 5%, העליה בקרן הביטוח תהיה כ- 23% מהקרן בלי השינוי הזה

סיבת השינוי בקרן הביטוח לסוף שנת 2007	שינוי בקרן הביטוח (לפי הגדרתה)
קרן ביטוח במאזן, במיליארדי ₪	21.0
חישובים לפי שיעור ריבית היוון של 3% לשנה במקום 5% לשנה	23%

15.5 כסיכום - יש מה לעשות בענפי המל"ל ובפרט בענף נפגעי עבודה שמנוהל מכמה אפיונים כביטוח עסקי. יש הרבה מה לעשות, גם בשטחו של המחוקק וגם לא בשטחו של המחוקק, (אלא במוסד).

16. ענף ביטוח אמהות (ראו לוח 5)

16.1 כבר יותר מ- 10 שנים תשלומי הענף עולים על התקבולים. העודף השלילי של התקבולים על התשלומים המשיך השנה בגובה של 37% מהתשלומים.

- 16.2 מתרשים 1. ניתן לראות שבמשך השנים ענף אמהות קבל קרוב ל- 10.9 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית. בקופת הענף יש רק כ- 0.3 מיליארד ש"ח. מרשימה א' של הדוחות הכספיים, העודף המצטבר של הענף הוא כ- 0.2 מיליארד ש"ח. לפי שיטת החשבונאות, המספר ברשימה א' כבר כולל את ההעברות האלו כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא מעל 10 מיליארד ש"ח. (הכל רק שאלה של חשבונאות).
במילים פשוטות, כל נכסי הענף הקיימים, הנם מה שנשאר מן ההעברות מענף ילדים. (ומקור הכספים בענף ילדים גם ברור - השתתפות האוצר.)
- 16.3 שיעור הכיסוי הקופתי אשר ירד מתחת לרמת המינימום הנדרשת בסוף שנת 2003, (שנת הוצאה אחת), עומד היום על 0.1 שנות רק בגלל ההעברה של 2.7 מיליארד ש"ח (פלוס ריבית) מענף ילדים. בשנים 2005 ו 2006, יתרת נכסי הענף הייתה שלילית. בלי ההעברה של השנה, אין כסף לתשלומים בענף. החישוב מתמטי של 0.1 שנות כיסוי לסוף השנה הוא נכון, אבל רק "אמת חלקית".
- 16.4 עקב השינויים בחוק, לפעם הראשונה, האוצר משתתף בכ- 150 מיליון ש"ח במימון הענף. (ראו סעיף 14.3.2.2 של דו"ח שנת 2006, לגבי רישום נכס בעתיד.)
- 16.5 בינתיים, ברור שלשנת 2008 (ו 2009?) לא תהיה ברירה אלא להפעיל את ה"הפתרון הרגיל" של העברת נכסים מענף אחד (ענף הילדים). יש לזכור שהעברה כזאת דורשת את הסכמת המועצה (לפי סעיף 28 של החוק).
- 16.6 המצב דורש נקיטת הצעדים המידיים והמתאימים לטיפול בבעיה. ברור שבסופו של דבר לא יהיה מנוס מהכנסת שינויים בתנאי החוק.

17. ענף ביטוח ילדים (ראו לוח 6)

- 17.1 משנות התשעים בוצעו שינויים מרחיקי לכת בזכויות וגם במקור המימון של הענף. בכל המהפכות מצבו הכספי של הענף עמד איתן. גם אחרי ביצוע העברות הכספיים בשנות התשעים והעשור האחרון מן הענף לענפי הביטוח הנמצאים במצוקה כספית, התאושש מצבו הכספי של הענף במהירות.
- 17.2 מתרשים 1. ניתן לראות שבמשך השנים ענף ילדים העביר קרוב למאה מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית לענפים אחרים של המוסד. מרשימה א' של הדוחות הכספיים, העודף המצטבר של הענף הוא כ- 57 מיליארד ש"ח. לפי שיטת החשבונאות, המספר ברשימה א' כבר כולל את ההעברות האלו כהוצאות לענף. ז"א, העודף המצטבר בלי העברות הוא מעל 150 מיליארד ש"ח, יותר מכל נכסי המוסד. (הכל רק שאלה של חשבונאות).
- 17.3 למצבו המזהיר של הענף ישנן מספר סיבות, ובהן:
17.3.1 אי-הצמדה של גמלאות הענף לשכר הממוצע במשק (נזכיר שמשנת 2006 בוטלה הצמדה לשכר גם בענפים אחרים),
17.3.2 הגדרת הענף כענף שאין להציג בשבילו קרן הביטוח (ולכן הטווח לשיעור הכיסוי הקופתי המוגדר הוא רק 1-2),
17.3.3 והסיבה העיקרית - השתתפות של משרד האוצר.
- 17.4 כאמור לעיל, יש החלטת מנהלה לבחון מחדש את מדיניות המוסד לגבי חישוב הקרנות. להחלטות שיתקבלו בנושא יכולה להיות השפעה לא קטנה על מצבו של הענף. בינתיים, מצב הענף חזק.
- 17.5 משרד האוצר, אשר העביר בעבר מידי שנה לקופת הענף כ- 160% מסכומי דמי ביטוח, (והאחוז כבר הוגדל [כדי לפצות עבור ההקטנה בדמי ביטוח על חשבון המעסיקים], ראו סעיף 2.2 לעיל) משתתף למעשה (דרך הדלת האחורית) במימון של הענפים הגירעוניים של המוסד כאשר מתבצעות העברות כספיות מנכסי הענף לענפים אחרים.
- 17.6 ניתן לראות שלמרות שבסה"כ, דמי ביטוח למוסד גדלו ב- 3.6% ריאלי, היתה ירידה ריאלי של 1.2% בדמי ביטוח של ענף ילדים.
- 17.7 תשלומי הענף נשארו די יציבים, (גידול ריאלי של 0.2%), אבל יש ערפול לגבי ההתפתחות העתידית.

18. ענף ביטוח אבטלה (ראו לוח 7)

- 18.1 למרות שיש אי-ודאות מאוד גדולה לגבי העתיד, העליה בשערי האבטלה נכלמה בשנים האחרונות בעקבות המאמצים שעושה הממשלה בעניין.
- 18.2 מתרשים 1. ניתן לראות שבמשך השנים ענף אבטלה קבל מעל 30 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית, (כ- 9 מיליארד מענף מילואים והיתר מענף ילדים). גם יתרת נכסי הענף וגם הגרעון המצטבר של הענף (מרשימה א' של הדוחות הכספיים) הנם 0. לפי שיטת החשבונאות, המספר ברשימה א' כבר כולל את ההעברות מענפים אחרים כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא מעל 30 מיליארד ש"ח. (הכל רק שאלה של חשבונאות).
- 18.3 תשלומי דמי אבטלה ירדו השנה ריאלי ב- 10.6% אך עדיין גבוהים מדי. תקבולי דמי הביטוח מהווים רק 27% מהתשלומים. ההעברות הכספיות אל הענף אשר מתבצעות כל שנה ברציפות החל משנת 1999 עוזרות רק לתקופות קצרות. גם לאחר ההעברה האחרונה בסוף שנת הדו"ח הקופה נשארה ריקה.
- 18.4 לפי סעיף 28 של החוק, מימון גירעונות הענף יבוא מענף ילדים (בינתיים, ולא מן האוצר. המשמעות היא: צמצום המקורות לכיסוי גירעונות של הענפים האחרים הנמצאים במצוקה כספית).
- 18.5 הוועדה שקבעה את הטווח (המינימום והמקסימום) לשיעור הכיסוי הקופתי לענפי הביטוח, בכוונה לא קבעה שיעור לענף בגלל האופי המיוחד שלו המחייב צבירת הנכסים בתקופות של תעסוקה מלאה לכיסוי ההוצאות בתקופות של שפל כלכלי. ברור שבמקור, לפני השינוי של סעיף 28, כוונת הממשלה הייתה לטפל בענף מנקודת מבט מקר-כלכלית הדורשת מקורות מימון אחרים של המדינה. חבל שמבטלים השקפות לטווח ארוך ובוחרים פתרונות לטווח הקצר.

19. ענף ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד (פש"ר) (ראו לוח 8)

- 19.1 אומנם התשלומים בענף קפצו השנה ב- 34.1% (בשנה הקודמת, התשלומים ירדו לעומת השנה שלפניה ב- 33.8%), אך יש לזכור שישנו פיגור גדול בדיווחים על מקרי פשיטת רגל ובהגשת התביעות למוסד (קרוב לשלוש שנים!). לכן, בהתחשב בכך שהתחייבות כלפי המבוטחים צריכה לכלול גם את ההתחייבות למבוטח שפשט רגל אך עדיין לא דיווח על המקרה, נגיע למסקנה שהתחייבות הענף היא לפחות ל-3 שנים של התשלומים! יותר מזה: יש אי ודאות גדולה לגבי השנים האחרונות, (והעתידיות!), בהן מספר העסקים שפשטו/פשטו רגל היה/יהיה יחסית גדול. יכול להיות שיהיו יותר תביעות ושהתביעות יהיו הרבה יותר גדולות וחשוב לחזק את יתרות נכסי הענף. לכן אמדתי את סכום ההתחייבות בענף (הזכאים לגמלה) כמעט במיליארד ש. בכונתי לבדוק מה יקרה בעתיד ולשפר את ההערכה.
- 19.2 המדדים התזרימיים מצביעים על בעיה מתפתחת:
- 19.2.1 התשלומים עלו ריאלי ב- 34.1% ,
- 19.2.2 זו כבר השנה החמישית ברציפות שהתשלומים עולים על התקבולים! והאחוז שהעודף השלילי של התקבולים על התשלומים מהווה מהתשלומים מהווה השנה 42% .
- 19.2.3 דמי ביטוח מכסים רק כ- 40% של התשלומים השוטפים.
- 19.3 מצד שני, חשוב להבין שכבר הופרשו כמיליארד ש"ח עבור הזכאים לגמלה כנכסים מיועדים, ויתרת נכסי הענף הנשארת הנה מיועדת לעתיד. ז"א, הענף אינו בבעיה.
- 19.4 כפי שהוזכר (ראו סעיף 15.2.2 לעיל), כצפוי, הייתה השנה ירידה ריאלית בדמי ביטוח של הענף.
- 19.5 הוועדה שקבעה את הטוחו (המינימום והמקסימום) לשיעור הכיסוי הקופתי לענפי הביטוח, בכלל לא התייחסה לענף פש"ר. לפי דעתי, הטוחו לענף הוא לא צריך להיות של 1-2 אלא גבוה ורחב יותר. (גם לענף הזה, כמו לענף אבטלה, יש אופי מיוחד המחייב צבירת הנכסים בתקופות של תעסוקה מלאה לצורך הוצאות בתקופות של שפל כלכלי. ועוד פעם אני חוזר על כך, שלדעתי הגיע הזמן להקים וועדה חדשה שתדון בעניין.) (ראו הסברים נוספים בסעיף 19 לדו"ח של שנת 2004).
- 19.6 ראו נספח מס' II. לגבי הפרדה בין דמי ביטוח שנגבו ובין שיפוי האוצר, וחלוקת ריבית לפי ענפים.

20. חשבון מימון הענקית מטעמי צדק ענף ביטוח תאונות וענף ביטוח שירות מילואים

- 20.1 החשבון מימון הענקית מטעמי צדק הוא יחסית קטן מאוד.
- 20.1.1 יתרת נכסי הענף היגיעה השנה לכ- 8 מיליון ש"ח.
- 20.2 בענף ביטוח תאונות, אפילו העברת חלק מיתרת נכסי הענף בסוף שנת '97 לא גרמה בעיות לענף, מכיוון שתשלומיו קטנים יחסית לתקבולים. צפוי המשך התהליך של התעצמותו הכלכלית של הענף.
- 20.2.1 ניתן לראות בלוח 0.2007 שיש תקבולים של כמאתיים מיליון ש"ח ותשלומים של פחות מעשרים מיליון ש"ח. נצברו בענף כ- 2.2 מיליארד ש"ח ואין תחזית שהתהליך ישתנה בעתיד. ניתן להציע:
- 20.2.1.1 להעביר סכומים רציניים (כפי שנעשה בעבר) לענפים אחרים,
- 20.2.1.2 לצרף את הענף להיות תת-ענף/חלק מענף נכות כללית, (בדומה לתת-ענף של דמי פגיעה בענף של נכות נפגעי עבודה).
- 20.3 ענף שירות מילואים כבר הפסיק לפעול כענף של המוסד.
- 20.4 אין לוחות נפרדים עבור הענפים האלו בדו"ח. הנתונים כלולים בסה"כ של כל הענפים.

21. סיכום - לענפי ביטוח של המוסד

- 21.1 טרם שמעתי את השירה מפי "העשירים" ששילמו דמי ביטוח לפי אחוזים משכרם היחסית הגבוה, "שילמתי יותר מדי עבור הביטוח כל חיי ומגיע לי לקבל יותר". וגם השירה הזאת אינה מוצדקת - בהנחה שאכן קיים סבסוד צולב, שבו העשיר משלם יותר, ומי שפחות עשיר משלם פחות. העודף שהאחד משלם מכסה את הגרעון בתשלומיו של השני. ובלי ההנחה הזאת, הרי פני המוסד ישתנו בהרבה - אפשר ללכת בדרך של קרנות הפנסיה הוותיקות או בדרך של ביטוח חובה לרכב...
- 21.2 גם בדוחות הקודמים וגם בדו"ח הנוכחי השתדלתי להדגיש שני נושאים: בביטוח הסוציאלי של מדינת ישראל חייבת להיות שקיפות בדיווחים וערכות חברתיות בין כל תושבי המדינה (בלי להבדיל בין "מבוטחי" המוסד ולא "מבוטחים"). בתקופה האחרונה של כמה שנים, יש החלטות שהתקבלו על ידי המחוקק שעשויות לשפר את מצבו הכספי של המוסד, אבל גם יש החלטות מסוג אחר, להרעת מצבו הכספי של המוסד. נחכה ונראה. לדעתי, יש עוד שינויים להכניס.
- 21.3 תקוותי ואמונתי שכל באי עולם יכירו (כפי שהיה בעבר), ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

- 22.1 **גירעון אקטוארי**
 מוגדר כ"קרן הביטוח" בניכוי "יתרת נכסי הענף", שני הגורמים לפי הגדרתם המצומצמת. במילים פשוטות, ניתן לחשוב על המדד כמייצג: סכום הכסף שיחסר בקופה אם נמשיך לבצע תשלומים (לפי הנחות התחזית) רק לזכאים לקבל קצבאות בסוף שנת דו"ח (שיחיו/ימותו וכו' לפי הנחות התחזית) ונשתמש לצורך זה רק בנכסים הקיימים (שיקבלו עליהם תשואה לפי הנחות התחזית).
- הבנה נוספת:
 אם יש גירעון, המשמעות היא, שמבוטחים בעבר לא שילמו מספיק בשביל לממן את קצבאותיהם. אם יש עודף, המשמעות אינה בהכרח שהמבוטחים שילמו מספיק, כיוון שהגדרת ההתחייבות אינה כוללת התחייבות עבור כל המבוטחים והנכסים אכן כוללים דמי ביטוח של מבוטחים שטרם מקבלים קצבאות (ראו הסבר יותר מפורט בדו"ח לשנת 2000 לגבי קרנות ביטוח).
- ברור שהמדד הוא מסוג המדדים ה"מאזניים" ומיועד לתת תשובה לשאלה "כמה אני שווה".
- יש גם הגדרות אחרות למונח המשנות את משמעותו, (לא נתעמק עכשיו בעניין, נשאיר את זה לעתיד). למונח שהגדרתי לעיל הייתי קורה לא "גירעון אקטוארי" אלא "גירעון אקטוארי חשבונאי".
- 22.2 **דמי ביטוח**
 דמי ביטוח לפי החוק, כולל שיפוי האוצר לפי סעיף 32(ג) של החוק.
- 22.3 **החוק**
 חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה – 1995.
- 22.4 **התחייבות**
 הנתון יוצג כ"התחייבות" בדוחות הכספיים. ז"א, התייחסותו של הגוף המדווח אל הנושא היא כאל "התחייבות" (יש משמעות מוגדרת למילה במילון של ראיית חשבון) ולא רק כאל מונח אחר שאינו "התחייבות", ו"התחייבות" מוכרת בעת דיווח.
- 22.5 **זכאים לגמלה**
 ההתחייבויות המתייחסות להוצאה בעד שנת הדו"ח או בעד השנים שקדמו לשנת הדו"ח וטרם שולמו למבוטחים (ואפילו לאלו שטרם הגישו תביעה למוסד). ההתחייבויות הנ"ל מהוות למעשה חוב למבוטחים שנוצר בתאריך הגשת הדו"ח.
- 22.6 **יתרת נכסי הענף**
 הנכסים שניתן להתייחס אליהם כמיועדים לתשלומים שתאריך ביצועם אחרי סוף שנת הדו"ח ושאינם נכללים בנכסים מיועדים אחרים.
- 22.7 **שיעור כיסוי אקטוארי:**
 מוגדר כיחס בין "יתרת נכסי הענף" ל"קרן הביטוח". במילים פשוטות, ניתן לחשוב על המדד כמייצג:
 חלק של קרן הביטוח שיש עליו כיסוי נכסים. ז"א, לו היינו צריכים להמשיך ולשלם בעתיד (לפי הנחות התחזית) רק לזכאים לקבל קצבאות בסוף שנת דו"ח (שיחיו/ימותו וכו' לפי הנחות התחזית) ולהשתמש לצורך זה רק בנכסים הקיימים (שיקבלו עליהם תשואה לפי הנחות התחזית) בלי מקורות מימון אחרים, היה ניתן להקטין את כל תשלום לפי אותו היחס, או לחילופין, לשלם את הסכום המלא לתקופת זמן מקוצרת (המדד מתייחס רק להתחייבות עבור תשלומים עתידיים ולא לוקח בחשבון את החובות עבור העבר).
- 22.8 **סכסוד צולב**
 שיתוף בין הקבוצות השונות כשקבוצה אחת תורמת יותר מנקודת מבט מסוימת והקבוצה האחרת תורמת יותר מנקודת מבט אחרת. נקודות המבט יכולות להיות שונות והתרומות אינן בהכרח שוות.
- 22.9 **קרנות ביטוח**
 אומדני התחייבויות עבור תשלומים עתידיים מסוף שנת הדו"ח (ולא עבור זכאים בגין גמלאות עד סוף שנת הדו"ח) של ענפי הביטוח בסוף שנת הכספים כלפי אלו מהמבוטחים או תלוייהם שלגביהם נוצרה עד יום המאזן עילה לזכאות, בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה, ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.
 הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מיחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה" בענפי ביטוח זקנה ושאיורים (זו"ש להלן), נכות כללית, סיעוד ונפגעי עבודה.
 מאידך אין המאזן כולל בצד האקטיב את יחולי המוסד להכנסות מדמי ביטוח שהמבוטחים יהיו חייבים בעתיד בעד השנים שלאחר שנת הדו"ח.
 בגלל מורכבות הנושא מומלץ לקרוא את הסברים והבהרות מעמיקים יותר בנספח מס' I. לדו"ח לשנת 2000.
- 22.10 **רשימות לפי ענפים**
 הנתונים המפורטים מידע לפי ענפי הביטוח ומצורפים למאזן ולדוחות הכספיים, בלתי מבוקרים, משנת 1999 עד שנת הדו"ח. (תקוותי שבעתיד הקרוב הרשימות יהיו מבוקרות. לא אתפלא אם יהיו שינויים).
- 22.11 **שיעור כיסוי קופתי**
 היחס בין יתרת נכסי הענף בסוף השנה לסה"כ תשלומי הענף במשך השנה, בהתחשב בעליית מדד המחירים לצרכן במשך השנה. במילים אחרות: שיעור זה מבטא את היקף נכסי הענף בסוף כל שנה ביחידות הוצאה של אותה שנה ובמחירים קבועים.

המוסד לביטוח לאומי לשכת האקטואר

הדו"ח השנתי של האקטואר לשנת 2007 נספחים

23. נספח מס' I. אירועים לאחר תאריך המאזן

- 23.1 אינני מתייחס להשלכות של השינויים על הדו"ח הכספי, שלשכת האקטואר אינה מספקת מידע להכנתו. באור 25 לדוחות הכספיים מפרט כמה אירועים לאחר תאריך המאזן. מכיני הדוחות הכספיים האליטו להכניס כמה מן האירועים לאחר תאריך המאזן בתוך הדוחות הכספיים הנוכחיים, לסוף שנת 2007. האירועים הכלולים בתוך הדוחות הנם:
- 23.1.1 העלאת קצבאות בענף ז"ש. (ראו סעיף 12 לעיל.)
- 23.1.2 שינוי בהוצאות המנהליות שניתן לייחס לגורמי חוץ לפי חוק הבריאות, (בגדול, לקופות החולים). (ראו נספח מס' I. לדו"ח לשנת 2006, ונספח מס' II. לדו"ח הנוכחי.)
- 23.1.3 ההסכם לגבי הזפע"ג של 17.04.2008. (ראו סעיף 25 להלן.)
- 23.2 היו עוד אירועים שלא נכללו בתוך הדוחות, ולא לכלולם ידוע מצבם החוקתי כרגע. כמה דוגמאות:
- 23.2.1 הושג הבנה באוקטובר 2008 עם הנכים שיהיה גידול בקצבאות של מקבלי שר"ם. הערכה גסה להשפעת השינוי היא גידול של כחצי אחוז מן ההתחייבויות בענף נכות כללית.
- 23.2.2 ההקטנה בהכנסות המוסד מהקצבות אוצר המדינה המקושרות לדמי ביטוח, וההגדלה בהכנסות המוסד לפי סעיף 328 לחוק. (ראו נספח מס' I. לדו"ח לשנת 2006, ונספח מס' II. לדו"ח הנוכחי.)
- 23.3 הדוחות הכספיים אינם מתייחסים למשבר הכלכלי (לא העולמי ולא המקומי). מהניתוח של הדוחות הנוכחיים (ולפי הערכתי, גם של השנה הבאה), לא יהיה אפשרי לנבא את חומרת המשבר. רק אם יהיה שינוי במדיניות המוסד לגבי הכללים החשבונאיים לפיהם המוסד מכין את ההתחייבויות (ובפרט הריבית לחישוב ההתחייבויות), יהיה שינוי מהותי במאזן. הנני מתאפק.

24. נספח מס' II. חלוקת נתונים לענפי המוסד, ולמוסד וגו"ח - ההשלכות על דוחות הכספיים ועל דו"ח האקטואר

- 24.1 הנני מרכז נושאים ששייכת בהם חלוקה בין גורמים שונים. (ברור וידוע שהחלוקה אינה פשוטה [גם באופן תאורטי וקו"ח בפועל].) הנני מתייחס לשני סוגי חלוקות:
- 24.1.1 סוג א' = בין המוסד ובין גו"ח, עם השלכות כספיות "ריאליות" למוסד,
- 24.1.2 וסוג ב' = בתוך ענפי הביטוח של המוסד, עם השלכות כספיות "חשבונאיות" ויכול להיות גם "ריאליות".
- והנה הנושאים המוזכרים:
- 24.2 **"דמי ביטוח"** – ראו סעיף 22.2. לדעתי, כדאי להפריד את המונח "דמי ביטוח" לשני חלקים: "דמי ביטוח מהציבור" ו"שיפוי האוצר".
- 24.2.1 בדמי הביטוח מהציבור, למרות שלא תהיה שינוי בסה"כ התקבולים מן הציבור, (הרי זאת עובדה), יש אפשרות של חלוקה "לא נכונה" לפי ענפי המוסד ו/או גורמי חוץ. (ראו סעיף 15.2.2.)
- 24.2.1.1 יש השפעה לא קטנה של חלוקה "לא נכונה", בגלל החלק הלא מבוטל של דמי ביטוח בריאות בגבייה. (כסף "ריאלי".)
- 24.2.1.2 ונניח שהחלוקה הייתה נכונה בין דמי הביטוח השייכים למוסד ובין דמי הביטוח הבריאות, יש השפעה לא קטנה של חלוקה "לא נכונה" לפי ענפי המוסד - יש לחלק את שיפוי האוצר [לפי סעיף 32 (א)] (לפי התעריפים השונים לפי ענף).
- 24.2.1.3 ובעקבות החלוקות "הנכונות" האלו, (גם של דמי הביטוח השייכים למוסד מהציבור, וגם של השיפוי מן האוצר), יש השפעה לא קטנה על השתתפות האוצר לענפי המוסד (בגלל המשקלים השונים להשתתפות לפי ענף [לפי סעיף 32 (א)]). (כסף "ריאלי".)
- 24.2.2 ההפרדה של שיפוי האוצר גם תבליט ותגדיל את סה"כ השתתפות האוצר במימון המוסד, ובפרט לפי ענפי הביטוח השונים. לכן, הכנתי את לוח 00.2007. (בלית מספרים מדויקים, הנני מציג הערכה גסה.)
- 24.2.2.1 בלוח ניתן לראות את השלכת ההפרדה: העברה של "שיפוי" מדמי הביטוח, (לפי ההגדרה הישנה), ל"השתתפות האוצר". ראו בפרט ענפים ספציפיים – לדוגמה פש"ר ואבטלה. שינוי גדול! וזה רק לשנת 2007. ניתן לשאול: כמה הייתה השתתפות האוצר בעבר? כמה מיתרת נכסי הענף בא מהשתתפות האוצר? כמה מתאים להגיד - "שילמתי עבור הביטוח כל חי ומגיע לי".
- 24.3 **תשלומי תגמולים** - יש אפשרות של חלוקה "לא נכונה" לגורמי חוץ. (ראו נספח מס' I. לדו"ח לשנת 2006.) (כסף "ריאלי".)
- 24.4 **ההוצאות המנהליות** - ניתן לחלק את ההוצאות המנהליות של המוסד לשני סוגים: ההוצאות הקשורות "לגבייה" וההוצאות האחרות, "ללא גבייה". לכל סוג נפרד, יש לחלק את ההוצאות לענפי ביטוח של המוסד (ולגו"ח המתאימים). כפי שמתואר בסעיף 9.4, מקובל בלשכת האקטואר להעמיס את ההוצאות "ללא גבייה" על התחייבויות המוסד. ההוצאות "לגבייה" לא מופיעות באופן ישיר בדו"ח האקטואר (אבל ברור שנמצאות בתוך הניתוח שבדו"ח). כמו בחלוקות המוזכרות לעיל, גם כאן יש השפעה לא קטנה של חלוקה "לא נכונה" לענפים/גו"ח (כסף "ריאלי" בגלל גו"ח), ו"לגבייה"/"ללא גבייה", (בגלל השפעת ההעמסה על ההתחייבויות.)
- 24.4.1 מידי שנה, לשכת האקטואר מקבלת מידע לגבי ההוצאות האלו, ומתרגמת אותו לצורה שימושית לחישובים. סה"כ ההוצאות אמור להיות עובדה ומדובר רק בחלוקת המידע. למרות שבדרך כלל, לשכת האקטואר אינו מטפלת בהוצאות לגבייה, בגלל השינוי לגבי משרד הבריאות, השנה הסתכלתי (ראו סעיף 23.1.2.)
- 24.4.2 הטבלה הבאה מתארת את ההוצאות המנהליות, באחוזים של התשלומים של הענף עבור הוצאות ללא גבייה, ובאחוזים של דמי ביטוח מהציבור עבור הוצאות לגבייה. בגלל ההוספה של רשימה זו בדוחות הכספיים, הנני מוסיף הערכה, (מאוד גסה), עבור גורמי חוץ.

הענף ותשלומי הענף ⁷ במיליארדי ש"ח	הוצאות ללא גבייה באחוזי תשלומים	דמי ביטוח מהציבור במיליארדי ש"ח	הוצאות לגבייה באחוזי גבייה מהציבור (בריאות ישן) ⁸	הוצאות לגבייה באחוזי גבייה מהציבור (בריאות חדש) ⁹
זקנה ושאיירים 13.9	0.60%	11.1	0.77%	1.00%
סיעוד 3.0	1.25%	0.4	0.84%	1.09%
נכות כללית 7.5	2.78%	4.0	0.77%	1.00%
נפגעי עבודה 2.7	5.10%	1.5	0.72%	0.94%
אמהות 3.3	1.01%	1.7	0.82%	1.07%
ילדים 4.8	0.51%	5.2	0.76%	0.98%
אבטלה 1.7	3.06%	0.3	0.30%	0.39%
פש"ר 0.2	2.15%	0.0	0.50%	0.65%
הענקות מטעמי צדק 0.0	0.00%	0.0	0.00%	0.00%
ביטוח תאונות 0.0	0.13%	0.2	1.06%	1.38%
משרד הבריאות	¹⁰ 0.15%	¹¹ 13.3	0.78%	0.51%
זו"ש 3.5	0.88%			
ילדים 0.2	1.13%			
נכות כללית 0.4	3.00%			
אסירי ציון 0.0	1.72%			
בש"ם – מילואים 0.8	2.76%			
ניידות 0.7	2.51%			
הבטחת הכנסה 2.4	5.13%			
מזונות 0.2	5.71%			
איבה 0.4	7.64%			
אחרים 0.0	0.33%			

24.4.3 כמה הערות על תוצאות הטבלה :

24.4.3.1 לגבי הוצאות גבייה:

24.4.3.1.1 מבוסס על האחוזים שהמוסד משלם עבור גביית דמי ביטוח מהציבור בענפי המוסד, (ברובם, קרוב לאחוז של הגבייה), והאחוז שמשרד הבריאות ישלם, (רק כ- 0.5% של הגבייה), ברור שיהיה סבסוד (לא קטן!) למשרד הבריאות לפי החוק החדש (ראו סעיף 23.1.2, ונספח מס' I. לדו"ח לשנת 2006).

24.4.3.1.2 לכאורה, מבוסס על האחוזים שהמוסד שילם עבור גביית דמי ביטוח מהציבור בענפי המוסד, (ברובם, קרוב 0.8% של הגבייה), ושמוסד הבריאות שילם אחוז דומה, בעבר, משרד הבריאות שילם עבור עלות הפעולות של המוסד והמוסד לא נתן הנחה. (בע"ה, בכונתי לעיין בחישובים ביותר עומק.)

24.4.3.2 לגבי הוצאות ללא גבייה:

24.4.3.2.1 מבוסס על האחוזים של הענפים הכבדים, לכאורה, ענפי האוצר משלמים יותר מענפי המוסד. (ובפרט, ענף הבטחת הכנסה!) (אבל ראו את הסעיפים הבאים, 24.4.4 וכו').

24.4.3.2.2 בהתחשבות שפעולות המנהליות בענף סיעוד דומות לאלו של ענף נכות כללית ונפגעי עבודה, האחוז של 1.25% נראה לכאורה מאוד נמוך! כמו כן, האחוזים של נכות כללית ונפגעי עבודה גם נמוכים. (אבל ראו את הסעיפים הבאים, 24.4.4 וכו').

24.4.4 לפי מדיניות המוסד, אגף התקציבים דווח רק על חלק מן ההוצאות המנהליות ללשכה האקטואר. (אלו הנמצאות ברשימות ב' ו ג' המצורפות לדוחות הכספיים.) יש עוד הוצאות "מנהליות" שהמוסד כולל אותם בתוך "גמלאות ותשלומים אחרים" (ראו באור 20 לדוחות הכספיים) ולשכת האקטואר לא קיבל דווח לגבם.

24.4.5 הנני מציג את ההשפעה של הכללת ההוצאות המנהליות הלא מדווחות האלו. (ראו תרשים 3.) כמובן, יש השפעה יחסית קטנה על הסעיף של "תשלומים" והשפעה יותר גדולה על התחייבויות. הייתי מוסיף, שאין שינוי גדול בתמונה הכוללת של מצב הכספי של המוסד. יותר מעניין השינויים בעלות ההוצאות לפי ענפים (באחוזים של תשלומי הענף.) יש קפיצה בענף סיעוד ובענף נפגעי עבודה. וכשמעיינים בעלות ההוצאות לפי חלק המוסד וחלק האוצר בענף סיעוד, התמונה תהיה יותר מורכבת. יש שתי מסקנות :

24.4.5.1 ההוצאות המדווחות בסיעוד הנם כ- 40 מיליון ש"ח, וההוצאות ה"לא מדווחות" הנם פי שתיים.

24.4.5.2 חלוקת ההוצאות בין המוסד והאוצר אינה בהתאמה ליחס של התשלומים בין המוסד והאוצר – ההוצאות הנם כ- 110 מיליון ש"ח על חשבון המוסד, וכ- 10 מיליון ש"ח על חשבון האוצר.

⁷ ללא הוצאות מנהליות רגילות

⁸ לפני הפעלת החוק החדש. (ראו סעיף 23.1.2)

⁹ בהתחשבות בהפעלת העתידי של החוק החדש. (ראו סעיף 23.1.2)

¹⁰ באחוז מגביית דמי ביטוח בריאות, הכולל דמי ביטוח מהציבור, ומגמלאות המוסד, ולפי סעיף 237.

¹¹ כולל דמי ביטוח מהציבור, ומגמלאות המוסד, ולפי סעיף 237.

- 24.4.6 כמו כן, יש השפעה שהוצאות המנהליות "לגבייה" חלות רק על דמי ביטוח מהציבור, ולא על כספים המקובלים מן האוצר.
- 24.4.6.1 קל מאוד לשכוח שיש הוצאות גביה אצל "מס הכנסה". נשאלות השאלות: איפה יותר טוב/יעיל לגבות? האם יש לייחס לשקיפות של מקורות מימון? האם יש לשקול שיש סבסוד צולב יותר גדול דרך "מס הכנסה" (העשירים משלמים יותר)? האם יש לשקול את עצמאות המוסד?

24.5 ריבית מהשקעות המוסד - לפי ענפים.

- 24.5.1 לפי סעיף 28 וסעיף 33 של החוק מימון של הגרעון השוטף בענף אבטלה מכספי השתתפות האוצר בענף ילדים אמור להיות חודשי. כתוצאה, לא אמור להיות ריבית (חיובית או שלילית) לענף אבטלה. לכאורה, מרשימה א' החלוקה אינה ככה. יש ריבית שלילית של כ-31 מיליון ₪ באבטלה. לכאורה, ההתחשבות בין הענפים היא כאילו כל ההעברה הייתה בסוף השנה במקום כל חודש לפי חדשו.
- 24.5.2 ברור שסה"כ הריבית שנתקבלה הוא נתון/עובדה וברשימות יש רק חלוקה של הריבית לענפים. לכאורה, ה"זכאים לגמלה" לא נלקחו בחשבון בחלוקת ריבית. לפי רשימה ג', הריבית בענף פש"ר הסתכמה בכ-39 מיליון ₪. (ויש כ-800 מיליון ₪ ביתרת נכסי הענף.) אבל כבר מספר שנים יש קרוב למיליארד ₪ ב"זכאים לגמלה" של הענף. (והכסף לא יצא בתחילת כל שנה ולא הייתה פעולה חשבונאית בסוף השנה להקים התחייבות דומה.) בחישוב גס, בשיעור ריבית של כ-5% לשנה, יש כ-50 מיליון ₪ נוספים לזקוף לזכות ענף פש"ר עבור כל שנה. וככה החשבונאות כבר כמה שנים. בדרך זאת, מעל רבע מיליארד ₪ הועבר לענפים אחרים. (אני מנחש, לענפים עם יתרת נכסים גדול, ז"א זו"ש וילדים.) כמו כן, ריבית עבור ענפים עם "זכאים לגמלה" יחסית גבוהים [נכות כללית, ונפגעי עבודה] ושא לא משלמים את כל כספי "זכאים לגמלה" מהר, מעבירים ריבית לענפים ה"עשירים".

- 24.5.3 כמו כן לגבי קרנות הנשמרות בלי להוציאם – הקרן המיוחדת של סיעוד (כ-200 מיליון ₪) שנשמרת כבר כמה שנים בלי הזזה. בחישוב גס, בשיעור ריבית של כ-5% לשנה, יש כ-10 מיליון ₪ נוספים לזקוף לזכות ענף סיעוד לכל שנה. (זה בענף שכמעט אין לה כסף בקופה.)

- 24.5.4 לגבי העברות לפי סעיף 28, זאת הפעם הראשונה שההעברה הייתה במשך השנה, (לא בתחילתה ולא בסופה). נשאלות השאלות: כמה ריבית להתייחס לענף המקבל וכמה ריבית להתייחס לענף התורם? באיזה שיעור ריבית להשתמש?

- 24.5.5 וכל זה בגלל המדיניות החשבונאית של רידית ה"זכאים לגמלה" והקרנות המיוחדות בשנת רשימת הפעולה מיתרת נכסי הענף. (ראו נספח מס' IV. לדו"ח לשנת 2000.)

- 24.5.6 ונשאלות השאלות: מה שיעור הריבית בהתחשבות בין הענפים? ז"א, איזה נכסים הועברו מענף לענף? לפי שיטת ה-FIFO, LIFO...? אין כסף צבוע במוסד. יותר פשוט להודות שיש סבסוד צולב בין הענפים וכו'. (ראו נספח מס' III. לדו"ח לשנת 2000.)

- 24.6 חלוקת זפע"ג נעשה לפי חלוקת ההוצאות המנהליות של היום. ברור שהתפלגות פעולת הענפים הייתה שונה במשך השנים. לדוגמא, בכלל לא היו כל הענפים בכל היסטורית המוסד. ולכן, נשאלות השאלות: ידוע שיש סבסוד צולב בין הענפים, אבל כמה להתייחס אליו? על כמה לדווח? האם בכלל (!?) ההתייחסות שייכת גם לגבי חלוקת התשלומים השוטפים לגמלאים, (בתוך ההוצאות המנהליות המדווחות, [כסף "ריאלי" לגבי גו"ח], ורק חשבונאות לגבי ענפי המוסד) וגם לגבי חלוקת ההתחייבויות העתידיות ברשימה א'?

24.7 פעולות חשבונאיות ע"פ חוק -

- 24.7.1 שינוי בהוצאות המנהליות שניתן לייחס לגורמי חוץ לפי חוק הבריאות. (ראו נספח מס' I. לדו"ח לשנת 2006.)

- 24.7.2 ההקטנה בהכנסות המוסד מהקצבות אוצר המדינה המקושרות לדמי ביטוח, וההגדלה בהכנסות המוסד לפי סעיף 328 לחוק. קיטון של כ-100 מיליון ₪, מכל דמי ביטוח (איך החלוקה?), והעברתם, על סמך סעיף 328, לענפים מיוחדים (איך החלוקה?) אין שיכוב בכל הענפים! [לדוגמא, ילדים, אימהות וכו'] (ראו נספח מס' I. לדו"ח לשנת 2006.)

ברור מהמתואר לעיל: לא רק שכל הפעולות האלו לא מקלות את הניתוח בדו"ח האקטואר, אלא שגם יכול להיות השלכות של כסף "ריאלי" בהתחשבויות עם גורמי חוץ.

המוסד לביטוח לאומי לשכת האקטואר

הדו"ח השנתי של האקטואר לשנת 2007

25. זכויות פנסיה של עובדי וגמלאי המוסד (זפע"ג להלן)

- 25.1 בעבר (עד וכולל שנת 1999), אגף החשב הכללי של משרד האוצר (האוצר להלן) עשה את החישובים ("פרו בונו ובלי שום אחריות") עבור המוסד. מדיניות המוסד הייתה לכלול את המספר שסופק ע"י האוצר (בלי בדיקות ושינויים) בביאורים למאזן המוסד. משנת 1998 ההתחייבות עבור זפע"ג מופיעה בתוך המאזן.
- 25.2 עקרונית, אופן החישוב של זפע"ג ליום 31.12.2007 (השיטה האקטוארית), היה עקבי לאופן החישוב של זפע"ג בעבר. המשכתי להשתמש במערכת החדשה של האוצר שמשמשים בה כבר כמה שנים. למיטב ידיעתי ולהערכתי, המערכת נבדקה ע"י אקטוארים עבור החשב הכללי וניתן להסתמך עליה, (למרות שכבר ידוע שיהיו בה שיפורים עתידיים). עכשיו, ההתחייבות מחושבת לא כסיומם ההיוונים המחושבים "זה אחר זה" (SERIATIM) עבור כל מבוטח, אלא בשיטה דומה לזו שקיימת בכמה קרנות הביטוח, המבוססת על הנתונים המקובצים, דרך שימוש בטבלאות קומוטציה ובנוסחאות האקטואריות המתאימות. כמו כן, המערכת החדשה נותנת "תזרים" של תשלומים עתידיים (לפי הפרמטרים המבוקשים). בהתאם לשיטת החשב הכללי עבור כל עובדי המדינה, השתמשתי בפרמטרים הנמצאים במערכת ומתאימים לעובדי המדינה, כפי שמתואר בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל ל- 2006 ו-2007. (הבסיס מתואר להלן).
- 25.3 ההתחייבויות מחושבות בשיטת התחייבויות שנצברו (ACCRUED LIABILITIES) עד למועד הדו"ח הכספי ובהתאם להנחות ולנתונים המובאים להלן.
- כדאי להדגיש שמדיניות החשבונאית של המוסד לגבי ההתחייבות לזפע"ג היא כשל גוף עסקי רגיל- ההתחייבות כוללת התחייבות גם עבור פעילים ולא רק עבור מקבלי גמלאות (מדיניות המוסד לגבי חישוב קרנות הביטוח היא להתחשב רק במקבלי קצבאות, כמתואר לעיל).
- 25.4 נעשו בדיקות של הנתונים שקבלתי מן האוצר על ידי השוואתם לבסיס הנתונים הנמצאים במחלקות שכן וכוה אדם. (הבדיקה נעשתה על ידי עובדי אותם המחלקות). קבלתי אישורה של מחלקת שכן על כך שקבצי האוצר הנם תקינים לשימוש עם השינויים המפורטים על ידם. בהתחשב בכך שהחלק התחייבויות זפע"ג מסה"כ התחייבויות המוסד הוא יחסית זעיר אפשר להשלים עם אי-דיוקים מסוימים, אך לדעתי, יש לעשות בדיקות יותר מורחבות לגבי הקבצים.
- 25.5 ההתחייבויות חושבו עבור אוכלוסיות המוסד הנ"ל:
- 25.5.1 עובדים פעילים: "קבועים" בפנסיה תקציבית (כל ההתחייבויות המפורטות להלן); ו"ארעיים" - אלו ש"אינם בפנסיה תקציבית" (רק החלק הממומן באופן "תקציבי" - [חלק הפיצויים שאינו בקרנות פנסיה ו/או בחברות ביטוח וכו']):
- 25.5.2 עובדים שפרשו, עקב הגיעם לגיל פרישה או עקב נכות ("גמלאים");
- 25.5.3 שאיריו של עובד/גמלאי.
- 25.6 זכויות מיוחדות (בנוסף לרגילות בפרישה) הכלולות בחישובים ושאינן כלולות בחישובים:
- 25.6.1 פדיונות ימי מחלה כלולים;
- 25.6.2 2.33% פיצויים עבור ארעיים כלולים,
- 25.6.3 ימי חופשה: החישוב נעשה ע"י "מחלקת השכר" של המוסד ולא ע"י לשכת האקטואר, ולכן לא כלולים בחישובים להלן.
- 25.7 בסיסים טכניים ואקטואריים:
- 25.7.1 שיעור הריבית על השקעות המוסד ושיעור הגידול הריאלי בשכר עובד ובפנסיה גמלאי.
- מערכת החישובים של זפע"ג שונה מזו של קרנות הביטוח. בעוד שבחישוב הקרנות השתמשתי בשיעור היוון נטו של 5% או 3% לשנה (כמתואר לעיל בסעיף 8), במערכת של חישוב זפע"ג הגורמים הנם נפרדים לחלוטין.
- 25.7.1.1 אין השקעה מיוחדת המיועדת לכסות התחייבות הזפע"ג. יש רק סל של כל השקעות המוסד. על סמך ניסיון העבר והנחות לגבי העתיד, לדעתי ניתן להשתמש בשיעור ריבית על השקעות המוסד של כ- 5% לשנה, לטווח תחזית של היווני המוסד. השיעור הזה מתאים לכל חישובי ההתחייבויות העתידיות של המוסד.
- 25.7.1.2 שיעור גידול ריאלי בשכר עובד / פנסיה גמלאי: מבוסס על הנתונים שנבדקו באוצר לגבי שיעור גידול ריאלי בשכר עובד, השתמשתי בגורמים של האוצר (המתאימים לכל עובדי מדינה) - גידול ריאלי בשכר העובד לפי מין/גיל (בעבר, של 3% לשנה). בשביל הגידול הריאלי בפנסיה גמלאי (שבעבר הקרוב, היה 1.45% לשנה, ומשנת 2000 עד שנת 2003, היה 0.5% לשנה), השתמשתי 0% לשנה. (ראו להלן).
- 25.7.2 לוחות גריעה. (לוחות תמותה לפעילים/פנסיונרים, לוחות לנכים, שיעורי נישואין)
- למטרת חישובי התחייבויות, השתמשתי בלוחות גריעה לפי מספרי האוצר המופיעים בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל ליום 31.12.2006, כולל עדכון לוח התמותה לשנת 2007.
- 25.7.3 עזיבות לפני פרישה: מחוסר המידע המיועד לעובדי המוסד, השתמשתי בהערכות האוצר לגבי כלל עובדי מדינה, ששם פיתחו טבלה חדשה לפי מין/גיל.
- 25.8 השינויים המהותיים בחישוב זפע"ג ליום 31.12.2007, השונים מהשינויים שבוצעו בחישוב זפע"ג לשנים הקודמות, הנם בגלל ההסכם שנחתם ביום 17.04.2008 בין המוסד לבין ההסתדרות הכללית החדשה, אשר חל על עובדי/גמלאי המוסד. מכיני הדוחות הכספיים החליטו לכלול את תנאי ההסכם בדוחות לסוף שנת 2007. לפי ההסכם, שר האוצר הודיע כי בכונתו להביא לאישור הממשלה, בתקופה הקרובה, הצעת חוק לתיקון חוק שירות המדינה (גמלאות), אשר תכלול את שני הסעיפים המהותיים ששייכים לחישובי הזפע"ג:

- 25.8.1 פיצוי בגלל השחיקה בקצבאות בגין התקופה מיום 1.1.2000 – 31.12.2007,
- 25.8.2 והצמדת הקצבאות למדד המחירים לצרכן אחרי התחלת הגמלא בגמלא במקום הצמדה לשכר פעיל. בעבר, הפרמטר הזה היה בגובה של גידול שנתי של 1.45% לשנה. אין שינויים מהותיים אחרים.
- 25.9. ההתחייבות הברוטו ליום 31.12.2007 במיליוני ₪.

פנסיונרים	פעילים	סה"כ התחייבויות
929	1,328	2,257
השפעת השינויים בהסכם של 17.04.2008		
העברה מהצמדה לשכר של פעיל להצמדה למדד		
-13%	ראו תרשים 7.	
תוספת לגמלאים עבור הפיצוי בגלל השחיקה בקצבאות		
9%		

- 25.10.1 לפי המדיניות החשבונאית של המוסד, משנת 1998 מציג המוסד בדוחות הכספיים שלו את התחייבות הנטו עבור זפע"ג במאזן המוסד (ולא רק בביאור, כבעבר). (ההתחייבות הברוטו תוצג ב"פסיב" וחלק האוצר יוצג ב"אקטיב").
- 25.10.2 בשביל חלוקת ההתחייבות המצטברת בין משרד האוצר לבין המוסד, היה נכון לחייב את האוצר כל שנה לא רק בחובות לפי שיטה של "התחשבנות של תשלומים מזומנים" (רק בהוצאות שוטפות של פנסיה) אלא גם בשינוי בהתחייבויות עבור זכויות עתידיות הנצברות. המדיניות של היום היא לא כזאת.
- 25.10.3 בינתיים, למטרת ההצגה בדו"ח הכספי, לא תהיה טעות מהותית אם נחלק את ההתחייבות הברוטו לפי החלקים של השתתפות בהוצאות של המוסד ושל האוצר.
- בגלל השיטה של פיצול הוצאות מנהליות, (ראו לעיל, סעיפים 9 ו 10), חלק האוצר משתנה לפי השיטה בה אנחנו משתמשים. כדאי ליישם שיטת התחשבנות לפי כללים חשבונאיים מקובלים ומתאימים.

25.11. הוצאות מנהליות – לא הוספתי שום הוצאות מנהליות עבור זפע"ג כי הן כלולות בחישובי קרנות הביטוח.

25.12. אין זכאים לגמלה ואין מקרים של זכאים שטרם דווחו.

25.13. הערות כלליות :

- 25.13.1 בשנים האחרונות היו שינויים מהותיים בענף הפנסיה של מדינת ישראל: ובינם, הפסקת כניסת עמיתים חדשים לקרנות הוותיקות, הלאמת הקרנות הוותיקות ולקידוח האחריות על הגירעונות ע"י המדינה (קרי משלמי המיסים), העברת המערכת משיטה של קרן מוגדרת זכויות (DEFINED BENEFIT) למערכת הפועלת עקרונית לפי השיטה של קרן מוגדרת הפקדות/"קרן מוגדרת תשואה" (DEFINED CONTRIBUTIONS).
- 25.13.2 שיקול לא מבוטל בהעברה היה חוסר מימון להטבות/לזכויות. (ולא נדבר על הטבות המיוחדות/החריגות). חשוב לזכור ששיטת הפנסיה התקציבית, הזפע"ג, היא מסוג של הגדרת זכויות, והזכויות הן מופלגות יותר משל הקרנות הוותיקות. בלי להיכנס לפרטים המורכבים, יש לציין שקיימת הצמדה של פנסיה גמלאי (שפרש בדרגה מסוימת לאחר שקיבל, כפי שהיה מקובל, דרגות פרישה), לשכר של פעיל בדרגה של הגמלאי. ז"א, יש הצמדה לשכר (אומנם, לא לשכר הממוצע במשק) ולא "רק" למדד.
- 25.13.3 גם חברות פנסיה התקציבית של המוסד סגורה. וניתן לשאול האם תהיה הלאמה של ההתחייבויות (קרי גירעונות – הרי אפילו עם יש נכסים [במוסד], יש גרעון). כבר שאלתי בעבר האם "יש צבע לכספי המוסד"? האם יש נכס מיועד להתחייבות זפע"ג? (ראו בנספח מס' IV. לדו"ח לשנת 2000).
- 25.13.4 לאחרונה מעודדים עובדי המדינה ובינם עובדי המוסד, לפרוש לפנסיה מוקדמת על ידי תוספות של הטבות נוספות בפרישה. ברור שיש עלות לתוספות האלו, והיא לא תוכננה מראש. לכן לא הייתי מתפלל עם המספרים של התחייבויות זפע"ג של השנים הבאות ישתנו.
- 25.13.5 הדור הבא של משלמי מיסים (כולל "דמי ביטוח" של המוסד) ישלם את העלות.

25.14. כדאי להזכיר שתי הערות מדווחות הכספיים של ממשלת ישראל ליום 31.12.2006 שמתאימות גם למוסד :

25.14.1 הצורך בהנחות:

ההתחייבויות המדויקות של המוסד לקצבה ייודעו רק במועד פטירת העובד והגמלאי המבוטחים האחרונים. עד אז, ניתן רק להעריך את ההתחייבויות באמצעות הנחות יסוד לגבי אירועים עתידיים שאינם וודאיים והמשפיעים על רמת הקצבאות שישלמו, מועד תחילת התשלום של כל קצבה עתידית ואורך תקופת התשלום של כל קצבה. מן הראוי לבחון ולעדכן את הנחות היסוד מזמן לזמן על בסיס נתונים עדכניים.

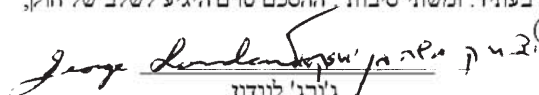
25.14.2 סבירות הערכה:

היקף התחייבויות המוסד לקצבה ולזכויות אחרות בעד כלל עובדיו וגמלאיו, כפי שמוצג, משקף הערכה סבירה של ההתחייבויות, בהתחשב, בין השאר, במגבלות הנוגעות לטיב הנתונים הזמינים בעת עריכת החישוב, ולמגבלות בקשר עם בחינה של חלק מההנחות שבבסיס החישוב.

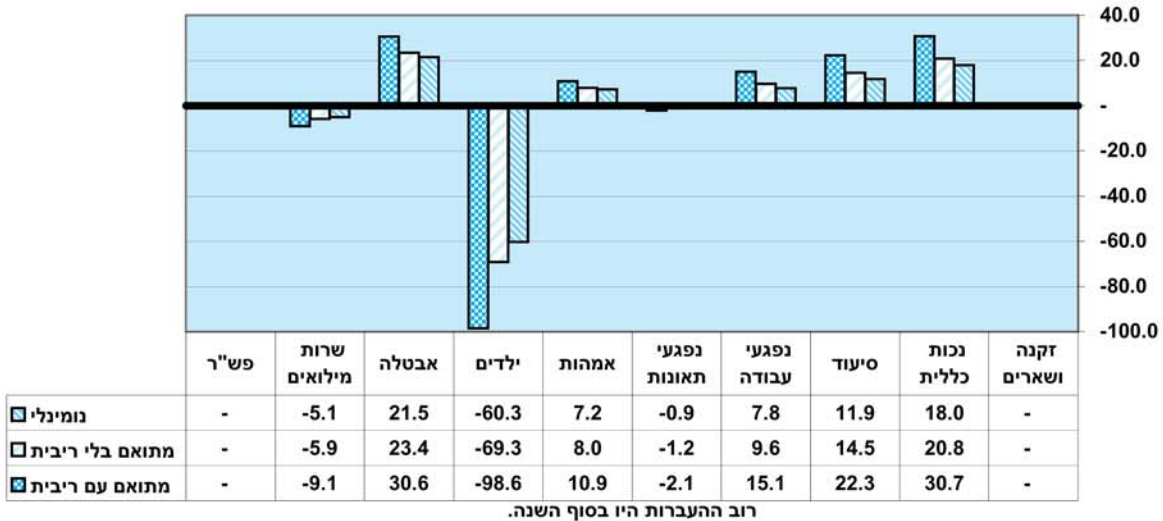
25.15. עם כל האזהרות האלו, בדומה לשנה שעברה, הנני מציג בתרשימים 4-7, את השפעת השינויים על התזרים המזומנים הצפויים לזפע"ג בעתיד. ברור שבפועל התוצאה תהיה שונה, אבל התרשימים נותנים המחשה :

- 25.15.1 בתרשים 4. התשלומים הנוספים של הפיצוי בגלל השחיקה בקצבאות בתקופה בשנים 2001-2007, לגמלאים קיימים
- 25.15.2 בתרשים 5. השינוי בתשלומים, בגלל הפיצוי והשינוי בבסיס ההצמדה, לכל אוכלוסית הגמלאים
- 25.15.3 בתרשים 6. השינוי בתשלומים, בגלל הפיצוי והשינוי בבסיס ההצמדה, לאוכלוסיה של גמלאים בגיל +90. (יש להם עליה בקצבאות).
- 25.15.4 בתרשים 7. תזרימי התשלומים הצפויים לפעילים, לפי שתי השיטות של הצמדה, והשינוי ביניהם

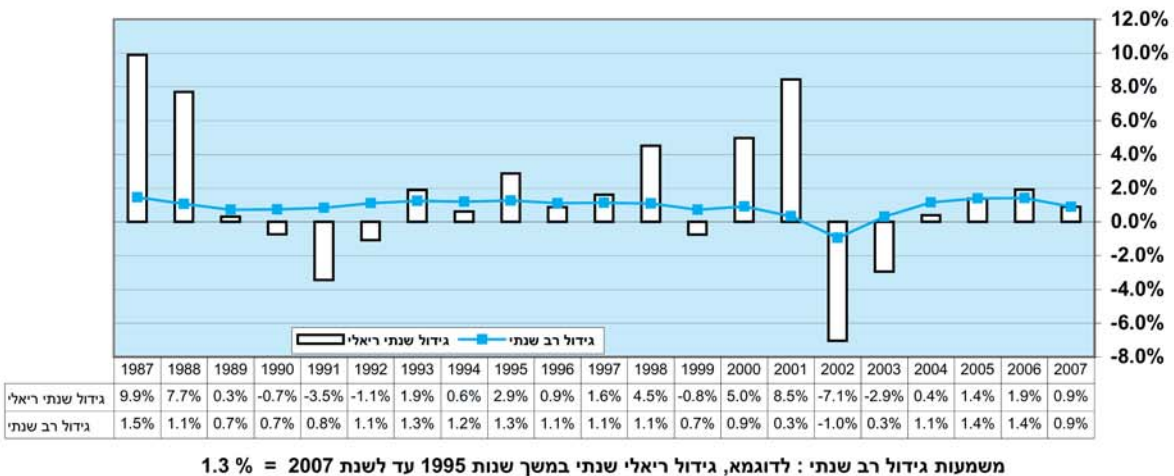
25.16. כסיכום, יש לי ספק לא קטן שהתחזיות האלו יתמשו, שההסכם לא ישתנה בעתיד. ומשתי סיבות: ההסכם טרם היגיע לשלב של חוק, ותקופת ההסכם היא עד 31.12.2009. (ולכן, פתוח לדיונים בעתיד הקרוב).

ג'ורג' לונדון
אקטואר המוסד לביטוח לאומי

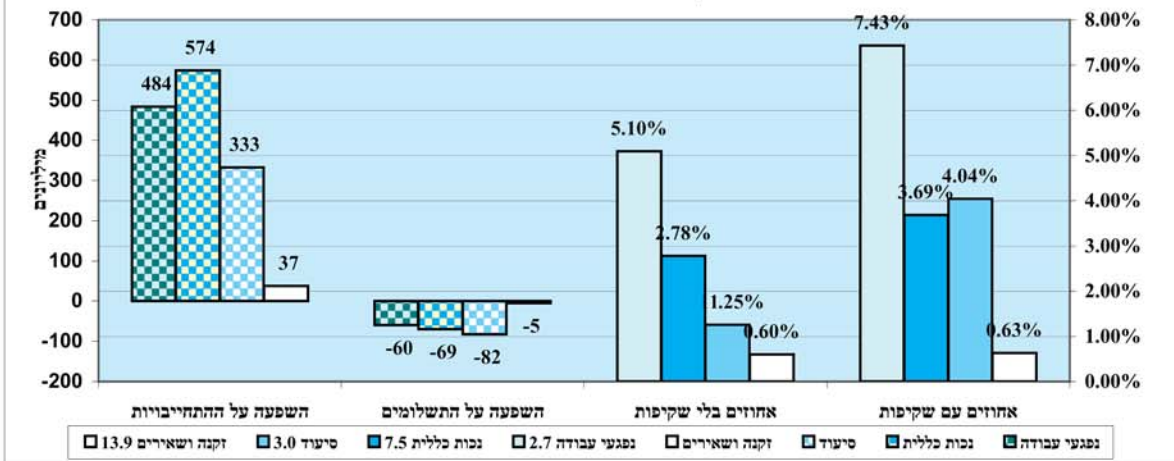
תרשים 1. סה"כ העברות בין הענפים, משנת 1992 עד שנת הדו"ח, במיליארדי ₪.

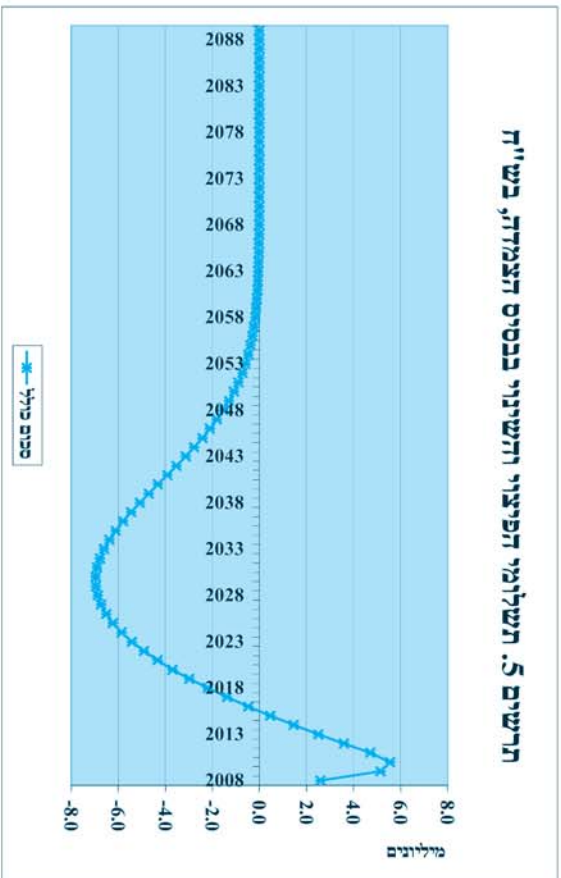
תרשים 2. גידול ריאלי בקצבת זקנה עד לשנת 2007

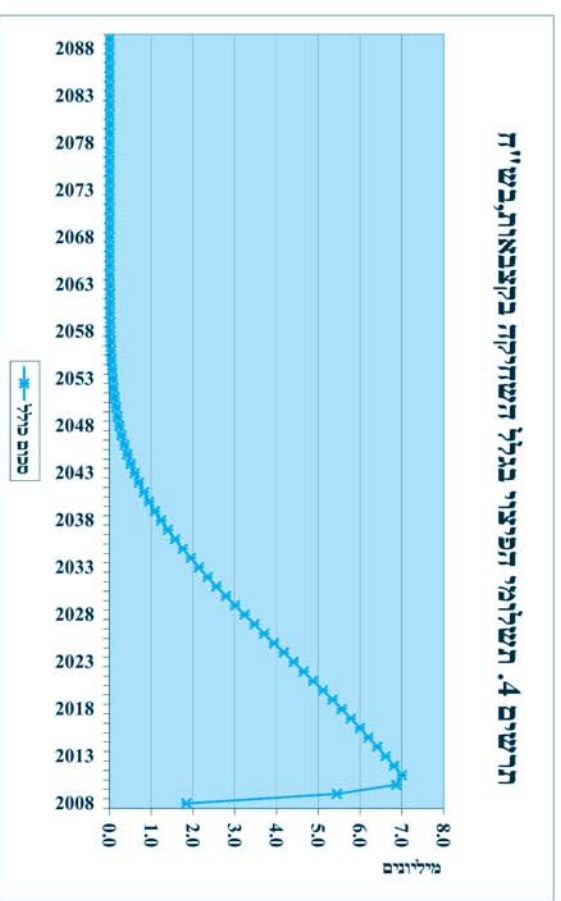
תרשים 3. אחוזי הוצאות מנהליות (ללא גביה), (מתשלומים בענפי ביטוח במיליארדי ₪) והשפעת השקיפות על התשלומים ועל ההתחייבויות

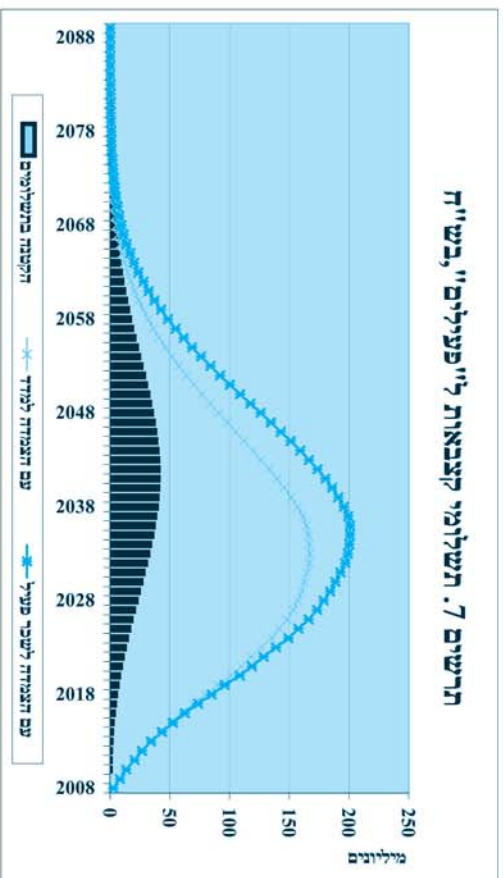
תרשים 5. תשלומי הפיצוי והשינוי בכסים הצמודה, בש"ח

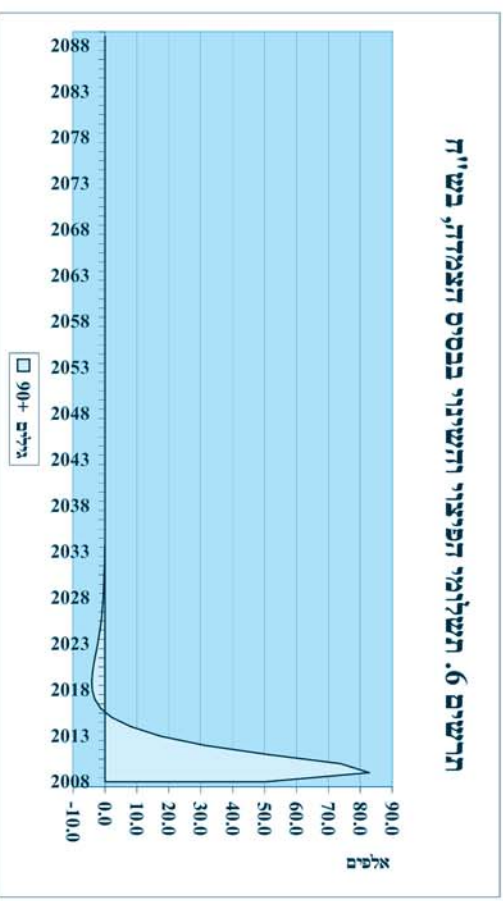
תרשים 4. תשלומי הפיצוי בגלל השחיקה בקצבאות, בש"ח

תרשים 7. תשלומי קצבאות ל"פעילים", בש"ח

תרשים 6. תשלומי הפיצוי והשינוי בכסים הצמודה, בש"ח

סעיף 10: ריק חלק מול"ל, נכרת כלילית : לפני דוחות כספיים

המכונים באלפי הונגריזלי

לוח מס' 0

התפתחות ענף הביטוח : סה"כ הענפים

שנת כספים	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
הונפים לסוף השנה:										
א. יתרת נכסי הענף	79,888,204	81,928,401	89,223,852	82,517,620	91,018,592	96,164,397	105,098,147	111,804,568	111,804,568	121,792,330
ב. קרן הביטוח=התחייבויות כלפי מקבלי גמלאות בפועל	148,015,200	148,101,100	208,219,100	222,433,400	226,224,100	193,353,900	199,956,600	205,493,000	211,743,400	228,211,300
ג. גרעון אקטוארי=קרן הביטוח בריבוי יתרת נכסי הענף	54,615,922	68,172,699	125,701,480	133,209,548	133,209,548	102,335,308	103,792,203	100,394,853	99,938,832	106,418,970
ד. כריטי אקטוארי=יתרת נכסי הענף ביחס לקרן הביטוח	54%	49%	42%	40%	40%	47%	48%	51%	53%	53%

בתצבים במישור השנה:

ה. השלוליים (כולל מנהל)	28,771,785	31,174,476	35,298,921	36,003,461	34,781,744	33,621,038	34,100,249	36,158,806	37,515,439
ו. עודף התבוליים (ללא הפישי הנצמד) על התשלומים	1,527,726	1,501,116	642,355	1,386,744	3,086,337	4,769,152	6,426,108	6,582,746	7,850,767
ז. עודף התבוליים על התשלומים ב-% מסה"כ התשלומים	5%	5%	2%	4%	9%	14%	19%	18%	21%
ח. תקבולי דמי ביטוח	17,051,933	20,751,141	22,236,119	23,113,489	22,809,187	23,020,602	24,301,050	25,239,891	26,289,973
ט. תקבולי דמי ביטוח ב-% מסה"כ התשלומים	65%	67%	63%	64%	66%	68%	71%	70%	70%
י. השתתפות תקציב המדינה	7,140,566	7,947,938	9,534,789	9,838,794	10,188,316	10,412,409	11,125,202	11,969,887	13,196,634
יא. השתתפות תקציב המדינה ב-% מסה"כ התשלומים	27%	25%	27%	27%	29%	31%	33%	33%	35%
י"ב. התבוליים מריבית	3,516,524	3,729,402	4,076,672	4,265,760	4,453,971	4,617,107	4,868,608	5,293,002	5,581,047

בתצבים לסוף ובמשך השנה:

י"ג. שיעור הכיסוי הקולט	2.8	2.7	2.6	2.4	2.7	2.9	3.0	3.1	3.2
י"ד. השתתפות תקציב המדינה ב-% מזהמי הביטוח	41.9%	41.8%	38.3%	42.9%	42.6%	44.7%	45.2%	45.8%	47.4%
ט"ו. הפיכה של השטח הריבית המיוחדת	1,054,957	1,118,821	1,171,956	1,223,002	1,279,728	1,336,191	1,385,132	1,460,582	1,587,901
ט"ז. סה"כ השתתפות המדינה ב-% מסה"כ התשלומים	31%	31%	29%	30%	31%	33%	35%	37%	40%
י"ז. העברה בין-ענפית במישור השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0

י"ט. גידולים ריאליים עונתיים של :

יתרת נכסי הענף, כלי השפעה העברה בתעמולה	-0.6%	1.4%	2.6%	-0.7%	1.5%	4.0%	4.4%	6.7%	6.5%
קרן הביטוח	2.1%	10.4%	13.6%	5.3%	0.3%	3.7%	2.2%	0.4%	3.1%
גרעון אקטוארי	6.4%	23.1%	26.5%	9.6%	-0.5%	3.4%	-21.7%	-5.5%	-0.4%
תשלומים	7.5%	4.1%	7.1%	12.0%	-3.5%	-4.0%	-2.9%	0.1%	3.8%
תקבולי דמי ביטוח	3.6%	4.2%	9.8%	6.0%	-1.6%	-2.0%	1.3%	4.2%	1.7%

המכונים באפ"ר שה נומינלי סיינוד : רק חלק מלי"ל, נכרת כללית : לפי דוחות כספיים

לוח מס' 0.2007

מצב ענפי הביטוח לשנת 2007

ענף	הענפות	מטעמי צדק	פשי"ר	אמפלה	יילדים	אמורות	נפגעי עבודה	נכרת כללית	סינוד	זקנה ושארים	סה"כ הענפים
נתונים לסוף השנה:											
א. תורת נכסי הענף	7,852	2,170,335	809,970	-1	57,744,980	305,939	3,805,874	8,792,927	561,357	47,593,097	121,792,330
ב. קרן הביטוח=התחייבויות כלפי מקבלי גמלאות בפועל	0	0	0	0	0	0	21,003,000	63,825,000	9,214,000	134,169,300	228,211,300
ג. גרעון אקטוארי=קרן הביטוח בניכוי תורת נכסי הענף	-7,852	-2,170,335	-809,970	1	-57,744,980	-305,939	-3,805,874	-8,792,927	-561,357	-47,593,097	-106,418,970
ד. כיסי אקטוארי=תורת נכסי הענף ביחס לקרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-18%	-14%	6%	35%	53%

נתונים במיליון דשנה:

ה. השלמים (כולל מנהל)	12,976	17,048	210,441	1,795,289	4,878,790	3,370,425	2,908,503	7,768,073	2,448,512	14,105,382	37,515,439
ו. עזרה המקבילים (ללא ספרשי הצגה) על המשלומים	-661	288,526	-87,411	-1,342,472	13,751,773	-1,230,950	-928,779	-2,490,281	-1,966,947	1,857,969	7,850,767
ז. עזרה המקבילים על המשלומים ב-% מסה"כ המשלומים	-5%	1692%	-42%	-75%	282%	-37%	-32%	-32%	-80%	13%	21%
ח. מקבילי דמי ביטוח	7,887	210,208	83,779	483,527	5,447,144	1,981,855	1,592,840	4,229,111	443,650	11,809,972	26,289,973
ט. מקבילי דמי ביטוח ב-% מסה"כ המשלומים	61%	1233%	40%	27%	112%	59%	54%	18%	84%	70%	70%
י. השתתפות הקצבה המדינה	4,157	0	0	0	151,555	10,570,453	0	562,931	0	1,907,538	13,196,634
יא. השתתפות הקצבה המדינה ב-% מסה"כ המשלומים	32%	0%	0%	0%	4%	7%	0%	7%	0%	14%	35%
יב. המקבילים מורכבים	271	95,366	39,251	-30,710	2,612,966	186,591	424,601	35,507	2,211,139	5,581,047	

נתונים לסוף ובמשך השנה:

יג. שיעור הכיסוי הקופתי	3.2	3.3	0.2	1.1	1.3	0.1	11.6	0.0	3.8	0.6	124.8
י"ד. השתתפות הקצבה המדינה ב-% מדמי הביטוח	50.2%	16.2%	0.0%	13.3%	0.0%	7.6%	194.1%	0.0%	0.0%	52.7%	0.0%
ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת	1,674,314	663,342	10,652	127,380	55,977	1,820	783,890	-9,213	11,775	81	28,610
ט"ז. סה"כ השתתפות המדינה ב-% מסה"כ המשלומים	40%	18%	0%	9%	2%	5%	233%	-1%	6%	33%	168%
י"ח. העברה בין-ענפים בסוף השנה	0	0	0	0	0	0	-11,100,000	0	0	0	0
י"ט. גידולים ריאליים שנחריים של :											
יתרת נכסי הענף, בלי השפעת העברה ביןענפים	5.4%	2.8%	-79.0%	-24.3%	-23.0%	-81.3%	29.3%	-	-3.7%	27.0%	14.6%
קרן הביטוח	4.2%	5.1%	3.6%	3.3%	1.9%	-	-	-	-	-	-
גרעון אקטוארי	3.0%	6.4%	-6.1%	1.4%	-0.1%	-126.4%	1.0%	-	-3.7%	27.0%	14.6%
השלומים	3.2%	1.7%	12.9%	3.9%	0.4%	17.0%	-10.6%	0.2%	34.1%	8.8%	14.6%
מקבילי דמי ביטוח	3.6%	4.2%	4.7%	6.4%	4.3%	6.8%	-1.2%	6.8%	-5.1%	3.6%	7.5%

הסכומים באלפי ש"ח נומינלי

שנת כספים	2007		2006		2005		2004		2003		2002		2001		2000		1999		1998	
	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן	מס' דריש	מס' יישן
א. יתרת נכסי הענף	47,593,097	44,770,492	43,293,524	40,857,227	39,472,246	38,863,894	35,083,720	33,646,009	31,978,003	30,156,985	29,716,572	28,975,772	28,142,300	27,408,000	26,673,000	25,938,000	25,203,000	24,468,000	23,733,000	23,000,000
ב. קרן הביטוח=התחייבויות כלפי מקבלי גמלאות בסופו	134,169,300	123,472,800	121,230,900	120,516,900	117,808,000	117,808,000	131,808,900	125,130,200	93,060,000	85,142,300	77,166,500	70,123,791	61,081,997	54,985,315	48,885,315	42,785,315	36,685,315	30,585,315	24,485,315	18,385,315
ג. מיעוט אקטוארי-קידן הביטוח בניכוי יתרת נכסי הענף	86,576,203	78,702,308	77,937,376	79,659,673	78,335,754	98,408,554	96,310,806	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191	91,484,191
ד. ניסוי אקטוארי-יתרת נכסי הענף ביחס לקידן הביטוח	35%	36%	36%	34%	29%	29%	27%	27%	34%	35%	34%	32%	34%	35%	34%	32%	34%	35%	34%	32%
ה. תכנונים במישור השנה:																				
ה. תשלומים (כולל מנהל)	14,105,382	13,794,435	13,056,398	12,805,338	12,450,390	12,331,701	12,044,992	10,659,627	9,716,572	8,975,772	8,234,915	7,494,068	6,753,221	6,012,374	5,271,527	4,530,680	3,789,833	3,048,986	2,308,139	1,567,292
ו. עירוף התקבולים (ללא הפרשי הצמדה) על התשלומים	1,857,969	1,405,977	1,321,865	882,929	1,138,770	1,502,752	1,019,430	1,460,915	1,339,605	1,121,151	1,019,430	917,715	816,000	714,300	612,600	510,900	409,200	307,500	205,800	104,100
ז. עירוף התקבולים על התשלומים ב-% מס'ז"כ התשלומים	13%	10%	10%	7%	9%	12%	8%	14%	14%	12%	12%	12%	12%	12%	12%	12%	12%	12%	12%	12%
ח. מקבילי דמי ביטוח	11,809,972	11,270,896	10,723,808	10,193,683	10,110,217	10,302,332	9,936,883	9,269,236	8,344,418	7,610,284	6,875,157	6,140,431	5,405,700	4,670,975	3,936,250	3,201,525	2,466,800	1,732,075	1,000,350	268,625
ט. מקבילי דמי ביטוח ב-% מס'ז"כ התשלומים	84%	82%	82%	80%	81%	84%	82%	87%	86%	85%	86%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%
י. השתתפות הקצבה המדונה	1,907,538	1,736,479	1,606,533	1,507,524	1,525,526	1,691,908	1,464,434	1,273,658	1,260,284	1,140,431	1,027,151	914,300	801,600	688,900	576,200	463,500	350,800	238,100	125,400	12,600
יא. השתתפות הקצבה המדונה ב-% מס'ז"כ התשלומים	14%	13%	12%	12%	12%	14%	12%	12%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%
יב. מקבילים מריבית	2,211,139	2,169,366	2,034,284	1,977,945	1,941,149	1,821,168	1,652,035	1,576,382	1,450,010	1,339,517	1,228,043	1,116,541	1,005,040	893,539	782,038	670,537	559,036	447,535	336,034	224,533
בתוצרם לסוף ובמשך השנה:																				
י"ג. שינוי הכיסוי הקופתי	3.3	3.3	3.3	3.2	3.2	3.1	2.9	3.1	3.2	3.2	3.1	3.2	3.2	3.1	3.2	3.2	3.1	3.2	3.2	3.1

י"ד. השתתפות הקצבה המדונה ב-% מדומי הביטוח	16.2%	15.4%	15.0%	14.8%	15.1%	16.4%	14.7%	13.7%	15.1%	15.0%	15.1%	15.0%	15.1%	15.0%	15.1%	15.0%	15.1%	15.0%	15.1%	15.0%
ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת	663,342	650,810	610,285	593,384	582,345	546,350	495,611	472,915	435,003	401,855	368,700	335,555	302,410	269,265	236,120	202,975	169,830	136,685	103,540	70,395
ט"ז. ש"ח. י"ש השתתפות המדונה ב-% מס'ז"כ התשלומים	18%	17%	17%	16%	17%	18%	16%	16%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%
י"ז. העברה בין-ענפית במשך השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ט. גידולים ריאליים שנתונים של:																				
י"א. יתרת נכסי הענף, כלי השפעת העברה בנתענפת	2.8%	3.5%	3.5%	2.3%	3.5%	4.0%	2.8%	5.2%	4.6%	2.1%	4.6%	2.1%	4.6%	2.1%	4.6%	2.1%	4.6%	2.1%	4.6%	2.1%
י"ב. קרן הביטוח	5.1%	1.9%	-1.8%	1.1%	-11.2%	-3.7%	3.9%	11.5%	7.9%	1.0%	7.9%	1.0%	7.9%	1.0%	7.9%	1.0%	7.9%	1.0%	7.9%	1.0%
י"ג. גרעון אקטוארי	6.4%	1.1%	-4.4%	0.5%	-17.1%	-6.5%	4.3%	14.8%	9.6%	0.4%	9.6%	0.4%	9.6%	0.4%	9.6%	0.4%	9.6%	0.4%	9.6%	0.4%
י"ד. תשלומים	1.7%	3.5%	0.6%	3.3%	0.3%	-3.1%	11.7%	8.5%	2.9%	7.8%	2.9%	7.8%	2.9%	7.8%	2.9%	7.8%	2.9%	7.8%	2.9%	7.8%
י"ה. מקבילי דמי ביטוח	4.2%	2.9%	3.8%	1.2%	-2.5%	-1.9%	6.0%	9.8%	4.2%	3.7%	4.2%	3.7%	4.2%	3.7%	4.2%	3.7%	4.2%	3.7%	4.2%	3.7%

לוחות-נעמוד 3

ד"ח האקטואר

רק תלק מיל"ל

המכונים באלפי עם נונינלי

2 לוח מס' 2

התפתחות ענף הביטוח : סייער

שנת כספים	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
המונים לסוף השנה:									
א. יתרת נכסי הענף	8,246,948	7,523,711	6,615,195	5,711,597	4,216,947	2,826,294	1,383,118	-311,345	561,357
ב. קרן הביטוח=התחבוביות כלפי מקבלי גמולאות בפועל	5,146,000	6,962,000	6,700,900	7,130,400	6,859,700	7,018,200	7,339,700	8,600,400	9,214,000
ג. פרטי אקטוארי=קרן הביטוח בניכוי יתרת נכסי הענף	867,862	-561,711	-1,347,711	1,418,803	2,642,753	2,642,753	5,956,582	8,911,745	8,652,643
ד. פרטי אקטוארי=יתרת נכסי הענף ביחס לקרן הביטוח	140%	108%	122%	80%	61%	40%	19%	-4%	6%
המונים במשך השנה:									
ה. השלומים (כולל מנהל)	1,063,520	1,425,671	1,768,755	1,879,472	1,883,523	1,934,050	2,000,459	2,156,885	2,448,512
ו. עידוף המקבילים (ללא הפרשי הגמדה) על התשלומים	-572,441	-704,190	-1,048,777	-1,191,567	-1,254,323	-1,368,517	-1,500,270	-1,700,597	-1,966,947
ז. עידוף המקבילים על התשלומים ב-% מסה"כ התשלומים	-54%	-49%	-59%	-63%	-67%	-71%	-75%	-79%	-80%
ח. מקבולי דמי ביטוח	273,350	334,681	358,385	372,746	367,943	371,727	390,059	421,407	443,650
ט. הקבולי דמי ביטוח ב-% מסה"כ התשלומים	26%	23%	20%	20%	20%	19%	19%	20%	18%
י. השתכרות הקצב המזדנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0
יא. השתכרות הקצב המזדנה ב-% מסה"כ תשלומים	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
יב. מקבולים מריבית	217,547	386,730	361,536	315,159	257,114	190,684	106,357	31,590	35,507
המונים לסוף ובמשך השנה:									
י"ג. שיעור הכסוי הקופתי	3.8	5.3	3.7	3.0	2.3	1.5	0.7	-0.1	0.2

י"ג. השתכרות הקצב המזדנה ב-% מדרמי הביטוח

ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת

ט"ז. סה"כ השתכרות המזדנה ב-% מסה"כ תשלומים

י"ז. העברה בין-ענפית במשך השנה

י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה

י"ט. גידולים ריאליים שנתונים של :

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
קרן הביטוח	-79.0%	-122.5%	-52.2%	-33.8%	-24.7%	-18.9%	-13.3%	-8.8%	-7.3%
קרן הביטוח	3.6%	17.3%	2.1%	1.1%	-1.9%	-0.1%	7.0%	18.1%	13.1%
גידול אקטוארי	-6.1%	49.8%	38.8%	56.7%	89.8%	145.45%	-106.3%	-76.1%	-367.2%
תשלומים	12.9%	5.6%	2.1%	3.1%	-0.5%	0.5%	22.7%	16.7%	8.0%
מקבולי דמי ביטוח	4.7%	5.8%	3.6%	1.4%	-1.9%	-1.6%	5.9%	10.4%	4.2%

לפי דוחות כספיים

המכונים באלפי שון נונינלי

3 לוח גסי'

התפתחות ענף הביטוח : נזות כללית

שנת כספים	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
	בסיס הדיש					בסיס יישן				
א. המונים לטווח השנה:	8,792,927	7,237,798	9,711,410	11,795,725	13,690,691	15,777,013	16,545,596	17,595,445	17,988,560	10,022,662
ב. קרן הביטוח=התחייבויות כלפי מקבלי גמלאות בפועל	63,825,000	59,738,000	57,697,100	53,844,200	50,586,300	58,241,700	48,233,000	44,239,900	33,600,000	28,811,300
ג. אצוץ אקטוארי=קרן הביטוח בניכוי יתרת נכסי הענף	55,032,073	52,500,202	47,985,690	42,048,475	36,895,609	42,464,687	31,687,404	26,644,455	15,611,440	18,788,638
ד. כפוי אקטוארי=יתרת נכסי הענף ביחס לקרן הביטוח	14%	12%	17%	22%	27%	27%	34%	40%	54%	35%
נתונים במשך השנה:										
ה. תשלומים (כולל מנהל)	7,768,073	7,436,992	6,970,718	6,577,012	6,547,954	6,198,406	5,340,416	4,611,133	4,061,418	3,591,941
ו. עודף המקבילים (ללא הפרשי הגמדה) על התשלומים	-2,490,281	-2,475,194	-2,235,424	-1,962,722	-2,256,953	-1,684,489	-912,120	-420,684	-210,705	-373,149
ז. עודף המקבילים על התשלומים ב-% מסי'כ התשלומים	-32%	-33%	-32%	-30%	-34%	-27%	-17%	-9%	-5%	-10%
ח. מקבילי דמי ביטוח	4,229,111	3,955,558	3,634,021	3,458,684	3,455,847	3,579,515	3,482,965	3,245,904	2,914,526	2,659,518
ט. הקבולי דמי ביטוח ב-% מסי'כ התשלומים	54%	53%	52%	53%	53%	58%	65%	70%	72%	74%
י. השתמורת הקציה המזינה	562,931	525,231	481,272	456,922	59,316	63,295	66,862	64,088	63,833	65,556
יא. השתמורת הקציה המזינה ב-% מסי'כ התשלומים	7%	7%	7%	7%	1%	1%	1%	1%	2%	2%
י"ב. מקבילי מריכיה	424,601	425,518	533,092	639,000	733,900	834,016	850,223	862,415	850,132	470,565

בתונים לטווח ובמשך השנה:

י"ג. שיטורי הכפוי הקבועי

	1.1	1.0	1.4	1.8	2.1	2.5	3.1	3.8	4.4	2.7
י"ד. השתמורת הקציה המזינה ב-% מסי'כ התשלומים	13.3%	13.3%	13.2%	13.2%	1.7%	1.8%	1.9%	2.0%	2.2%	2.5%
ט"ו. הרבה של השפעת הריבית המיוחדת	127,380	127,655	159,928	191,700	220,170	250,205	255,067	258,725	255,040	141,170
ט"ז. סי'כ השתמורת המזינה ב-% מסי'כ התשלומים	9%	9%	9%	10%	4%	5%	6%	7%	8%	6%
י"ז. העברה בין-ענפית במשך השנה	4,000,000	0	0	0	0	0	0	0	8,000,000	0
י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ט. גודלולים ריאליים שנותרים של :										
והרת נכסי הענף, בלי השפעת העברה בנענפות	-24.3%	-25.4%	-19.6%	-14.9%	-11.6%	-10.5%	-7.3%	-2.2%	-1.5%	-6.0%
קרן הביטוח	3.3%	3.6%	4.7%	5.2%	3.8%	13.4%	7.5%	31.7%	15.1%	6.1%
גודלולים אקטוארי	1.4%	9.5%	11.5%	12.6%	-11.4%	25.8%	17.3%	70.7%	-18.0%	14.0%
תשלומים	3.9%	4.5%	4.6%	0.9%	4.9%	9.8%	14.5%	12.3%	7.5%	11.5%
מקבילי דמי ביטוח	6.4%	6.6%	3.7%	0.5%	-4.1%	-2.8%	6.1%	10.1%	4.2%	2.5%

לוחות-נמוד 5

ד"ח האקטואר

המכונים באלפי שם נומינלי

4 לוח גנ"י

המפתחות ענף הביטוח : נפגעי עבודה

שנת כספים	2007			2006			2005			2004			2003			2002			2001			2000			1999			1998		
	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס יעד	בסיס הדש	בסיס יעד			
3,805,874	3,277,599	4,314,830	5,141,404	5,844,199	6,313,335	6,769,343	7,666,706	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552	7,579,958	8,400,552		
21,003,000	19,932,200	19,225,300	18,577,300	18,099,900	22,157,300	21,886,600	21,476,300	19,428,200	17,730,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200	13,226,700	15,458,200		
17,197,126	16,654,601	14,910,470	13,435,896	12,255,701	16,313,101	15,573,265	14,706,957	11,761,494	10,063,994	7,057,648	5,646,742	7,057,648	5,646,742	7,057,648	5,646,742	7,057,648	5,646,742	7,057,648	5,646,742	7,057,648	5,646,742	7,057,648	5,646,742	7,057,648	5,646,742	7,057,648	5,646,742	7,057,648		
18%	16%	22%	28%	32%	26%	29%	32%	39%	43%	54%	57%	54%	57%	54%	57%	54%	57%	54%	57%	54%	57%	54%	57%	54%	57%	54%	57%	54%		
2,908,503	2,881,138	2,789,216	2,751,893	2,760,705	2,775,018	2,633,181	2,373,952	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956	1,951,456	2,108,956		
-928,779	-1,015,209	-760,081	-656,132	-617,888	-863,495	-820,819	-646,385	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385	-490,932	-503,385		
-32%	-35%	-27%	-24%	-22%	-31%	-31%	-27%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%	-25%	-24%		
1,592,840	1,519,328	1,665,428	1,566,630	1,490,161	1,467,290	1,389,806	1,286,280	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891	1,057,315	1,151,891		
55%	53%	60%	57%	54%	53%	53%	54%	55%	54%	55%	54%	55%	54%	55%	54%	55%	54%	55%	54%	55%	54%	55%	54%	55%	54%	55%	54%	55%		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
186,591	190,281	236,529	264,095	299,037	334,209	371,878	394,461	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102	361,418	413,102		
1.3	1.1	1.5	1.9	2.1	2.2	2.6	3.2	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9	3.7	3.9		

נתונים לטוח ובמשך השנה:

י"ג. שיטור הפסיקי הקופות

י"ד. השתתפות הקצב המזדנה ב-% מרמי הביטוח

ט"ו. הרבה של השפעת הריבית המיוחדת

ט"ז. סה"כ השתתפות המזדנה ב-% מוסה"כ תשלומים

1,500,000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,250,000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

י"ט. גזרולים ריאליים שנתיים של :

י"ח. נפגעי ענף הביטוח

י"ז. נפגעי ענף הביטוח

י"ו. נפגעי ענף הביטוח

-23.0%	-24.0%	-18.0%	-13.1%	-5.7%	-12.4%	-12.9%	-8.7%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%	-6.1%	-8.9%
1.9%	3.8%	1.1%	1.4%	-15.7%	3.2%	-4.3%	9.0%	14.7%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	0.5%	15.3%	
-0.1%	11.8%	8.4%	8.3%	-19.8%	6.8%	-0.6%	23.3%	42.6%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	16.8%	23.3%	
0.4%	1.2%	0.0%	0.1%	-1.2%	-0.3%	9.7%	11.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	2.3%	2.7%	
4.3%	-10.7%	4.9%	5.6%	0.9%	-0.1%	6.9%	10.4%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	5.9%	3.6%	

הסכומים באלפי נו נומינלי

5 לוח מס' 5

התפתחות ענף הביטוח : אמהות

שנת כספים	1999	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
נתונים לסדר השנה:			בסיס ישן	בסיס חדש	בסיס ישן	בסיס חדש	בסיס ישן	בסיס חדש	בסיס ישן	בסיס חדש
א. יתרה נכסי הענף	144,391	4,292,994	3,708,079	3,035,493	2,523,217	1,648,903	748,662	-102,120	-1,118,902	305,939
ב. קרן הביטוח=התחייבויות כלפי מקבלי גמולאות בפועל	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ג. גרעון אקטוארי=קרן הביטוח בפועל יתרה נכסי הענף	-144,391	-4,292,994	-3,708,079	-3,035,493	-2,523,217	-1,648,903	-748,662	102,120	1,118,902	-305,939
ד. כיסוי אקטוארי=יתרה נכסי הענף ביחס לקרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נתונים במשך השנה:										
ה. השלולים (כולל מנדל)	1,807,510	1,934,169	2,149,327	2,378,825	2,473,022	2,464,235	2,468,291	2,608,489	2,866,627	3,370,425
ו. עדרף המקבילים (ללא הפרשי הצמדה) על ההשקיעים	-615,574	-450,661	-543,516	-686,211	-764,270	-840,982	-882,429	-906,451	-1,047,146	-1,230,950
ז. עדרף המקבילים על ההשקיעים ב-% מסה"כ המשלומים	-34%	-23%	-25%	-29%	-31%	-34%	-36%	-35%	-37%	-37%
ח. מקבולי דמי ביטוח	1,158,874	1,264,133	1,407,911	1,514,186	1,565,943	1,516,122	1,683,312	1,846,451	1,981,855	2,191,855
ט. השתתפות הקציה המזרינה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י. השתתפות הקציה המזרינה ב-% מסה"כ המשלומים	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
יא. השתתפות הקציה המזרינה ב-% מסה"כ המשלומים	33,034	219,375	197,900	178,428	142,809	107,131	63,715	18,726	-26,970	6,065
י"ב. מקבילים מזרינה										
י"ג. שיעור הפיסי הקופתי	0.1	2.2	1.7	1.3	1.0	0.7	0.3	0.0	-0.4	0.1

נתונים לסדר נכס השנה:

י"ג. שיעור הפיסי הקופתי

י"ד. השתתפות הקציה המזרינה ב-% מסה"כ המשלומים

ט"ז. הערה של השפעת הריבית המליחית

ט"ח. סה"כ השתתפות המזרינה ב-% מסה"כ המשלומים

י"ז. העברה בין-ענפים במשך השנה

י"ח. העברה בין-ענפים בסוף השנה

י"ט. גזרולים ראליים שנתלים של :

י"א. יתרה נכסי הענף, בלי השפעת העברה בהתענפות

קרן הביטוח

גרעון אקטוארי

משלומים

מקבולי דמי ביטוח

-81.3%	996.7%	-113.3%	-55.1%	-33.4%	-21.9%	-19.3%	-13.6%	-8.8%	-85.4%
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-126.4%	996.7%	-113.3%	-55.1%	-33.4%	-21.9%	-19.3%	-13.6%	-8.8%	-85.4%
17.0%	7.6%	4.3%	0.6%	-1.0%	-1.6%	9.5%	9.9%	1.7%	8.5%
6.8%	7.4%	9.1%	0.8%	-3.8%	-2.1%	6.4%	10.1%	3.7%	3.4%

הסכומים האלפני עם נומינלי

לוח מס' 6

הרמתות ענף הכפשות : ילדים

שנת כספים	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
					בסיס יעד			בסיס יעד		
נתונים לסוף השנה:					בסיס הישג			בסיס הישג		
א. ימרת נכסי הענף	57,744,980	55,296,810	44,227,330	32,752,320	24,107,567	17,741,368	12,162,408	9,635,171	6,150,462	20,437,900
ב. קרן הביטוח=החזיריות כלפי מקבלי גמלאות בפועל	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ג. גיעון אקטוארי=קרן הביטוח בניכוי ימרת נכסי הענף	-57,744,980	-55,296,810	-44,227,330	-32,752,320	-24,107,567	-17,741,368	-12,162,408	-9,635,171	-6,150,462	-20,437,900
ד. נכסי אקטוארי=ימרת נכסי הענף ביחס לקרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

נתונים במשך השנה:

ה. השלומים (כולל מנהל)	4,878,790	4,842,771	4,393,178	4,713,426	5,998,993	6,632,130	7,485,201	6,868,262	6,667,820	6,059,335
ו. ענף התקבולים (ללא אפשי הצמודה) על התשלומים	13,751,773	12,768,331	11,994,592	10,381,876	8,824,764	7,320,956	5,927,393	4,642,538	4,077,903	4,393,373
ז. ענף התקבולים על התשלומים ב-% מסה"כ התשלומים	282%	264%	273%	220%	147%	110%	79%	68%	61%	73%
ח. מקבולי דמי ביטוח	5,447,144	5,485,766	5,481,599	5,228,593	5,180,586	5,103,370	4,820,376	4,503,484	4,083,270	3,723,331
ט. השתתפות המצנב המדינה ב-% מסה"כ השלומים	112%	113%	125%	111%	86%	77%	64%	66%	61%	61%
י. השתתפות הקצנב המדינה ב-% מסה"כ השלומים	217%	200%	206%	179%	143%	122%	107%	96%	97%	98%
יא. השתתפות הקצנב המדינה ב-% מסה"כ השלומים	2,612,966	2,420,930	1,872,277	1,419,282	1,042,936	767,175	589,719	397,957	180,410	794,873

נתונים לסוף ובמשך השנה:

י"ג. שיעור הכיסוי הקופתי	11.6	11.5	9.9	6.9	4.1	2.6	1.6	1.4	0.9	3.2
--------------------------	------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

י"ד. השתתפות הקצנב המדינה ב-% מדמי הביטוח

	194.1%	176.9%	164.8%	161.5%	166.0%	158.4%	166.0%	146.8%	158.7%	159.4%
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת

	783,890	726,279	561,683	425,785	312,881	230,153	176,916	119,387	54,123	238,462
--	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

ט"ז. סה"כ השתתפות המדינה ב-% מסה"כ התשלומים

	233%	215%	218%	188%	149%	125%	109%	98%	98%	102%
--	------	------	------	------	------	------	------	-----	-----	------

י"ז. העברה בין-ענפית במשך השנה

	-11,100,000	0	0	0	0	0	0	0	-18,250,000	0
--	-------------	---	---	---	---	---	---	---	-------------	---

י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה

	-1,331,569	-1,568,804	-1,597,127	-1,913,160	-1,955,744	-2,912,783	-3,334,374	-1,789,861	0	0
--	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	---	---

י"ט. גידולים ריאליים שנתיים של :

קרן הביטוח	29.3%	28.7%	36.7%	42.1%	49.7%	59.5%	58.6%	85.8%	177.4%	26.5%
גרעון אקטוארי	1.0%	25.2%	31.9%	34.2%	38.5%	37.0%	24.5%	56.7%	-70.3%	26.5%
תשלומים	0.2%	8.0%	-8.0%	-21.1%	-10.1%	-16.2%	7.8%	1.9%	4.6%	1.8%
מקבולי דמי ביטוח	-1.2%	-2.0%	3.5%	1.3%	0.8%	0.2%	5.9%	9.1%	4.3%	5.2%

המכרזים באלפי ש"ח נונינולי

7

לוח מס' : אפסלה

שנת כספים	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

	בסיס הישן					בסיס החדש				
	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
א. יתרת נכסי הענק	-1	0	0	3,621	0	0	180,406	170,386	946,034	-1,696,928
ב. קרן הביטוח=התחייבויות כלפי מקבלי גמלאות בניתול	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ג. גרעון אקטוארי=קרן הביטוח בניכוי יתרת נכסי הענק	1	0	0	-3,621	0	0	-180,406	-170,386	-946,034	1,696,928
ד. נכסי אקטוארי=יתרת נכסי הענק ביחס לקרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

נתונים במש"ח השנה:

ה. תשלומים (כולל מנהל)	1,795,289	1,997,185	2,024,873	2,144,153	2,462,967	3,588,676	3,560,365	3,005,066	2,999,985	2,784,129
ו. עירוף המקבילים (ללא הפרשי הנמיה) על התשלומים	-1,342,472	-1,581,665	-1,626,508	-1,777,519	-2,086,741	-3,196,619	-3,127,087	-2,556,215	-2,473,934	-2,417,800
ז. עירוף המקבילים על התשלומים ב-% מס'ה"כ התשלומים	-75%	-79%	-80%	-83%	-85%	-89%	-88%	-85%	-82%	-87%
ח. מקבילי דמי ביטוח	483,527	450,580	434,549	408,186	420,139	455,736	470,588	454,601	405,252	366,762
ט. המקבילי דמי ביטוח ב-% מס'ה"כ התשלומים	27%	23%	21%	19%	17%	13%	13%	15%	14%	13%
י. השתתפות הקצ"ב המזכה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
יא. השתתפות הקצ"ב המזינה ב-% מס'ה"כ התשלומים	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
י"ב. המקבילים מריבית	-30,710	-35,060	-36,183	-41,553	-43,913	-63,679	-37,310	-5,750	120,799	-433

נתונים לסוף ובמשך השנה:

י"ג. שיעור הכיסוי הקופאי	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.3	-0.6
י"ד. השתתפות הקצ"ב המזינה ב-% מדמי הביטוח	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת	-9,213	-10,518	-10,855	-12,466	-13,174	-19,104	-11,193	-1,725	36,240	-130
ט"ז. סה"כ השתתפות המזינה ב-% מס'ה"כ התשלומים	-1%	-1%	-1%	-1%	-1%	-1%	0%	0%	1%	0%
י"ז. העברה בין-ענפית במשך השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	5,096,983	0
י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה	1,331,569	1,568,804	1,597,127	1,913,160	1,955,744	2,912,783	3,334,374	1,789,861	0	0

י"ט. גידולים ריאליים שנתיים של :

י"א. נכסי הענק, בלי השפעת העברת ביטוח	-	-	-	-	-	-1616.1%	-1925.3%	-271.2%	-72.5%	-278.7%
י"ב. קרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
י"ג. גרעון אקטוארי	-	-99.9%	-100.0%	-	-	-100.0%	4.4%	-82.0%	-155.0%	-278.7%
י"ד. תשלומים	-10.6%	-3.4%	-6.8%	-12.6%	-31.8%	-4.6%	17.2%	-0.9%	2.4%	16.9%
י"ה. מקבילי דמי ביטוח	6.8%	1.5%	5.1%	-2.4%	-8.4%	-8.4%	2.4%	10.9%	5.0%	-8.4%

המכוננים באלפי ש"ח נרדפים

8 לוח גנ"ר

התפתחות ענפי הביטוח : פש"ר

שנת כספים	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
נתונים לסוף השנה:										
א. יתרת נכסי הענף	1,490,070	1,606,622	1,532,360	1,483,206	1,400,738	972,049	741,142	690,630	813,864	809,970
ב. קרן הביטוח=התחבויים כלפי מקבלי גמלאות בביטול	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ג. קרן אגודת=קרן הביטוח בניכוי יתרת נכסי הענף	-1,490,070	-1,606,622	-1,532,360	-1,532,360	-1,400,738	-972,049	-741,142	-690,630	-813,864	-809,970
ד. נכסי אגודת=יתרת נכסי הענף ברום לקרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נתונים במשך השנה:										
ה. תשלומים (כולל גמול)	36,011	60,503	65,129	67,256	104,558	191,638	202,817	230,983	156,105	210,441
ו. ערוף המקבילים (ללא הפרשי הצמדה) על התשלומים	103,735	106,752	100,155	109,090	64,159	-36,654	-71,514	-104,909	-34,953	-87,411
ז. ערוף המקבילים על התשלומים ב-% מסה"כ התשלומים	288%	176%	154%	162%	61%	-19%	-35%	-45%	-22%	-42%
ח. המקבילי דמי ביטוח	66,543	73,218	81,790	87,980	84,788	81,927	85,039	91,838	87,805	83,779
ט. המקבילי דמי ביטוח ב-% מסה"כ התשלומים	185%	121%	126%	131%	81%	43%	42%	40%	56%	40%
י. השתתפות הקצ"ב המזדנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
יא. השתתפות הקצ"ב המזדנה ב-% מסה"כ תשלומים	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
יב. המקביל מריבית	71,737	80,566	79,705	84,721	77,927	68,418	46,171	34,236	33,347	39,251

נתונים לסוף ובמשך השנה:
 י"ג. שיעור הכיסוי הקופתי

	3.8	5.3	3.0	3.6	5.1	13.2	21.9	23.5	26.2	39.3
י"ד. השתתפות הקצ"ב המזדנה ב-% מדמי הביטוח	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת	11,775	10,004	10,271	13,851	20,525	23,378	25,416	23,912	24,170	21,521
ט"ז. סה"כ השתתפות המזדנה ב-% מסה"כ התשלומים	6%	6%	4%	7%	11%	22%	38%	37%	40%	60%
י"ז. העברה בין-ענפית במשך השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ט. גידולים ריאליים שנתיים של :										
י"ח. נכסי הענף, כולל השפעת העברת הנתונים	-3.7%	18.0%	-9.0%	-24.7%	-29.3%	-11.3%	-4.6%	-4.6%	6.4%	-4.7%
קרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
גודשן אקטוארי	-3.7%	18.0%	-9.0%	-24.7%	-29.3%	-11.3%	-4.6%	-4.6%	6.4%	-4.7%
תשלומים	34.1%	-33.8%	12.4%	6.3%	82.1%	47.1%	2.1%	6.4%	59.7%	-2.7%
מקבילי דמי ביטוח	-5.1%	-6.4%	6.6%	4.2%	-4.0%	-8.8%	6.4%	10.5%	4.6%	-15.3%

לוחות-עמוד 10

ד"ח האקטואר

ממצב ענפני הכניסות לשנת 2007

לוח מס' 00.2007

המכונים באלפי ש"ח נומינלי

סיועוד : רק חלק מלי"ל, נכוח כלילית : לפני דוחות כספיים

ענף	שירות מילואים	האבות	משעמי צדק	פשי"ר	אבטלה	קלידים	אמרות	נכפני עבודה	נכוח כלילית	סיועוד	זקנה ושארים	סה"כ הענפים
א. תרומת נכסי הענף	0	2,170,335	7,852	809,970	-1	57,744,980	305,939	3,805,874	8,792,927	561,357	47,593,097	121,792,330
ב. קרן הביטוח-החמכוביות כלפי מקבלי גמלאות בפועל	0	0	0	0	0	21,003,000	0	63,825,000	9,214,000	134,169,300	134,169,300	228,211,300
ג. גרעין אקטוארי-קרן הביטוח בניכוי תורת נכסי הענף	0	-2,170,335	-7,852	-809,970	1	-57,744,980	-305,939	17,197,126	55,032,073	8,652,643	86,576,203	106,418,970
ד. ניסוי אקטוארי-תורת נכסי הענף ברום לקרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	18%	14%	6%	35%	53%

נתונים במשך השנה:

ה. השלומים (כולל מנהל)	0	17,048	12,976	210,441	1,795,289	4,878,790	3,370,425	2,908,503	7,768,073	2,448,512	14,105,382	37,515,439
ו. ענף המקבילים על הפרשי הצמדה) על השלומים	0	288,526	-661	-87,411	-1,342,472	13,751,773	-1,230,950	-928,779	-2,490,281	-1,966,947	1,857,969	7,850,767
ז. ענף המקבילים על השלומים ב-% מסה"כ השלומים	-	1692%	-5%	-42%	-75%	282%	-37%	-32%	-32%	-80%	13%	21%
ח. המקבילי דמי ביטוח מהצמבור	0	157,091	7,335	36,468	345,411	5,184,465	1,737,407	1,511,201	3,955,164	389,280	11,133,155	24,456,976
ט. המקבילי דמי ביטוח ב-% מסה"כ השלומים	-	921%	57%	17%	19%	106%	52%	52%	51%	16%	79%	65%
י. השתתפות הקצב המדינה, כולל שיפוי	0	53,117	4,709	47,311	138,116	10,833,132	396,003	81,639	836,878	54,370	2,584,355	15,029,631
יא. השתתפות הקצב המדינה ב-% מסה"כ השלומים	-	312%	36%	22%	8%	222%	12%	3%	11%	2%	18%	40%
י"ב. המקבילים מריבית	0	95,366	271	39,251	-30,710	2,612,966	6,065	186,591	424,601	35,507	2,211,139	5,581,047

נתונים לסוף ובמשך השנה:

י"ג. שיפוי הכיסוי הקופתי	-	124.8	0.6	3.8	11.6	0.1	1.3	1.1	0.2	3.3	3.2	
י"ד. השתתפות הקצב המדינה ב-% מנדמי הביטוח מהצמבור	-	33.8%	64.2%	129.7%	40.0%	209.0%	22.8%	5.4%	21.2%	14.0%	23.2%	61.5%
ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת	0	28,610	81	11,775	-9,213	783,890	1,820	55,977	127,380	10,652	663,342	1,674,314
ט"ז. סה"כ השתתפות המדינה ב-% מסה"כ השלומים	-	479%	37%	28%	7%	238%	12%	5%	12%	3%	23%	45%
י"ז. העברה בין-ענפית במשך השנה	0	0	0	0	0	-11,100,000	2,700,000	1,500,000	4,000,000	2,900,000	0	0
י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה	0	0	0	0	1,331,569	1,331,569	0	0	0	0	0	0

י"ט. גידולים ריאליים שנתיים של :

יכרות נכסי הענף, כלי השפעת העברת ביטוחים	-	14.6%	27.0%	-3.7%	-	29.3%	-81.3%	-23.0%	-24.3%	-79.0%	2.8%	5.4%
קרן הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	1.9%	3.3%	3.6%	5.1%	4.2%
גרעין אקטוארי	-	14.6%	27.0%	-3.7%	-	1.0%	-126.4%	-0.1%	1.4%	-6.1%	6.4%	3.0%
השלומים	-	14.6%	8.8%	34.1%	-10.6%	0.2%	17.0%	0.4%	3.9%	12.9%	1.7%	3.2%